

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Riita-asiassa, joka koskee useampaa kuin yhtä maata, on määritettävä, minkä maan lainsäädäntöä tuomioistuin soveltaa pääasialla ratkaistessaan.

Kansainvälisen kaupan ja matkailun lisääntyessä yleistyy myös se mahdollisuus, että yritys tai yksityishenkilö saattaa joutua osapuoleksi riitaan, johon liittyy kansainvälinen ulottuvuus. Kansainvälisyys voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että osapuolet edustavat eri kansallisuuksia, eivät asu samassa maassa tai ovat tehneet ulkomailla toteutettavaa liiketoimintaa koskevan sopimuksen.

Riita-asiassa ei riitä, että määritetään tuomioistuin, joka on kansainvälisesti toimivaltainen ratkaisemaan asian, vaan on lisäksi tiedettävä, minkä maan lakia pääasialla sovelletaan.

Tietoa kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmästä saa napsauttamalla kyseisen valtion lippua.

Päivitetty viimeksi: 18/01/2019

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Tämän sivun alkukielistä versiota [fr](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Belgia

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Belgian kansallisten lainvalintasääntöjen sitovia oikeuslähteitä ovat lainsäädäntö, yleiset oikeusperiaatteet ja tapaoikeus. Lainsäädäntö on aina viranomaisen antamaa. Yleiset oikeusperiaatteet ovat oikeudellisesti sitovia, koska yhteiskunta on vakuuttunut niiden oikeudellisesta arvosta. Tapaoikeus puolestaan muodostuu kirjoittamattomista käytännöistä ja yleisesti hyväksytyistä menettelytavoista.

Belgiassa ei käytetä ennakkotapauksiin perustuvaa järjestelmää. Oikeuskirjallisuuden tavoin oikeuskäytäntöä pidetään tosin luotettavana oikeuslähteenä, mutta oikeuden päätökset sitovat ainoastaan asianosaisia. Ne eivät sido muita tuomioistuimia, joiden ratkaistavana on samankaltaisia tapauksia. Belgian perustuslakituomioistuinta (*Cour constitutionnel / Grondwettelijk Hof*) lukuun ottamatta mikään tuomioistuin ei voi velvoittaa muita tuomioistuimia noudattamaan tiettyä oikeuskäytännön linjaa. Edes kassaatiotuomioistuin (*Cour de cassation / Hof van Cassatie*) eli korkein oikeus, joka palauttaa tuomiollaan asian aiempaan tuomioistuimeen uutta käsittelemä varten, ei anna kyseistä tuomioistuinta sitovia ohjeita. Kassaatiotuomioistuimen tuomio sitoo lopullisen ratkaisun antavaa tuomioistuinta vasta, jos se antaa toisen kerran tuomion samassa asiassa.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Huomautus:

Belgian ulkoasiainministeriön (*Service Public Fédéral Affaires étrangères*) sivustolla on tietokanta, jossa esitetään yleiskatsaus kahden- tai monenvälisistä yleissopimuksista (vuodesta 1987 alkaen):

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites/>

<https://diplomatie.belgium.be/nl/verdragen/>

<https://diplomatie.belgium.be/de/vertrage/>

<https://diplomatie.belgium.be/en/treaties/>

Monien Belgiassa voimassa olevien yleissopimusten teksti julkaistaan Belgian virallisessa lehdessä (*Moniteur belge / Belgische Staatsblad*), joka on saatavilla sähköisesti vuodesta 1997 alkaen: <http://justice.belgium.be/>.

Myös monien ennen vuotta 1997 tehtyjen yleissopimusten teksti on saatavilla samalla internetsivustolla otsikon *Législation consolidée / Geconsolideerde wetgeving* alla (2 800 kohtaa 1. elokuuta 2004).

Belgia on itsenäinen valtio, jolla on lähtökohtaisesti ylin määräysvalta yksityisiä oikeussubjekteja koskevissa asioissa. Yhteiskunnan jatkuvan kansainvälistymisen vuoksi kansainvälisten ja ylikansallisten järjestöjen ja laitosten lainsäädäntö sitoo Belgiaa kuitenkin yhä tiiviimmin. Erityisesti Euroopan unioni (EU), Yhdistyneet kansakunnat (YK), Pohjois-Atlantti liitto (NATO) ja Euroopan neuvosto vaikuttavat Belgian lainsäädäntöön toisaalta perussopimuksillaan ja (suoraan sovellettavilla tai muilla) asetuksillaan ja toisaalta direktiiveillään ja lainsäädännön yhdenmukaistamismenetelmillään, joilla kyseisten järjestöjen jäsenvaltiot voidaan velvoittaa mukauttamaan kansallisia oikeusjärjestelmiään.

Euroopan neuvosto on vahvistanut suoraan sovellettavia ihmisoikeussopimuksia, joista tunnetuimpia ovat Euroopan ihmisoikeussopimus ja Euroopan sosiaalinen peruskirja. Yhdistyneiden kansakuntien tasolla Euroopan ihmisoikeussopimusta vastaa kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus, ja Euroopan sosiaalista peruskirjaa vastaa taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus.

Koska Euroopan unioni (EU) on ylikansallinen organisaatio, sillä on huomattava vaikutus jäsenvaltioihinsa, joihin myös Belgia lukeutuu. Euroopan unionin pääasiallisia säädöksiä ovat suoraan sovellettavat asetukset ja jäsenvaltioiden lainsäädännön osaksi saatettavat direktiivit.

Lukemattomat laitokset ja järjestöt kehittävät aktiivisesti eri oikeudenaloja, kuten kansainvälistä yksityisoikeutta, kansainvälistä rikosoikeutta, kansainvälistä kauppaoikeutta ja kansainvälistä talouslainsäädäntöä. Näistä voidaan mainita esimerkiksi seuraavat: Yhdistyneet kansakunnat, YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunta (UNCITRAL), kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevä Haagin konferenssi, yksityisoikeuden yhdenmukaistamiseksi toimiva kansainvälinen instituutti (UNIDROIT), Euroopan neuvosto, Euroopan unioni ja Euroopan yhteisö, kansainvälinen väestörekisteritoimikunta, Kansainvälinen merenkulkujärjestö (*International Maritime Organization, IMO*), Kansainvälinen lentokuljetusliitto (*International Air Transport Association, IATA*) ja Benelux-liitto.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Sekä liittovaltion viranomaisen että Belgian osavaltioiden viranomaiset voivat asiallisen toimivaltansa alaan kuuluvissa asioissa tehdä kahdenvälisiä sopimuksia maailman muiden maiden tai alueiden kanssa. Suurin osa sopimuksista tehdään naapurimaiden tai sellaisten maiden kanssa, joihin Belgiassa on tiiviit tai merkittävät kauppasuhteet.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta 16 päivänä heinäkuuta 2004 annettu laki (jäljempänä 'kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki') julkaistiin Belgian virallisessa lehdessä (*Moniteur belge*) 27. heinäkuuta 2004 (<http://justice.belgium.be/>). Kyseiseen lakiin voi tutustua samalla internetsivustolla kohdassa *Législation consolidée*.

Tällä tietosivulla esitetyt tiedot perustuvat kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettuun lakiin. Sen kansainvälistä toimivaltaa koskevia säännöksiä sovelletaan lain voimaantulon jälkeen nostettuihin kanteisiin. Säännöksiä ulkomaisten tuomioistuinten päätösten ja virallisten asiakirjojen vaikutuksista sovelletaan lain voimaantulon jälkeisiin tuomioistuinten päätöksiin ja virallisiin asiakirjoihin. Niissä tapauksissa, jotka eivät vastaa kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain siirtymäsäännöksiä, sovelletaan monia eri lakeja sekä oikeuskäytäntöä ja kirjallisuutta. Kannattaa tutustua erityisesti seuraaviin internetsivustoihin:

– <http://www.law.kuleuven.be/ipr>

– <http://www.ipr.be/>

– <http://www.dipr.be/>

Lisäksi kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettua lakia voidaan soveltaa vain, jos ei voida soveltaa kansainvälisiä yleissopimuksia, Euroopan unionin oikeutta tai erityislakien säännöksiä.

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Belgialainen tuomioistuin ei sovelta yksinomaan Belgian lakia. Sen on usein annettava tuomio vieraan valtion lain perusteella.

Belgian kansainvälisessä yksityisoikeudessa säädetään, että vieraan valtion lakia sovelletaan vieraassa valtiossa hyväksytyin tulkinnan mukaan ja että tuomioistuin voi vaatia yhteistyötä asianosaisten kesken, jos se ei voi itse selvittää vieraan valtion lain sisältöä. Jos on selvää, että tuomioistuimen on mahdotonta selvittää vieraan valtion lain sisältöä riittävän ajoissa, sovelletaan Belgian lakia (ks. kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 15 §).

2.2 Renvoi

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain hyväksymisestä lähtien edelleen- tai takaisinviittausta (*renvoi*) ei yleensä ole enää hyväksytty (lain 16 §). Kyseiseen lakiin sisältyy kuitenkin oikeushenkilöihin sovellettavaa lakia koskeva poikkeus (110 §) ja säännös, joka koskee mahdollisuutta käsitellä luonnollisten henkilöiden oikeuskelpoisuutta tai oikeustoimikelpoisuutta koskeva asia Belgian lainsäädännön mukaisesti (ks. jäljempänä).

2.3 Liittymän muuttuminen

Liittymä voi muuttua, jos liittymäperuste muuttuu ajan (esimerkiksi kansalaisuus) tai paikan (esimerkiksi asuinpaikka) suhteen.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetulla lailla pyritään täsmentämään, mitä sääntöä sovelletaan tavallisimmin tilanteissa, joissa liittymä voi muuttua. Kun on kyse esimerkiksi avioliiton oikeusvaikutuksista, kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa vahvistetaan tärkeimmäksi liittymäperusteeksi puolisoiden asuinpaikka ajankohtana, jona oikeusvaikutuksiin vedotaan (ks. 48 §).

Kyseisessä laissa täsmennetään, että vanhemmuussuhteen vahvistamiseen sovelletaan sen henkilön kansalaisuusvaltion lakia, jonka isyys tai äitiys otetaan esille lapsen syntymähetkellä (62 §).

Omaisuuheen liittyviin esineoikeuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka alueella kyseinen omaisuus sijaitsee silloin, kun kyseisiin oikeuksiin vedotaan.

Laissa täsmennetään kuitenkin, että esineoikeuksien saamiseen tai menettämiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka alueella omaisuus sijaitsee niiden toimien tai tosiseikkojen ajankohtana, joihin on vedottu kyseisten oikeuksien saamisen tai menettämisen perustelemiseksi (87 §).

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Lainvalintasääntöjen tavanomaisesta soveltamisesta voidaan poiketa joissakin tapauksissa, jotka on määritelty kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa.

1. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan sovellettavaa lakia ei poikkeuksellisesti sovelleta, jos on ilmeistä, että kaikki seikat huomioon ottaen tilanteella on vain hyvin heikko yhteys Belgiaan, mutta sillä on hyvin kiinteät yhteydet johonkin toiseen valtioon. Tällöin sovelletaan kyseisen toisen valtion lakia (19 §).

2. Belgian lain pakottavia säännöksiä tai sen oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvia sääntöjä, joiden tarkoituksena on säännellä kansainvälistä tilannetta, sovelletaan riippumatta siitä, mitä lakia lainvalintasääntöjen mukaan on sovellettava (20 §).

3. Kansainvälisen oikeusjärjestyksen perusteita koskevan poikkeuksen perusteella vieraan valtion lain tiettyjä ominaispiirteitä voidaan olla soveltamatta tapauksissa, joissa niillä olisi kohtuuton vaikutus Belgian oikeusjärjestykseen (ks. 21 §).

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Belgialainen tuomioistuin voi vaatia, että asianosaiset selvittävät vieraan valtion lain sisällön ja soveltamisalan. Belgialainen tuomioistuin voi myös soveltaa Lontoossa 7 päivänä kesäkuuta 1968 tehtyä ulkomaisesta lainsäädännöstä saatavia tietoja koskevaa eurooppalaista yleissopimusta. Jos vaaditaan todistusvoimainen asiakirja, asianosaista pyydetään esittämään oikeudellinen asiantuntijalausunto (*certificat de coutume*), toisin sanoen toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen esittämä todistusvoimainen selvitys tämän maassa sovellettavasta tai sovelletusta lainsäädännöstä.

3 Lainvalintasäännöt

Jos edellä mainittuja lakitekstejä sovellettaessa ilmenee, että belgialainen tuomioistuin on toimivaltainen, sen on tutkittava, mitä lakia sen on sovellettava käsiteltävässä riita-asiassa. Tätä varten se soveltaa Belgian kansainvälistä yksityisoikeutta. Tässä yhteydessä käytetään eri liittymäperusteita riidan kohteen mukaan. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki rakentuu temaattisesti, ja siinä mainitaan ratkaiseva liittymäperuste aihekohtaisesti. Seuraavassa tarkastellaan joitakin näistä aiheista.

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteisiin ja oikeustoimiin sovelletaan 17. kesäkuuta 2008 annettua asetusta (EY) N:o 593/2008 eli niin sanottua Rooma I asetusta.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetulla lailla vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen soveltaminen ulotetaan koskemaan sopimus oikeudellisia asioita, jotka jätettiin alun perin yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Lakia on tarkoituksella mukauttaa lähiaikoina siten, että siinä otetaan huomioon Rooman yleissopimuksen korvaaminen Rooma I asetuksella.

Tiettyjä asetuksen soveltamisalaa kuulumattomia asioita säännellään kuitenkin erityissäännöillä

– joko kansainvälisten yleissopimusten (erityisesti eräiden vekseleitä koskevien lainsäädäntöräsiirtojen säännöstelemisestä 7 päivänä kesäkuuta 1930 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja eräiden shekkejä koskevien lainsäädäntöräsiirtojen säännöstelemisestä 19 päivänä maaliskuuta 1931 tehdyn Geneven yleissopimuksen) mukaisesti tai

– kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain erityissäännösten mukaisesti (ks. mm. trusteja koskeva 124 § ja yhtiöjärjestyksestä koskeva 111 §).

Lopuksi on syytä huomauttaa, että asetuksen 25 artiklan mukaisesti seuraavia kansainvälisiä yleissopimuksia sovelletaan edelleen:

– tavaroiden sisävesikuljetussopimuksista 21 päivänä kesäkuuta 2001 tehty Budapestin yleissopimus

– Lontoossa 28 päivänä huhtikuuta 1989 tehty kansainvälinen meripelastusyleissopimus

– Brysselissä 23. syyskuuta 1910 allekirjoitetut kansainväliset sopimukset alusten yhteentörmäystä sekä meriapua ja meripelastusta koskevien erinäisten määräysten yhdenmukaistamisesta ja kyseisiin sopimuksiin liitetty allekirjoituspöytäkirja.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimuksenukoiniin velvoitteisiin sovelletaan 11. heinäkuuta 2007 annettua asetusta N:o 864/2007 eli niin sanottua Rooma II asetusta. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetulla lailla Rooma II asetuksen soveltaminen ulotetaan koskemaan asioita, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan.

Tiettyihin asetuksen soveltamisalaan kuulumattomiin asioihin sovelletaan kuitenkin erityissääntöjä. Jos kantaja niin vaatii, kunnianloukkauksesta tai yksityisyyden tai henkilöoikeuksien loukkauksesta johtuviin velvoitteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka alueella vahingon aiheuttanut tapahtuma tai vahinko sattui tai uhkaa sattua, jollei vastuuhenkilö osoita, ettei hän voinut ennakoida vahingon sattuvan kyseisessä valtiossa (ks. 99 §).

Lopuksi on syytä huomauttaa, että asetuksen 28 artiklan mukaisesti seuraavia kansainvälisiä yleissopimuksia sovelletaan edelleen:

- tieliikenneonnettomuuksissa sovellettavasta laista 4 päivänä toukokuuta 1971 tehty Haagin yleissopimus
- kansainvälinen sopimus siviilioikeudellista lainkäyttövaltaa yhteentörmäyksiä koskevissa asioissa koskevien tiettyjen säännösten yhtenäistämistä (*International Convention for the unification of certain rules concerning civil jurisdiction in matters of collision*), kansainvälinen sopimus rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa yhteentörmäyksiä tai muita merenkulkuonnettomuuksia koskevissa asioissa koskevien tiettyjen säännösten yhtenäistämistä (*International convention for the unification of certain rules relating to penal jurisdiction on matters of collision or other incidents of navigation*) ja avoimella merellä käytettäviin aluksiin kohdistuviin takavarikkoihin ja sitä vastaaviin turvaamistoihin (*saisie conservatoire*) liittyvien tiettyjen säännösten yhtenäistämistä koskeva kansainvälinen sopimus (kaikki kolme sopimusta on allekirjoitettu Brysselissä 10. toukokuuta 1952)
- Lontoossa 28 päivänä huhtikuuta 1989 tehty kansainvälinen meripelastusyleissopimus
- Münchenissä 5 päivänä lokakuuta 1973 tehty yleissopimus eurooppapatenttien myöntämisestä
- 29 päivänä toukokuuta 1933 tehty ilma-aluksiin kohdistuviin takavarikkoihin ja sitä vastaaviin turvaamistoihin (*saisie conservatoire*) liittyvien tiettyjen säännösten yhtenäistämistä koskeva kansainvälinen sopimus
- Brysselissä 23. syyskuuta 1910 allekirjoitetut kansainväliset sopimukset alusten yhteentörmäystä sekä meriapua ja meripelastusta koskevien erinäisten määräysten yhdenmukaistuttamisesta ja kyseisiin sopimuksiin liitetty allekirjoituspöytäkirja.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Jollei kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettuun lakiin sisälly erityistä poikkeussäännöstä, oikeudellista asemaa, oikeuskelpoisuutta ja oikeustoimikelpoisuutta koskevissa riidoissa sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisuus henkilöllä on (kansalaisuusvaltion lakia).

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettuun lakiin sisältyy osittaista viittaamista koskeva säännös, jonka mukaan luonnollisten henkilöiden oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen sovelletaan Belgian lakia, jos näin on tehtävä vieraan valtion lain mukaisesti (ks. kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 34 §).

Yleisen periaatteen mukaan sukunimien määrääntymiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen kyseinen henkilö on (37 §).

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 62 §:n mukaan henkilön isyyden tai äitiyden vahvistamiseen tai kiistämiseen sovelletaan pääsääntöisesti sen jäsenvaltion lakia, jonka kansalaisuus henkilöllä on lapsen syntymähetkellä tai, jos isyys tai äitiys on vahvistettu vapaaehtoisesti, kyseisen toimen ajankohtana.

3.4.2 Adoptio

Adoptio vahvistamista koskeviin edellytyksiin sovelletaan adoptiovanhemman kansalaisuusvaltion tai adoptiovanhempien yhteisen kansalaisuusvaltion lakia. Jos adoptiovanhemmat ovat eri maiden kansalaisia, sovelletaan heidän asuinvaltionsa tai Belgian lakia.

Vaadittuihin eri suostumuksiin sovelletaan adoptoitavan asuinvaltion lakia. Jos kyseisessä lainsäädännössä ei säädetä adoptoitavalta edellytetyistä suostumuksesta tai jos siinä ei tunneta adoption käsitettä, adoptoitavan suostumukseen sovelletaan kuitenkin Belgian lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 67 § ja 68 §).

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliittoon sovellettavan lain osalta kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa tehdään ero seuraavien välillä:

1. avioliittolupaus: tulevien puolisoiden asuinvaltion laki, sen valtion laki, jonka kansalaisuus tulevilla puolisoilla on, tai Belgian laki (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 45 §).
2. avioliiton solmiminen: kummankin puolison kansallinen laki, paitsi että samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisen avioliiton kieltävää vieraan valtion lain säännöstä ei sovelleta, jos jommankumman puolison kansalaisuus- tai asuinpaikkavaltion laissa sallitaan samaa sukupuolta olevien henkilöiden välinen avioliitto (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 46 §).
3. muodollisuudet: sen valtion laki, jonka alueella puoliset vihitään avioliittoon (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 47 §).
4. avioliiton vaikutukset: puolisoiden asuinvaltion laki, puolisoiden kansalaisuusvaltion laki tai Belgian laki (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 45 §).

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Rekisteröidyn parisuhteen tai muiden rekisteröityjen yhteiselämän muotojen osalta Belgian laissa erotetaan toisistaan kaksi erilaista "yhteiselämään perustuvaa suhdetta" (*relations de vie commune*) sen mukaan, onko yhdessä asuvien suhde avioliitonomainen vai ei.

Avioliitonomaiseen suhteeseen sovelletaan samaa lakia kuin avioliittoon (ks. edellä). Jos sitä vastoin yhdessä asuvien suhde ei ole avioliitonomainen, sovelletaan sen valtion lakia, jonka alueella kyseinen suhde rekisteröitiin ensimmäisen kerran.

Yhteiselämän muotoa, jonka yhteydessä parisuhdetta ei rekisteröidä (*union libre*), ei sen sijaan tarkastella erikseen.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroon ja asumuseroon sovelletaan 20. joulukuuta 2010 annettua asetusta (EU) N:o 1259/2010.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 15 artiklassa viitataan elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23 päivänä marraskuuta 2007 tehtyyn Haagin pöytäkirjaan. Yleissäännön mukaan sovelletaan elatusapuun oikeutetun henkilön asuinvaltion lakia. On kuitenkin olemassa erityissääntöjä, jotka koskevat lasten ja vanhempien välisiä suhteita, alle 21-vuotiaiden henkilöiden suhteita muihin henkilöihin kuin vanhempiinsa, puolisoiden tai entisten puolisoiden välisiä suhteita sekä sellaisten henkilöiden välisiä suhteita, joiden avioliitto on mitätöity. Mahdollisuudesta nimetä laki säädetään myös pöytäkirjassa.

Lisäksi sovelletaan lasten elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista 24 päivänä lokakuuta 1956 tehtyä Haagin yleissopimusta, kun on kyse Belgian suhteista kyseisen sopimuksen osapuolena olevaan valtioon, joka ei ole ratifioinut edellä mainittua 23. marraskuuta 2007 tehtyä Haagin pöytäkirjaa.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Kumppanit voivat itse valita aviovarallisuussuhteisiinsa sovellettavan lain. Sovellettavaa lakia koskee tässä tapauksessa rajoitettu valintamahdollisuus: voidaan valita kumppanien avioitumisen jälkeisen ensimmäisen asuinvaltion laki tai jommankumman puolison kansalaisuusvaltion laki (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 49 §).

Jollei sovellettavaa lakia ole valittu, aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan kumppanien avioitumisen jälkeisen ensimmäisen asuinvaltion lakia. Jos puoliset eivät asu samassa valtiossa, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat kumppanit olivat avioitumisajankohtana. Muissa tapauksissa sovelletaan sen valtion lakia, jonka alueella puoliset vihitettiin avioliittoon (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 51 §).

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perintö- ja testamenttiasioissa sovelletaan toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4 päivänä heinäkuuta 2012 annettua asetusta (EU) N:o 650/2012.

3.8 Kiinteä omaisuus

Sovellettavan lain määrittämiseen käytetään myös omaisuuden sijaintipaikkaa koskevaa perustetta (ks. kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 87 §).

3.9 Maksukyvyttömyys

Maksukyvyttömyysasioissa sovelletaan maksukyvyttömyysmenettelyistä 29 päivänä toukokuuta 2000 annettua asetusta N:o 1346/2000. Kyseisessä asetuksessa lähtökohtana on maksukyvyttömyysasioissa sovellettava yleinen päämenettely, jonka jälkeen voidaan soveltaa alueellisia sekundäärimenettelyjä.

Päivitetty viimeksi: 05/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Tšekki

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Keskeinen lainvalintasääntöjä koskeva kansallinen säädös on kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki nro 91/2012.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Sovellettavaa lainsäädäntöä koskevia keskeisiä monenvälisiä kansainvälisiä sopimuksia:

Varsovan yleissopimus eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtäläistytymisestä, Varsova 1929

Yleissopimus tavarankansainvälisessä tielukuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta (CMR), 1956

Guadalajaran yleissopimus eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta, jonka suorittaa toinen kuin sopimuksen tehnyt rahdinkuljettaja, koskevien sääntöjen yhtenäistämistä, 1961

Wienin yleissopimus korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla, 1963

Haagin yleissopimus tieliikenneonnettomuuksissa sovellettavasta laista, 1971

Yleissopimus matkustajien ja matkatavaran kansainvälisessä tielukuljetuksessa käytettävästä sopimuksesta (CMR), 1973

Yleissopimus kansainvälisen tavarakaupan määräaikaista rajoittamisesta, 1974

YK:n yleissopimus tavarankansainvälisen merikuljetuksesta, 1978

Rooman yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, 1980

Yleissopimus kansainvälistä tavarankauppa koskevista sopimuksista, Wien 1980

Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskeva yleissopimus (COTIF), 1980

Yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, Haag 1996

Yleissopimus eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä, Montreal 1999

Haagin yleissopimus aikuisten kansainvälisestä suojelusta, 2000

Haagin pöytäkirja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, 2007 (koko EU osapuolena)

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Tärkeimmät sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat kahdenväliset kansainväliset sopimukset:

Tšekkoslovakian tasavallan ja Albanian kansantasavallan sopimus oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1959

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan sopimus oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1964 (koskee kaikkia entisen Jugoslavian seuraajavaltioita)

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Bulgarian kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1976

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Mongolian kansantasavallan sopimus oikeusavun antamisesta ja oikeussuhteista siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1976

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Kuuban tasavallan sopimus keskinäisestä oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1980

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1982 (koskee Venäjän federaatiota ja monia muita entisen Neuvostoliiton seuraajavaltioita)

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Vietnamin sosialistisen tasavallan sopimus oikeusavusta siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1982

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Puolan kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe-, työ- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1987

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Unkarin kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1989

Tšekin tasavallan ja Romanian sopimus oikeusavusta siviilioikeudellisissa asioissa, 1994

Tšekin tasavallan ja Ukrainan sopimus oikeusavusta siviilioikeudellisissa asioissa, 2001

Tšekin tasavallan ja Uzbekistanin tasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 2002

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 23 §:ää.

Tuomioistuin soveltaa ulkomaista lainsäädäntöä omasta aloitteestaan. Lakia sovelletaan samalla tavalla kuin siinä maassa, jossa se on voimassa. Sovelletavan lain säännökset ovat samoja, joita sovellettaisiin asiaa koskevassa päätöksessä siinä maassa, jossa laki on voimassa, riippumatta niiden luokittelusta järjestelmässä tai julkisoikeudellisesta asemasta, edellyttäen, että ne eivät ole ristiriidassa sovellettavan Tšekin lainsäädännön säännösten kanssa.

Tuomioistuin määrittää omasta aloitteestaan ulkomaisen lain osan, jota sovelletaan. Tuomioistuin tai viranomainen, joka päättää kyseisen lain alaisista asioista, toteuttaa tarvittavat toimenpiteet kyseisen lain määrittämiseksi.

2.2 Renvoi

Tähän asiaan sovelletaan yleisesti kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 21 §:ää.

Takaisin- ja edelleenviittaus hyväksytään, lukuun ottamatta sopimukseen ja työläinsäädäntöön perustuvia suhteita. Kun osapuolet ovat valinneet sovellettavan lainsäädännön, lainvalintasäännökset voidaan ottaa huomioon vain, jos tämä johtuu osapuolten välisestä sopimuksesta.

2.3 Liittymän muuttuminen

Yleensä tiettyä perustetta arvioidaan vain, kun arvioitavana on oikeudellisesti merkittävä tosiseikka. Tietyillä lainvalintasäännöillä voidaan tietenkin ratkaista ongelma tietyissä tilanteissa – ks. esimerkiksi esineoikeuksia koskevat säännöt kohdassa 3.8.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Tähän asiaan sovelletaan yleisesti kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 24 §:ää.

Lakia, jota pitäisi soveltaa kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan, ei tarvitse soveltaa täysin poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa se olisi kohtuutonta ja osapuolten suhteen järkevän ja oikeudenmukaisen selvittämisen vastaista, kun otetaan asianmukaisesti huomioon kaikki asiaan liittyvät olosuhteet ja erityisesti osapuolten perustellut odotukset, jotka koskevat toisen lain soveltamista. Näissä olosuhteissa sovelletaan suhteen selvittämisen kannalta suotuisaa lakia, mikäli se ei vaikuta muiden henkilöiden oikeuksiin.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 23 §:ää.

Tuomioistuin määrittää omasta aloitteestaan ulkomaisen lain osan, jota sovelletaan. Tuomioistuin tai viranomainen, joka päättää kyseisen lain alaisista asioista, toteuttaa tarvittavat toimenpiteet kyseisen lain määrittämiseksi.

Jos tuomioistuin tai viranomainen, joka päättää kyseisen lain alaisista asioista, ei tunne ulkomaisen lain sisältöä, se voi pyytää oikeusministeriön lausuntoa sisällön määrittämiseksi.

Jos ulkomaista lakia ei voida määrittää kohtuullisen ajan kuluessa tai jos määrittystä ei voida tehdä, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteisiin sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 87 ja 89 §:ää. Tämä rajoittuu sellaisiin sopimusvelvoitteisiin tai niiden näkökohtiin, jotka eivät kuulu EU:n lainsäädännön tai kansainvälisten sopimusten piiriin, paitsi jos niihin voidaan soveltaa kyseistä lakia kyseisen lainsäädännön tai sopimusten nojalla. Siksi se on luonteeltaan toissijainen säännös.

Sopimukseen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, johon sopimus liittyy läheisimmin, paitsi jos osapuolet ovat valinneet sovellettavan lain. Lainvalinta on tehtävä selkeästi, tai sen on oltava yksiselitteisesti johdettavissa sopimuksen säännöksistä tai asian olosuhteista.

Vakuutus sopimukseen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa vakuutusnottajan vakituinen asuinpaikka sijaitsee. Osapuolet voivat valita vakuutus sopimuksen osalta sovellettavan lain.

Kun kyseessä ovat Rooma I asetuksen alaiset vakuutus sopimukset, laissa käytetään mahdollisuutta, joka jäsenvaltioilla on kyseisen asetuksen 7 artiklan 3 kohdan nojalla ja jonka mukaan osapuolet voivat valita minkä tahansa sovellettavan lain asetuksen sallimassa laajuudessa.

Yksipuolisista oikeustoimista syntyneisiin oikeussuhteisiin sovelletaan lain 90 pykälän nojalla sen valtion lainsäädäntöä, jossa yksipuolisen oikeustoimen toteuttavalla osapuolella on vakituinen asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka oikeustoimen toteuttamisajankohtana, paitsi jos sovellettavaksi on valittu jokin toinen laki.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 101 §:ssä säädetään pääasiassa Rooma II asetuksen osalta lainvalintasäännöstä, jota sovelletaan vain yksityis- tai henkilöoikeuksien loukkauksesta, kuten kunnianloukkauksesta, johtuvien sopimukseen perustumattomien velvoitteiden osalta. Näihin velvoitteisiin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa loukkaus tapahtui. Vahingonkärsijä voi kuitenkin valita sovellettavaksi sellaisen valtion lain, jossa a) vahingonkärsijällä on vakituinen asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka, b) loukkaukseen syyllistyneellä on vakituinen asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka tai c) loukkauksella oli seuraus, edellyttäen, että loukkaukseen syyllistynyt on voinut ennakoita sen.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 29 §:ää.

Ellei laissa muuta säädetä, oikeushenkilöllisyyteen ja oikeuskelpoisuuteen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa henkilöllä on vakituinen asuinpaikka. Ellei laissa muuta säädetä, riittää, että oikeustoimen toteuttavalla luonnollisella henkilöllä on kyseistä toimea koskeva oikeuskelpoisuus sen lain nojalla, jota sovelletaan siinä paikassa, jossa luonnollinen henkilö toteuttaa kyseisen oikeustoimen.

Luonnollisten henkilöiden nimiä koskevaan toimenpiteeseen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalainen henkilö on. Henkilö voi kuitenkin valita sovellettavaksi sen valtion lainsäädännön, jossa hänen vakituinen asuinpaikkansa on.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Lapsen ja vanhemman välisen oikeussuhteen vahvistamiseen ja kiistämiseen sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 54 §:ää. Siihen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisuuden lapsi on saanut syntyessään; jos taas lapsi saa syntyessään useamman kuin yhden kansalaisuuden, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä. Sen valtion lainsäädäntöä, jossa lapsen äidin vakituinen asuinpaikka oli lapsen syntyessä, sovelletaan, jos se on lapsen edun mukaista. Lapsen ja vanhemman välisen oikeussuhteen vahvistamiseen ja kiistämiseen sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä, jos lapsen vakituinen asuinpaikka on Tšekin tasavallassa ja Tšekin lainsäädännön soveltaminen on lapsen edun mukaista. Lapsen ja vanhemman välinen oikeussuhde voidaan vahvistaa sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jossa ilmoitus lapsen ja vanhemman välisestä oikeussuhteesta tehdään. Mikäli lapsen ja vanhemman välinen oikeussuhde kiistetään toisessa valtiossa oikeudellisessa tai tuomioistuinten ulkopuolisessa menettelyssä kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti ja lapsen ja vanhemman välinen oikeussuhde vahvistetaan toiselle henkilölle, tämä riittää lapsen ja vanhemman välisen oikeussuhteen vahvistamiseksi kyseiselle henkilölle.

Elatusapuasioissa vanhempien ja lasten oikeussuhteeseen sovellettava laki määritetään elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn Haagin pöytäkirjan (2007) mukaisesti. Muissa tapauksissa, joihin liittyy vanhempien oikeuksia ja velvollisuuksia ja lapsen henkilön tai omaisuuden suojelemiseen tähtäviä

toimenpiteitä, sovellettava laki määritetään toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn Haagin yleissopimuksen (1996) mukaisesti.

3.4.2 Adoptio

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 61 ja 62 §:ää.

Adoptiossa on täytettävä sekä adoptiolapsen että adoptiovanhemman kansalaisuusvaltion lainsäädännössä määritetyt ehdot. Jos adoptiovanhemmilla on eri kansalaisuus, molempien vanhempien kansalaisuuksien määrittämien oikeusjärjestelmien ehdot on täytettävä, kuten myös adoptiolapsen kansalaisuusvaltion lainsäädännön ehdot. Jos näiden sääntöjen mukaan on tarpeen soveltaa toisen maan lainsäädäntöä, joka ei salli adoptiota tai sallii sen vain erittäin rajoitetuissa olosuhteissa, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä, mikäli adoptiovanhemman tai ainakin toisen adoptiovanhemman tai adoptiolapsen vakituinen asuinpaikka on Tšekin tasavallassa.

Adoption oikeusvaikutuksiin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia kaikki osapuolet ovat adoptiohetkellä, tai jos he eivät ole kaikki saman valtion kansalaisia, sen valtion lainsäädäntöä, jossa kaikkien osapuolten vakituinen asuinpaikka on adoptiohetkellä, tai jos heidän vakituinen asuinpaikkansa ei ole samassa valtiossa, sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalainen adoptiolapsi on.

Adoptiovanhemman ja adoptiolapsen väliseen oikeussuhteeseen tai adoptiovanhempien oikeuksiin ja velvoitteisiin, lastenkasvatukseen ja elatusapuun sovelletaan kohdassa 3.4.1 lueteltuja lapsen ja vanhemman välistä oikeussuhdetta koskevia kansainvälisiä sopimuksia.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 48 ja 49 §:ää.

Henkilön avioliittokelpoisuuteen ja avioliiton pätevyyttä koskeviin ehtoihin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalainen henkilö on.

Avioliiton muotoon sovelletaan sen paikan lainsäädäntöä, jossa avioliitto solmitaan.

Toisessa maassa sijaitsevassa Tšekin tasavallan suurlähetystössä solmittuun avioliittoon sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä.

Aviopuolisoiden välisiin henkilökohtaisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia molemmat henkilöt ovat. Jos he ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa molemmilla aviopuolisilla on vakituinen asuinpaikka, tai Tšekin lainsäädäntöä, jos molempien vakituinen asuinpaikka ei ole samassa valtiossa.

3.5.2 Avioliitto ja muu parisuhde

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 67 §:ää sovelletaan lainvalinnassa, joka koskee rekisteröityjä parisuhteita ja vastaavia parisuhteita ja niiden oikeusvaikutuksia, niiden solmimiskelpoisuutta, niiden solmimista tai purkamista, mitätöimistä ja pätemättömäksi julistamista koskevia menettelyjä sekä kumppaneiden välisten henkilökohtaisten ja omaisuutta koskevien asioiden sopimista.

Kaikkiin näihin asioihin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa rekisteröity parisuhde tai vastaava parisuhde solmitaan tai on solmittu.

Tšekin lainsäädännössä ei ole avoliittoa koskevia lainvalintasääntöjä.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 50 §:ää sovelletaan lainvalinnassa, joka koskee avioeroa ja avioliiton mitätöimistä tai avioliiton pätevyyden määrittelyä. Tšekin tasavalta ei osallistu tiiviimmän yhteistyön toteuttamiseen avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla, ja siksi neuvoston asetus (EU) N:o 1259/2010 ei koske sitä.

Avioeroon sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jota sovellettiin aviopuolisoiden välisiin henkilökohtaisiin suhteisiin silloin kun avioero pantiin vireille.

(Aviopuolisoiden välisiin henkilökohtaisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat. Jos he ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa molemmilla aviopuolisilla on vakituinen asuinpaikka, tai Tšekin lainsäädäntöä, jos molempien vakituinen asuinpaikka ei ole samassa valtiossa.) Jos tämän lainvalintasäännön nojalla on tarpeen soveltaa toisen maan lainsäädäntöä, joka ei salli avioeroa tai sallii sen vain täysin poikkeuksellisissa olosuhteissa, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä, mikäli ainakin toinen aviopuolisista on Tšekin tasavallan kansalainen tai ainakin toisen aviopuolison vakituinen asuinpaikka on Tšekin tasavallassa.

Avioliiton mitätöinnissä tai avioliiton pätevyyden määrittelyssä avioliittokelpoisuutta ja avioliiton solmimistapaa arvioidaan niiden lakien mukaisesti, joita näihin seikkoihin sovellettiin avioliiton solmimishetkellä.

Tšekin lainsäädännössä ei ole asumuseroa koskevaa lainvalintasääntöä.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Aviopuolisoiden ja entisten aviopuolisoiden väliseen elatusvelvollisuuteen sovelletaan elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn Haagin pöytäkirjan (2007) mukaisesti määritettyä lainsäädäntöä.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 49 §:ää.

Aviopuolisoiden varallisuussuhteisiin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa molempien aviopuolisoiden vakituinen asuinpaikka on; mikäli molempien aviopuolisoiden vakituinen asuinpaikka ei ole samassa valtiossa, sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat; ja mikäli aviopuolisot eivät ole saman valtion kansalaisia, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä.

Aviovarallisuussuhteita koskeviin sopimuksiin sovelletaan lakia, jota aviovarallisuussuhteisiin sovellettiin sopimuksen tekohetkellä. Muussa tapauksessa aviopuolisot voivat myös sopia, että aviovarallisuussuhteita koskevien sopimusten osalta heidän aviovarallisuussuhteisiinsa sovelletaan joko sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalainen toinen aviopuolisista on, tai sen valtion lainsäädäntöä, jossa toisen aviopuolison vakituinen asuinpaikka on, tai sen valtion lainsäädäntöä, jossa kyseessä oleva kiinteä omaisuus sijaitsee, tai Tšekin lainsäädäntöä. Sopimuksesta on laadittava notaarin vahvistama asia tai muu vastaava asiakirja, jolla sopimus tehdään toisessa maassa.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Niiden henkilöiden perimyksen, jotka ovat kuolleet 17. elokuuta 2015 tai sen jälkeen, sovelletaan **asetuksen (EU) N:o 650/2012** mukaisesti määräytyvää lakia.

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 76 ja 77 §:ää. Tätä sääntöä sovelletaan sellaisten henkilöiden perimyksen, jotka ovat kuolleet 16. elokuuta 2015 tai sitä ennen (paitsi jos sovellettava laki määräytyy eri tavalla kahdenvälisen kansainvälisen sopimuksen mukaan).

Perimystä koskevaan oikeudelliseen järjestelmään sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa perinnönjättäjän vakituinen asuinpaikka oli kuolinhetkellä.

Jos perinnönjättäjällä oli Tšekin tasavallan kansalaisuus ja vähintään yhden perillisen vakituinen asuinpaikka on Tšekin tasavallassa, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä.

Testamentin tekemistä tai mitätöimistä koskevaan kelpoisuuteen sekä testamentin puutteiden vaikutuksiin ja niiden ilmenemismuotoihin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalainen perinnönjättäjä on testamentin laatimishetkellä tai jossa perinnönjättäjän vakituinen asuinpaikka on. Sovellettava lainsäädäntö määräytyy samalla tavalla muunlaisten testamenttilahjoitusten tekemistä tai mitätöimistä koskevan kelpoisuuden osalta ja sen määrittämisessä, minkälaiset muut testamenttilahjoitukset ovat sallittuja.

Testamentti on muodollisesti pätevä, jos sen muoto on sen valtion lainsäädännön mukainen, a) jonka kansalainen perinnönjättäjä oli testamentin laatimishetkellä tai kuollessaan, b) jonka alueella testamentti tehtiin, c) jossa perinnönjättäjän vakituinen asuinpaikka oli testamentin laatimishetkellä tai hänen kuollessaan, d) jota sovelletaan perimystä koskevaan oikeudelliseen järjestelmään tai jota sovellettiin siihen testamentin laatimishetkellä, tai e) jossa sijaitsee asiaan liittyvää kiinteää omaisuutta. Nämä säännöt koskevat myös testamentin mitätöimisen muotoa. Näitä sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin myös perintösopimusten ja muiden testamenttilahjoitusten muotoon, mikäli perinnönjättäjä on perintösopimuksen osapuoli. Tämä koskee myös perintösopimuksen ja muiden testamenttilahjoitusten mitätöinnin muotoa.

Perinnönjättäjä voi määrätä testamentissa, että muutoin sovellettavan lainsäädännön sijaan perimystä koskevaan oikeudelliseen järjestelmään sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa perinnönjättäjän vakituinen asuinpaikka on tai jonka kansalainen hän on testamentin laatimishetkellä, myös kiinteän testamenttilahjoituksen osalta. Perintösopimuksen osapuolet voivat valita perimystä koskevan oikeudellisen järjestelmän näistä oikeudellisista järjestelmistä, mikäli perinnönjättäjä on yksi perintösopimuksen osapuolista. Tämä koskee soveltuvin osin myös muita testamenttilahjoituksia.

Perimystä koskevassa asetuksessa säädetään, että jos sen perintöä koskevan lain mukaan, jota asetuksen mukaan on sovellettava, millään omaisuuserällä ei ole perillistä tai testamenttilahjoituksella testamentinsaajaa, tai ei ole yhtään luonnollista henkilöä, joka olisi perillinen, tällä tavalla määritetyn lain soveltaminen ei sulje pois jäsenvaltion tai tietyntoisen jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten nimittämän yhteisön oikeutta ottaa omistukseensa sen alueella sijaitsevia perinnöksi jätettyjä omaisuuseriä, joista velkojilla on oikeus erääntyneiden velkojen maksuun jäljellä olevista varoista. Tšekin lainsäädännössä tähän asiaan sovelletaan siviililain 1634 §:ää. Sen mukaan tilanteessa, jossa lakimääräistä perillistä ei ole, perintö siirtyy valtiolle, ja valtion katsotaan olevan lakimääräinen perillinen. Valtiolla on sama asema muihin osapuoliin nähden kuin perillisellä, jonka velkavastuu rajoittuu jäämistöomaisuuden arvoon. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 78 §:n mukaan perinnönjättäjän Tšekin tasavallassa sijaitseva omaisuus ja oikeudet siirtyvät Tšekin tasavallalle, jos perillistä ei ole, ja Tšekin tasavallan tuomioistuimet tekevät näitä asioita koskevat päätökset. Valtiota tai muuta alueellista yksikköä tai olemassa olevaa toimielintä ei katsota perilliseksi tällaisissa tapauksissa, ellei niitä ole määritetty perilliseksi testamentissa.

3.8 Kiinteä omaisuus

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 69–79 §:ää.

Yleissääntö on, että kiinteää omaisuutta tai aineellista irtainta omaisuutta koskeviin esineoikeuksiin sovelletaan sen paikan lainsäädäntöä, jossa omaisuus sijaitsee. Tämän lainsäädännön mukaan määritetään myös, onko omaisuus irtainta vai kiinteää. Laissa säädetään kuitenkin erityisistä lainvalintasäännöistä tietyille omaisuuserille ja tietyille esineoikeuksille näkökohdille (ks. seuraavassa):

Julkiseen rekisteriin merkityt laivoja ja ilma-aluksia koskevat esineoikeudet, joiden syntymiseen ja päättymiseen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa rekisteriä pidetään.

Aineellista irtainta omaisuutta koskevien esineoikeuksien syntymiseen ja päättymiseen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa omaisuus sijaitsee sellaisen tapahtuman tapahtumahetkellä, joka johti kyseisen oikeuden syntymiseen tai päättymiseen.

Sopimuksen perusteella siirrettävän aineellisen irtaimen omaisuuden omistusoikeuden syntymiseen ja päättymiseen sovelletaan lainsäädäntöä, jota sovelletaan omistusoikeuden syntymisen ja päättymisen perusteena olevaan sopimukseen.

Jos oikeudellinen menettely, jota on määrä käyttää aineellista irtainta omaisuutta koskevien esineoikeuksien syntymisen ja päättymisen perusteena, tehdään omaisuuden kuljetuksen aloittamisen jälkeen ja kuljetuksen ajaksi, oikeuksien syntymiseen ja päättymiseen sovelletaan sen paikan lainsäädäntöä, josta omaisuus lähetettiin. Jos kyseisen omaisuuden esineoikeuksien syntyminen ja päättymisen perustuu sellaisen todistuksen käsittelyyn, joka on esitettävä omaisuuden luovuttamista ja käsittelyä varten, sovelletaan sen paikan lainsäädäntöä, jossa todistus sijaitsee käsittelyhetkellä.

Julkisten rekisterien ja vastaavien luetteloiden merkintöjä koskevia säännöksiä, jotka ovat voimassa siinä paikassa, jossa kiinteä tai irtain omaisuus sijaitsee, sovelletaan myös silloin, kun rekisteröidyn oikeuden syntymistä, päättymistä, rajoittamista tai siirtoa koskevaa oikeudellista perustetta arvioidaan toisessa oikeusjärjestelmässä.

Nautintaan perustuvaan saantoon sovelletaan siinä paikassa voimassa olevaa lainsäädäntöä, jossa omaisuus sijaitsee nautinta-ajan alussa. Haltija voi kuitenkin vedota sen valtion lainsäädäntöön, jossa nautintaan perustuva saanto tapahtuu, mikäli kaikki kyseisen valtion lainsäädännön mukaiset tällaista saantoa koskevat ehdot täyttyvät siitä hetkestä lukien, kun omaisuus on saapunut kyseiseen valtioon.

3.9 Maksukyvyttömyys

Tähän asiaan sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 111 §:ää. Maksukyvyttömyyttä koskevan asetuksen lainvalintasääntöjä sovelletaan soveltuvin osin, lukuun ottamatta kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita.

Päivitetty viimeksi: 06/03/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [et](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Viro

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Sovellettavaan lakiin liittyviin kysymyksiin sovelletaan pääasiassa [kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettua lakia](#). Sovellettava laki määrytyi siviililain yleisen osan mukaan ennen kuin kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki tuli voimaan 1. heinäkuuta 2002; nyt kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettua lakia sovelletaan siviililain yleisen osan sijaan lähes kaikissa tapauksissa velvoitelain, siviililain yleisen osan ja kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain täytäntöönpanosäädöksen 24 §:n nojalla.

Lisäksi on otettava huomioon sovellettavan EU:n oikeuden säännösten ensisijaisuus kansalliseen oikeuteen nähden sekä Viron tasavallan perustuslain 123 §:n mukainen periaate. Sen mukaan silloin kun Viron lainsäädäntö on ristiriidassa Viron parlamentin ratifioiman kansainvälisen sopimuksen kanssa, sovelletaan kansainvälisen sopimuksen säännöksiä. Viro on myös allekirjoittanut Venäjän, Ukrainan, Puolan, Latvian ja Liettuan kanssa neljä oikeusapua koskevaa sopimusta, joilla säädellään sovellettavaa lakia koskevia kysymyksiä.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Haagin yleissopimus testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista, allekirjoitettu Haagissa 5 päivänä lokakuuta 1961

Yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, allekirjoitettu Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980

Yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, allekirjoitettu Haagissa 19. lokakuuta 1996

Pöytäkirja elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista, allekirjoitettu Haagissa 23 päivänä marraskuuta 2007.

Lisätietoja löytyy [Viron virallisesta lehdestä](#) (Riigi Teataja).

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Viron tasavallan, Latvian tasavallan ja Liettuan tasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista, allekirjoitettu Tallinnassa 11 päivänä marraskuuta 1992
Viron tasavallan ja Venäjän federaation sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, allekirjoitettu Moskovassa 26 päivänä tammikuuta 1993

Viron tasavallan ja Ukrainan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa, allekirjoitettu Kiovassa 15 päivänä helmikuuta 1995

Viron tasavallan ja Puolan tasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili-, työ- ja rikosoikeudellisissa asioissa, allekirjoitettu Tallinnassa 27 päivänä marraskuuta 1998.

Lisätietoja löytyy [Viron virallisesta lehdestä](#) (Riigi Teataja).

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Jos ulkomaan lakia on lain, kansainvälisen sopimuksen tai liiketoimen mukaan sovellettava, tuomioistuinten on tehtävä niin riippumatta siitä, pyydetäänkö soveltamista. Tämä tarkoittaa sitä, että tuomioistuinten velvoite soveltaa ulkomaan lakia ei riipu siitä, onko osapuoli pyytänyt sitä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 2 §:n 1 momentti).

Joissakin siviilituomioistuinasioissa, joissa osapuolilla on ollut oikeus sopia sovellettavasta laista, Viron tuomioistuimet ovat soveltaneet Viron lakia ulkomaan lain sijaan, sillä osapuolet ovat epäsuorasti luopuneet oikeudestaan valita ulkomaan laki.

2.2 Renvoi

Jos kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan on sovellettava ulkomaan lakia (edelleenviittaus), sovelletaan kyseisen maan kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiä. Jos tällaisten säännösten mukaan on sovellettava Viron lakia (takaisinviittaus), sovelletaan Viron aineellisoikeudellisia sääntöjä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 6 §:n 1 momentti).

Siten tilanteessa, jossa ulkomaan laissa viitataan takaisin Viron lakiin, sovelletaan Viron aineellisoikeudellisia sääntöjä.

2.3 Liittymän muuttuminen

Esineoikeuden luominen tai päättymisen määritetään sen maan lain mukaan, jossa omaisuus sijaitsee esineoikeuden luomisen tai päättymisen aikaan (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 18 §:n 1 momentti). Siten sovellettava laki muuttuu, jos omaisuuden sijainti muuttuu esineoikeuden luomisen tai päättymisen jälkeen. Luonnollisen henkilön passiiviseen ja aktiiviseen oikeuskelpoisuuteen sovelletaan sen maan lakia, jossa henkilön asuinpaikka on (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 1 momentti). Siten tilanteessa, jossa henkilön kotivaltio muuttuu, hänen passiiviseen ja aktiiviseen oikeuskelpoisuuteensa sovellettava laki muuttuu niin ikään. Laissa säädetään kuitenkin myös, että asuinpaikan muutos ei rajoita jo saatua aktiivista oikeuskelpoisuutta (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 2 momentti).

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Ulkomaan lakia ei sovelleta, jos se johtaisi selvään ristiriitaan Viron lain olennaisten periaatteiden kanssa (ordre public). Tällaisissa tapauksissa sovelletaan Viron lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 7 §).

Näin ollen ei ole ratkaisevaa, onko ulkomaan laissa säännös, jota Viron laissa ei ole, sillä oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public) koskevan lausekkeen nojalla ulkomaan lain sijasta sovelletaan Viron lakia, jos ulkomaan lain soveltaminen olisi selvästi ristiriidassa Viron lain olennaisten periaatteiden kanssa.

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavassa lainsäädännössä säädetään myös, että kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain asianomaisen luvun säännökset eivät estä soveltamasta sellaisia Viron lain säännöksiä, joita sovelletaan riippumatta sopimukseen sovellettavasta laista (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 31 §). Lisäksi lain 32 §:n 3 momentin mukaan se, että osapuolet ovat valinneet vieraan valtion lain sovellettavaksi sopimukseen (riippumatta siitä, ovatko he samalla valinneet vieraan valtion tuomioistuimen toimivallan), ei siinä tapauksessa, että kaikki muut valinnan ajankohtana tilanteeseen vaikuttavat tekijät liittyvät yhteen ainoaan valtioon, syrjäytä säännöksiä, joista kyseisen valtion lain mukaan ei saa sopimuksella poiketa (pakolliset säännökset).

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Vaikka yleisperiaatteen mukaan tuomioistuinten on sovellettava ulkomaan lakia riippumatta siitä, onko tämän lain soveltamista pyydetty, silloin kun se on lain, kansainvälisen sopimuksen tai liiketoimen mukaan pakollista (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 2 §:n 1 momentti), viranomaiset ja tuomioistuimet voivat pyytää osapuolten tai viranomaisten apua sovellettavan lain määrittämiseen.

Osapuolet voivat toimittaa tuomioistuimille asiakirjoja vieraan maan lain sisällön selvittämiseksi. Tuomioistuimilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa huomioon tällaisia asiakirjoja (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n 2 momentti). Tuomioistuimet voivat myös pyytää apua Viron tasavallan oikeusministeriöltä tai ulkoasiainministeriöltä ja palkata asiantuntijoita (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n 3 momentti).

Siviiliprosessilain 234 §:n mukaan siviilioikeudenkäynnin osapuolten on todistettava Viron ulkopuolella voimassa olevan lain, kansainvälisen lain tai tapaoikeuden sisältö vain siltä osin kuin tuomioistuin ei tunne kyseistä lainsäädäntöä. Tuomioistuin voi käyttää myös muita tietolähteitä ja suorittaa muita toimenpiteitä lain sisällön määrittämiseksi, kuten edellisessä kappaleessa on kuvattu kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n osalta.

Tuomioistuinten oikeus pyytää tietoja sovellettavan lain sisällön selvittämiseksi perustuu siviilioikeudenkäyntien kontradiktoriseen periaatteeseen. Tämä periaate esitetään pääasiassa siviiliprosessilain 5 §:n 1 ja 2 momentissa, joiden mukaan kanne käsitellään osapuolten esittämien tosiseikkojen ja vaateiden pohjalta, ja osapuolilla on yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet esittää näyttöä väitteidensä tueksi ja osoittaa vääräksi tai kiistää vastapuolen lausumat.

Osapuolet voivat valita, mitä tosiseikkoja ne esittävät väitteidensä tueksi, kuten myös kyseisten seikkojen todistamiseksi esittämänsä näytön.

Laki sallii myös poikkeukset, joissa Viron lakia sovelletaan, jos ulkomaan lain sisältöä ei voida yrityksistä huolimatta määrittää kohtuullisen ajan kuluessa (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:n 4 momentti).

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Muiden kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien asioiden tapaan myös sopimukseen sovellettava laki määräytyy Virossa kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan, ellei kansainvälisen oikeuden välineistä muuta johdu. Sopimukseen sovellettava laki voi määräytyä osapuolten välisen sopimuksen perusteella tai vakiintuneiden kriteerien pohjalta määräytyvän sovellettavan lain perusteella, jos osapuolet eivät voi kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain nojalla valita sovellettavaa lakia.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain nojalla osapuolet voivat sopia lainvalinnasta, jolloin sopimukseen on sovellettava osapuolten sopiman maan lakia; lain mukaan osapuolet voivat myös valita joko koko sopimukseen tai vain sen osaan sovellettavan lain, jos sopimus voidaan jakaa osiin (lain 32 §:n 1 ja 2 momentti). Osapuolten sopima lainvalinta ei kuitenkaan syrjäytä sovellettavan lain pakollisia säännöksiä. Lain 32 §:n 3 momentin mukaan se, että osapuolet ovat valinneet vieraan valtion lain (riippumatta siitä, ovatko he samalla valinneet vieraan valtion tuomioistuimen toimivallan) ei siinä tapauksessa, että kaikki muut valinnan ajankohtana tilanteeseen vaikuttavat tekijät liittyvät yhteen ainoaan valtioon, syrjäytä säännöksiä, joista kyseisen valtion lain mukaan ei saa sopimuksella poiketa (pakottavat säännökset).

Jos osapuolet eivät ole valinneet sopimukseen sovellettavaa lakia, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, johon sopimus liittyy läheisemmin. Jos sopimus voidaan jakaa osiin ja jokin sopimuksen osa liittyy itsenäisesti läheisemmin toiseen maahan, kyseiseen osaan voidaan soveltaa kyseisen toisen maan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n 1 momentti).

Lain mukaan sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa sopimuksen luonteenomaisen suorituksen toimittamisesta vastaavan osapuolen asuinpaikka tai keskushallinto oli sopimuksen tekohetkellä. Jos sopimus on tehty sopimuksen luonteenomaisen suorituksen toimittamisesta vastaavan osapuolen elinkeinotoiminnassa, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa osapuolen päätoimipaikka sijaitsee. Jos sopimuksessa määrätään, että luonteenomainen suoritus on toimitettava jossakin muussa toimipaikassa kuin päätoimipaikassa, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa tämä muu toimipaikka sijaitsee (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n 2 momentti). Kiinteän omaisuuden ja kuljetussopimusten osalta on säädetty poikkeuksista sopimuksen suorituspaikkaa koskevaan yleissääntöön. Jos sopimuksen kohde on oikeus kiinteään omaisuuteen tai sen käyttöön, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen maahan, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee; kuljetussopimusten osalta sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa kuljetusliikkeen päätoimipaikka sijaitsee sopimuksen tekohetkellä. Valtion katsotaan olevan toimipaikka, jos siellä sijaitsee myös lähtö- tai määräpaikka tai tavaroiden kuljetussopimuksissa lähettäjän pääasiallinen toimipaikka tai lastaus- tai purkamispaikka (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n 4 ja 5 momentti).

Kuluttajasopimuksiin, työsopimuksiin ja vakuutusopimuksiin sovelletaan erityissääntöjä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 34–47 §).

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Viron lainsäädännössä säädetään erilaisista lainvalintaperusteista sopimukseen perustumattoman velvoitteen luonteen mukaan.

Velvoitteen suorittamisesta saatavia perusteettomia etuja koskeviin kanteisiin sovelletaan lakia, jota sovelletaan todelliseen tai oletettuun oikeussuhteeseen, jonka perusteella velvoite suoritettiin; toisen henkilön oikeuden loukkauksesta saatavia perusteettomia etuja koskeviin kanteisiin sovelletaan sen maan lakia, jossa loukkaus tapahtui. Muissa tapauksissa perusteettomia etuja koskeviin kanteisiin sovelletaan sen maan lakia, jossa perusteettomat edut saatiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 48 §:n 11–3 momentti).

Asiainhuoltoa (*negotiorum gestio*) koskeviin tapauksiin sovelletaan sen maan lakia, jossa asianhuoltaja teki toimenpiteen, ja toisen henkilön velvoitteiden suorittamista koskeviin tapauksiin sovelletaan kyseisiin velvoitteisiin sovellettavaa lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 49 §:n 1–2 momentti).

Yleissääntönä vahingonkorvausvastuun perustavaan tapahtumaan sovelletaan sen maan lakia, jossa vahingonkorvausvastuun perustava teko tai tapahtuma tehtiin tai aiheutui. Jos seuraukset eivät ilmene siinä maassa, jossa vahingonkorvausvastuun perustava teko tai tapahtuma tehtiin tai aiheutui, sovelletaan vahingon kärsineen pyynnöstä sen maan lakia, jossa teon tai tapahtuman seuraukset ilmenivät (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 50 §:n 1–2 momentti). Vahingonkorvausvastuun perustavan tapahtuman vuoksi maksettaviin korvauksiin sovelletaan kuitenkin rajoitusta. Jos vahingonkorvausvastuun perustavaa tapahtumaa koskevaan kanteeseen sovelletaan ulkomaan lakia, Virossa ei saa määrätä korvausta, joka on merkittävästi suurempi kuin Viron laissa vastaavasta vahingosta määrättävä korvaus (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 52 §).

Lain mukaan osapuolet voivat myös sopia, että sopimukseen perustumattoman velvoitteen perusteena olevan tapahtuman tai teon jälkeen sovelletaan Viron lakia. Lainvalinta ei vaikuta kolmansien osapuolten oikeuksiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 54 §).

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Viron lainsäädännössä ei ole erillisiä säännöksiä henkilöiden nimiin sovellettavasta laista.

Luonnollisen henkilön asuinpaikan määrittämiseen sovelletaan Viron lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 10 §). Luonnollisen henkilön kansalaisuus määritetään sen maan lainsäädännön mukaan, jonka kansalaisuudesta päätetään, ja jos luonnollisella henkilöllä on useita kansalaisuuksia, sovelletaan sen maan kansalaisuutta, johon henkilöllä on läheisin yhteys. Kun kyseessä on pakolainen taikka henkilö, jolla ei ole kansalaisuutta tai jonka kansalaisuutta ei voida määrittää, otetaan kansalaisuuden sijasta huomioon henkilön asuinpaikka (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 11 §:n 1–3 momentti).

Luonnollisen henkilön passiiviseen ja aktiiviseen oikeuskelpoisuuteen sovelletaan hänen asuinmaansa lakia, mutta asuinpaikan muutos ei rajoita jo saatua oikeuskelpoisuutta (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 1–2 momentti).

Siitä, milloin henkilö voi vedota rajoitettuun oikeustoimikelpoisuuteen, säädetään erityisessä säännöksessä, jota ei kuitenkaan sovelleta perheoikeudesta tai perintöoikeudesta johtuviin liiketoimiin ja toisessa maassa sijaitsevaa kiinteää omaisuutta koskeviin liiketoimiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 4 momentti). Yleissäännön mukaan silloin kun henkilö toteuttaa liiketoimen eikä hänellä asuinmaansa lain nojalla ole oikeuskelpoisuutta tai hänen oikeuskelpoisuutensa on kyseisen lain nojalla rajoitettu, hän ei kuitenkaan voi vedota oikeustoimikelvottomuuteen, jos hän on oikeuskelpoinen sen maan lainsäädännön nojalla, jossa toteutti liiketoimen. Yleissääntöä ei sovelleta, jos toinen osapuoli oli tai hänen olisi pitänyt olla tietoinen siitä, että henkilö ei ollut oikeuskelpoinen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 12 §:n 3 momentti).

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhemman ja lapsen välisiin perheoikeudellisiin suhteisiin sovelletaan lapsen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 65 §).

Vanhempien ja lasten keskinäiset oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lapsen ja vanhemman välisen, lakiin perustuvan oikeudellisen suhteen mukaan; lapsi-vanhempisuhteen osalta on olemassa erillisiä sovellettavaa lainsäädäntöä koskevia säännöksiä.

Lapsen ja vanhemman välinen oikeudellinen side määritetään tai kiistetään sen maan lain nojalla, jossa lapsen asuinpaikka oli syntymähetkellä; erikoistapauksissa voidaan kuitenkin soveltaa vanhemman asuinmaan lakia tai sen maan lakia, jossa lapsen asuinpaikka oli vanhemmuuden kiistämisohjelmalla (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 62 §).

3.4.2 Adoptio

Adoptioon sovelletaan adoptiovanhemman asuinmaan lakia. Aviopuolisoiden tekemään adoptioon sovelletaan avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin adoptiohetkellä sovellettavaa lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 63 §:n 1 momentti). Siten aviopuolisoiden tekemään adoptioon sovelletaan pääasiassa aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti). Laissa luetellaan myös vaihtoehtoisia lainvalinnan perusteita silloin kun aviopuolisot eivät asu samassa maassa (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

Jos lapsen asuinmaan lain mukaan lapsen adoptioon tarvitaan suostumus lapselta tai sellaiselta henkilöltä, jolla on lapsen perheoikeudellinen side, suostumukseen sovelletaan kyseisen maan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 63 §:n 2 momentti).

Jos adoptioon sovelletaan ulkomaan lakia tai jos lapsi adoptoidaan ulkomaan tuomioistuimen päätöksen perusteella, laissa määritetään erikseen, että vaikutus Virossa on sama kuin mikä johtuu laista, jonka nojalla lapsi adoptoitiin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 64 §). On myös syytä korostaa sitä, että jos adoptoitavan lapsen asuinpaikka on Virossa, lapsen tai aviopuolisoiden asuinmaan lakivaatimusten lisäksi myös kaikkien Viron laissa säädettyjen adoptiota koskevien edellytysten on täyttyvä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 63 §:n 3 momentti).

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avoliiton yleiset oikeudelliset vaikutukset määritetään pääasiassa aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lain mukaan (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti). Laissa luetellaan myös vaihtoehtoisia lainvalintaperusteita silloin kun puoliset asuvat eri maissa: sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat, tai viimeisen yhteisen asuinmaan lakia, jos toinen aviopuolisosta asuu edelleen kyseisessä maassa, ja jos mikään näistä kolmesta edellytyksestä ei täyty, sovelletaan sen maan lakia, johon aviopuolisilla on muutoin läheisin yhteys (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

Kun avioliitto solmitaan Virossa, siihen sovelletaan Viron lakia. Ulkomailla solmitun avioliiton katsotaan pätevän Virossa, jos se solmittiin sen maan laissa säädetyn menettelyn mukaisesti, jossa avioliitto solmittiin, ja täytti molempien aviopuolisoiden asuinpaikan laissa määritellyt avioliiton aineelliset edellytykset (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 55 §:n 1–2 momentti).

Yleissääntönä on, että avioliiton solmimista koskeviin edellytyksiin ja esteisiin sekä siitä johtuviin vaikutuksiin sovelletaan avioitujien asuinpaikan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 56 §:n 1 momentti). Avioitujan aiempi avioliitto ei estä uuden avioliiton solmimista, mikäli aiempi avioliitto on purettu Virossa tehdyllä tai tunnustetulla päätöksellä, vaikka kyseinen päätös ei olisi avioitujan asuinmaan lain mukainen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 56 §:n 3 momentti).

Viron kansalaisten osalta on olemassa avioliiton edellytyksiin sovellettava erityissäännös. Sen mukaan silloin kun Viron kansalainen ei täytä jotakin asuinmaansa lakisääteistä avioliiton solmimisen edellytystä mutta täyttää Viron lain mukaisen vastaavan edellytyksen, sovelletaan Viron lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 56 §:n 2 momentti).

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Viron lainsäädännössä ei säädetä avioliitton tai parisuhteeseen sovellettavan lain määrittämistä koskevista säännöistä. Sovellettavan lain määrittämiseksi olisi otettava huomioon mahdollisimman samankaltaisia oikeudellisia suhteita koskevat kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain säännökset.

Avoliiton tai parisuhteen luonteesta riippuen voidaan soveltaa esimerkiksi sopimusvelvoitteita tai perheoikeudellisia suhteita koskevia säännöksiä.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioero myönnetään sen lain mukaisesti, jota sovelletaan avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin avioeromenettelyjen aloitushetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 60 §:n 1 momentti ja 57 §). Siten avioeroihin sovelletaan ensisijaisesti aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti). Laissa luetellaan myös vaihtoehtoisia lainvalinnan perusteita silloin kun aviopuolisot eivät asu samassa maassa: sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat, tai viimeisen yhteisen asuinmaan lakia, jos toinen aviopuolisosta asuu edelleen kyseisessä maassa, ja jos mikään näistä kolmesta edellytyksestä ei täyty, sovelletaan sen maan lakia, johon aviopuolisilla on muutoin läheisin yhteys (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

Poikkeustapauksissa ulkomaan lain sijaan voidaan soveltaa Viron lakia, jos avioero ei ole avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain nojalla (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §) sallittu tai on sallittu vain äärimmäisen tiukoin edellytyksin. Tätä poikkeusta sovelletaan, jos toinen aviopuolisosta asuu Virossa tai hänellä on Viron kansalaisuus taikka jos hän asui Virossa tai hänellä oli Viron kansalaisuus avioliiton solmimishetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 60 §:n 1–2 momentti).

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Virossa ei ole perheoikeudellisista suhteista johtuviin elatusvelvollisuuksiin sovellettavia kansainvälistä yksityisoikeutta koskevia kansallisia säännöksiä. Viittaukset tehdään asiaankuuluvaan kansainväliseen lainsäädäntöön.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Aviopuolisot voivat valita aviovarallisuussuhteisiinsa sovellettavan lain. Tämä tarkoittaa sitä, että jos aviopuolisot ovat valinneet sovellettavan lain, heidän valitsemaansa lakia sovelletaan. Aviopuolisot eivät kuitenkaan voi valita minkä tahansa maan lakia. He voivat valita joko asuinmaansa lain tai sen maan lain, jonka kansalainen toinen aviopuoliso on. Jos aviopuolisolla on usean maan kansalaisuus, voidaan valita jonkin kyseessä olevan maan laki (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:n 1 momentti).

Virossa lainvalintaan sovelletaan pakollisia muodollisia vaatimuksia. Aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lain valinta on vahvistettava notaarilla. Mikäli sovellettavaksi laiksi ei valita Viron lakia, lainvalinta on muodollisesti pätevä, jos valitun lain mukaiset avioehtosopimuksia koskevat muodolliset vaatimukset täyttyvät (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:n 2 momentti).

Jos aviopuolisot eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan lakia, jota sovellettiin avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin avioliiton solmimishetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:n 3 momentti ja 57 §). Avioliiton yleisiin oikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan ensisijaisesti aviopuolisoiden yhteisen asuinmaan lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 1 momentti), mutta jos yhteistä asuinmaata ei ole, sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia molemmat aviopuolisot ovat, tai viimeisen yhteisen asuinmaan lakia, jos toinen aviopuolisosta asuu edelleen kyseisessä maassa. Jos mikään näistä kolmesta edellytyksestä ei täyty, sovelletaan sen maan lakia, johon aviopuolisilla on muutoin läheisin yhteys (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n 2–4 momentti).

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen sovelletaan perinnönjättäjän viimeisen asuinmaan lakia. Erityisesti seuraavat asiat määräytyvät sovellettavan lain mukaisesti: (1) testamenttimääräysten tyypit ja vaikutukset, (2) kelpoisuus saada perintö ja perintöoikeuden menettäminen, (3) perimyksen laajuus, (4) perilliset ja heidän välisensä suhteet ja (5) vastuu perinnönjättäjän veloista (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 24 ja 26 §).

3.8 Kiinteä omaisuus

Esineoikeuden luominen tai päättyminen määritetään sen maan lain mukaan, jossa omaisuus sijaitsi oikeuden luomisen tai päätymisen aikaan. Esineoikeus ei kuitenkaan saa olla ristiriidassa omaisuuden sijaintipaikan lain olennaisten periaatteiden kanssa (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 18 §:n 1 ja 2 momentti).

3.9 Maksukyvttömyys

Virossa käytäviin maksukyvttömyysmenettelyihin sovelletaan Viron lakia. Tämän oikeusperustana on konkurssilaki, jonka mukaan konkurssimenettelyihin sovelletaan siviiliprosessilain säännöksiä, ellei laissa muuta määrätä (lain 3 §:n 2 momentti); siviiliprosessilain mukaan tuomioistuimen on asiaa käsitellessään otettava lähtökohdaksi Viron siviiliprosessilaki (lain 8 §:n 1 momentti).

Päivitetty viimeksi: 10/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Iranti

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Irlannin lainvalintasäännöt perustuvat pääasiassa tapaoikeuteen, mikä tarkoittaa sitä, että ne voivat muuttua ja kehittyä. Koska oikeuskäytäntö on tällä alalla kuitenkin suhteellisen hajanaista, monilla osa-alueilla on vaikea selvittää, mitä lakia on sovellettava. Tämä koskee erityisesti perheoikeutta. Lainvalintaan, kuten myös toimivaltakysymyksiin, sovellettava perinteinen lainsäädäntö korvautuu vähitellen kansainvälisillä yleissopimuksilla ja EU:n lainsäädännöllä.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Haagin yleissopimus testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista, 1961

Rooman yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, 1980

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Tiedossamme ei ole sellaisia Irlannin allekirjoittamia kahdenvälisiä sopimuksia, joissa olisi lainvalintasääntöjä.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Yleinen näkemys on, että lainvalintasääntöjä sovelletaan vain, jos vähintään yksi osapuoli on vaatinut niiden soveltamista.

2.2 Renvoi

Irlannin tuomioistuimissa on vain harvoin tapauksia, joissa tämä käytäntö pitäisi ottaa huomioon.

2.3 Liittymän muuttuminen

Alan käytäntö ei ole yhdenmukainen.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Tässä asiassa ei ole oikeuskäytäntöä, mutta on epätodennäköistä, että Irlanti soveltaisi ulkomaista lainsäädäntöä, joka on ristiriidassa Irlannin oikeusjärjestyksen kanssa.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Irlannin tuomioistuimet edellyttävät, että ulkomaisen lainsäädännön sisältö todistetaan tosiseikan tapaan. Jos jompikumpi osapuoli haluaa, että sovelletaan ulkomaista lainsäädäntöä, hänen on pyydettävä sen soveltamista ja todistettava ulkomaisen lainsäädännön sisältö tuomaria tyydyttävällä tavalla. Jos osapuolten esittämien todisteiden välillä on ristiriitaa, tuomari voi arvioida asiantuntijoiden uskottavuuden ja sitten ottaa huomioon ensisijaiset todisteet (esim. ulkomaiset säädökset ja oikeustapaukset), erityisesti silloin, kun niissä käytetään irlantilaiselle tuomarille tuttuja käsitteitä. Jos Irlannin lainvalintasääntöjen mukaan on sovellettava ulkomaista lainsäädäntöä, mutta kumpikaan osapuoli ei esitä todisteita lainsäädännön sisällöstä, tuomioistuin yleensä olettaa sen olevan sama kuin Irlannin lainsäädännössä, ellei jotain muuta näytetä toteen.

Ulkomaisen lainsäädännön sisältö todistetaan yleensä asiantuntijalausunnolla. Sisällön todistamiseksi ei riitä se, että osapuolet pelkästään esittävät tuomioistuimelle ulkomaisen säädöksen, oikeustapauksen tai viranomaisen tekstin. Asiantuntijalausannon ulkomaisesta lainsäädännöstä voi antaa henkilö, jolla on lakimiehen pätevyys ulkomaisen oikeusjärjestelmän nojalla tai jolla on riittävästi käytännön kokemusta kyseisestä järjestelmästä. Tuomioistuin ei yleensä itse tutki ulkomaisen lainsäädännön sisältöä.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Irlanti on allekirjoittanut vuonna 1980 tehdyn Rooman yleissopimuksen sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista. Irlanti on pannut yleissopimuksen täytäntöön vuonna 1991 annetulla lailla *Contractual Obligations (Applicable Law) Act*. Yleissopimuksen säännöksiä sovelletaan sopimusvelvoitteisiin kaikissa tilanteissa, joissa pitää valita eri maiden lainsäädännön välillä. Yleissopimusta ei kuitenkaan sovelleta tietyntyyppisiin sopimuksiin, kuten perhesuhteesta johtuviin sopimusvelvoitteisiin.

Irlannissa sovelletaan suoraan sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista annettua asetusta (EY) N:o 593/2008 ("Rooma I"). Sen sijaan Irlanti ei ole suostunut soveltamaan tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla osallistuvien jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä annettua asetusta (EU) N:o 1259/2010 ("Rooma III").

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Perheoikeudessa tai avioerohakemuksissa Irlannin tuomioistuimet pitävät oikeuspaikan lakia tarkoituksenmukaisena periaatteena, sillä se tuo oikeusvarmuutta. Irlannissa ei ole ollut lainkaan lainvalintasääntöjä vahingonkorvausasioissa, ja oikeuskäytäntö on hyvin vähän. Irlannin tuomioistuimet ottavat huomioon oikeuspaikan lakiin perustuvan periaatteen, jonka mukaan tuomioistuinvaltion lakia on sovellettava, sekä tekopaikan lakiin perustuvan periaatteen, jonka mukaan on sovellettava sen paikan lainsäädäntöä, jossa rikkomus tapahtui. Tuomioistuimet voivat myös ottaa huomioon vahingonkorvausoikeuden, jossa suositellaan joustavaa lähestymistapaa ja jonka avulla tuomioistuin voi ottaa huomioon kaikki erilaiset liittymätekijät ja päättää oikeusjärjestelmää koskevasta kysymyksestä sen mukaisesti.

On huomattava, että Irlannissa sovelletaan suoraan sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annettua asetusta (EY) N:o 864/2007 ("Rooma II").

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Lapsen kotipaikka on hänen isänsä kotipaikka, jos lapsen vanhemmat olivat avioliitossa keskenään hänen syntyessään. Jos näin ei ollut tai jos isä oli syntymähetkellä kuollut, lapsen kotipaikka on hänen äitinsä kotipaikka. Tätä sääntöä sovelletaan siihen asti, kun lapsi täyttää 18, jolloin hänestä tulee täysi-ikäinen ja hän on oikeuskelpoinen valitsemaan oman kotipaikkansa.

Henkilö voi valita oman kotipaikkansa vain asumalla varsinaisesti kyseisellä lainkäyttöalueella tarkoituksenaan oleskella siellä toistaiseksi tai pysyvästi. Jos jompikumpi näistä ehdoista ei enää täyty, henkilön kotipaikaksi tulee hänen alkuperäinen kotipaikkansa. Avioliitossa olevan naisen kotipaikka määräytyy hänen aviomiehestään riippumatta.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Lasten asemasta vuonna 1987 annetulla lailla (*Status of Children Act*) lakkautettiin aviottoman lapsen käsite. Kyseisen lain nojalla henkilön suhde hänen isäänsä ja äitiinsä on määritettävä riippumatta siitä, ovatko isä ja äiti naimisissa keskenään tai ovatko he olleet naimisissa keskenään.

Tästä huolimatta lasta ei katsota avioliitossa syntyneeksi, jos lapsen vanhemmat eivät ole keskenään naimisissa joko lapsen syntymä- tai siirtämishetkellä. Lapsi voidaan kuitenkin legitimoida, jos vanhemmat menevät myöhemmin keskenään naimisiin. Avioliitossa syntyneen ja legitimoitun lapsen perustuslaillisen aseman välillä ei ole eroa. Lapsen oikeudet elatukseen tai vanhempien perimiseen ovat myös samat riippumatta siitä, ovatko vanhemmat joskus olleet keskenään naimisissa.

Kun Irlannin tuomioistuimet käyttävät toimivaltaansa jossakin asiassa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel II a") perusteella, ne soveltavat yleensä Irlannin lainsäädäntöä.

Kun Irlannin tuomioistuimet käyttävät toimivaltaansa adoptioasiassa, ne soveltavat niin ikään Irlannin lainsäädäntöä.

Jos lapsi on Irlannin kansalainen, ylempät tuomioistuimet ovat toimivaltaisia antamaan määräyksiä, joilla pannaan täytäntöön lapsen perustuslailliset oikeudet riippumatta lapsen vakituisesta asuinpaikasta. Tuomioistuin tekee päätöksen toimivaltansa käyttämisestä sen perusteella, onko se olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaista tai asianmukaista. Tällöin se ottaa huomioon tuomioistuinten välisen kohteliaisuuden mukaisen kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan säännön.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

Avioliiton osalta Irlannin lainsäädännössä 22. toukokuuta 2015 hyväksytyn perustuslain 34. muutoksen mukaan kaksi henkilöä voi solmia avioliiton lainmukaisesti heidän sukupuolestaan riippumatta. Tämän mukaisesti henkilöt, jotka ovat avioliittokelpoisia ja vapaita solmimaan avioliiton, voivat solmia avioliiton riippumatta heidän biologisesta sukupuolestaan, kun vuoden 2015 avioliittolaki on hyväksytty ja se on tullut voimaan. Avioliittoa ei katsota päteväksi Irlannissa, jos toinen osapuolista on transsukupuolinen ja solmii avioliiton vaihdettuaan sukupuolta. Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan ulkomailla järjestetään (*lex loci celebrationis* -periaate). Osapuolten on oltava oikeuskelpoisia solmimaan avioliitto kotipaikkansa oikeusjärjestyksen säännösten mukaisesti. Ulkomailla solmitun avioliiton on vastattava sitä, mitä avioliitolla Irlannissa yleensä tarkoitetaan. Jos avioliitto on esimerkiksi mahdollisesti moniaviolinen, sitä ei tunnusteta.

Rekisteröidyistä parisuhteista ja avopuolisoiden tietyistä oikeuksista ja velvollisuuksista vuonna 2010 annetun lain (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act*) 5 §:n nojalla tehtyjen määräysten mukaan tietyntyyppiset ulkomailla rekisteröidyt parisuhteet tunnustetaan siten, että niitä kohdellaan Irlannin lainsäädännön mukaan samalla tavalla kuin Irlannissa rekisteröityjä parisuhteita, edellyttäen, että kyseinen pariskunta olisi ollut oikeuskelpoinen rekisteröimään parisuhteensa Irlannissa.

Irlannissa avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevia menettelyjä koskevaan toimivaltaan sovelletaan suoraan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 ("Bryssel II a"). Tapauksissa, joissa millään muulla jäsenvaltiolla ei ole toimivaltaa Bryssel II a asetuksen nojalla, Irlannin tuomioistuimet voivat käyttää toimivaltaansa, jos vähintään yhdellä osapuolella on kotipaikka valtiossa menettelyjen alkaessa.

Kun Irlannin tuomioistuimella on toimivalta avioeromenettelyissä, se soveltaa omaa lainsäädäntöään perheoikeudellisiin menettelyihin sekä niihin liittyviin kysymyksiin.

Ulkomailla tapahtunut avioero tunnustetaan tapauksissa, joissa Bryssel II a asetusta ei sovelleta, jos se on myönnetty maassa, jossa jommallakummalla avopuolisolla oli kotipaikka avioeromenettelyjen alkaessa.

3.5.1 Elatusvelvollisuus

Elatusapusaataviin sovelletaan tällä hetkellä toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 4/2009.

Pääpiirteissään elatusvelvollisuutta koskevassa asetuksessa säädetään yhteisistä toimivaltaa, sovellettavaa lakia, tunnustamista, täytäntöönpanoa, yhteistyötä ja vakiomuotoisia asiakirjoja koskevista säännöistä elatussaatavien perinnän tehostamiseksi Euroopan unionissa. Koska yksi asetuksen pää tavoitteista on varmistaa, että elatusvelvoja pystyy saamaan jäsenvaltiossa vaivattomasti päätöksen, joka on ilman eri toimenpiteitä täytäntöönpanokelpoinen toisessa jäsenvaltiossa ilman minkäänlaisia muita muodollisuuksia, elatusvelvollisuutta koskevassa asetuksessa on toimivaltaa, lainvalintaa, tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoisuutta, täytäntöönpanoa ja oikeusapua koskevia säännöksiä, ja sen tarkoituksena on saada aikaan yhteistyötä keskusviranomaisten välillä. Velvoite panna alkuperäisen määräyksen ehdot täytäntöön sellaisenaan on asetuksessa hyvin ehdoton, eikä jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen asiaratkaisua saa missään tapauksessa tutkia uudelleen jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta tai täytäntöönpanoa pyydetään. Siten asetuksen nettovaikutus on se, että se estää jäsenvaltion tuomioistuinta, jossa asiaa ei ole pantu vireille, antamasta uusia tai asiaan liittyviä määräyksiä.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Elleivät sopimuspuolet ilmaise tahtovansa muuta, osapuolten välistä avioehtosopimusta tulkitaan sen maan lain mukaisesti, jossa avioliitto solmittiin (*matrimonial domicile*). Vaikka sopimusta ei olisi, sovellettava laki määräytyy silti samalla tavalla. Jos puolisoilla on sama kotipaikka, sovelletaan kotipaikan maan lakia. Jos puolisoilla on eri kotipaikka, sovelletaan todennäköisesti sitä lakia, johon puolisoilla ja avioliitolla on läheisin yhteys.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Kiinteän omaisuuden perimyksen sovellettava lainsäädäntö on sen paikan lainsäädäntö, jossa omaisuus sijaitsee, kun taas irtaimen omaisuuden jakoon ja perimyksen sovelletaan sen maan lakia, jossa vainajan kotipaikka oli hänen kuollessaan.

Perinnönjättäjän oikeuskelpoisuus määritetään hänen kotipaikkansa lain mukaan, vaikka erään näkemyksen mukaan kiinteän omaisuuden osalta pitäisi soveltaa omaisuuden sijaintipaikan lakia.

On eroavia näkemyksiä siitä, pitäisikö oikeuskelpoisuuteen soveltaa testamentin laatimisen hetkellä vai kuolinpäivänä voimassa olleen kotipaikan lainsäädäntöä, kun perinnönjättäjän kotipaikka muuttuu testamentin laatimisen ja kuolinpäivän välillä. .

Testamentti on vuonna 1965 annetun perintölain (*Succession Act*) mukaan muodollisesti pätevä, jos sen muoto noudattaa jotakin seuraavista: sen paikan laki, jossa perinnönjättäjä teki testamenttimääräyksen; sen maan laki, jonka kansalainen perinnönjättäjä oli tai jossa hänen kotipaikkansa tai vakituinen asuinpaikkansa sijaitsi joko määräyksen tekemisen hetkellä tai perinnönjättäjän kuolinpäivänä; tai kiinteän omaisuuden osalta sen paikan laki, jossa omaisuus sijaitsee.

3.8 Kiinteä omaisuus

Irlannin lainsäädännössä erotellaan irtain ja kiinteä omaisuus, ja sen mukaan sovelletaan sen maan lakia, jossa omaisuus sijaitsee, jotta voidaan määrittää, koskeeko kyseinen etu irtainta vai kiinteää omaisuutta.

Yleissääntönä kiinteään omaisuuteen sovelletaan sen paikan lakia, jossa omaisuus sijaitsee.

3.9 Maksukyvttömyys

Maksukyvttömyysmenettelyistä annetussa asetuksessa N:o 1346/2000, jäljempänä 'maksukyvttömyysasetus', säädetään maksukyvttömyysmenettelyjä koskevista toimivaltasäännöistä EU:ssa[1]. Maksukyvttömyysasetuksen 3 artiklassa säädetään, että sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa velallisella on pääintressien keskus, on toimivaltainen aloittamaan maksukyvttömyysmenettelyn. Siten Irlannin tuomioistuimet määrittävät Irlannissa aloitetut maksukyvttömyysmenettelyt kanteiden jättämiseen, tarkastukseen ja hyväksymiseen maksukyvttömyysmenettelyissä sovellettavan Irlannin lainsäädännön mukaisesti. Pääasialliseen asiaankuuluvaan lainsäädäntöön kuuluu vuonna 2014 annettu yhtiölaki (*Companies Act*), yksityishenkilöiden maksukyvttömyydestä vuosina 2012–2015 annetut lait (*Personal Insolvency Acts*) sekä vuonna 1988 annettu konkurssilaki (*Bankruptcy Act*).

Linkkejä

 <http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

[1] Korvataan 26. kesäkuuta 2017 alkaen uudelleenlaaditulla maksukyvttömyysmenettelyistä annetulla asetuksella (EU) N:o 2015/848.

Päivitetty viimeksi: 11/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Kreikka

Jos henkilöiden välinen oikeussuhde sisältää tekijöitä, jotka liittyvät sen useampaan kuin yhteen valtioon (kansainväliset tekijät), ja asiasta syntyy riitaa, Kreikan tuomioistuimet eivät välttämättä sovelta suoraan Kreikan lainsäädäntöä, vaan tutkivat, mitä lainsäädäntöä tapaukseen olisi sovellettava kansainvälisen yksityisoikeuden mukaisesti (sovellettava laki). Kansainvälinen yksityisoikeus on mekanismi, jonka toimintaa ohjaavat lainvalintasäännöt. Niiden perusteella määritetään, minkä valtion lakia sovelletaan. Sovellettava laki voi olla joko tuomioistuinvaltion tai jonkin toisen valtion laki. Sovellettava laki määräytyy liittymäsääntöjen perusteella käyttäen yhtä tai useampaa liittymää. Liittymä tarkoittaa sitä kansainvälisen tekijän sisältävän riita-asian osatekijää, joka aktivoi jonkin tietyn kansainväliseen yksityisoikeuteen sisältyvän säännön. Tämän säännön perusteella valitaan kyseessä olevassa tapauksessa sovellettava laki eli Kreikan laki tai vieraan valtion laki (lainvalinta).

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

Sovellettava laki määräytyy ensisijaisesti Kreikan lainsäädännön perusteella. Tämä lainsäädäntö kattaa myös kahdenväliset ja monenväliset kansainväliset sopimukset, jotka Kreikka on ratifioinut ja joita sovelletaan ratifioinnin jälkeen samalla tavalla kuin Kreikan kansallista lainsäädäntöä. Lainsäädäntö kattaa myös Euroopan unionin lainsäädännön, erityisesti asetukset. Kansainvälisellä tasolla toteutetaan yhä enemmän mitä moninaisimpia yksityisiä liiketoimia, minkä vuoksi Kreikan oikeuskäytännöllä ja Euroopan unionin tuomioistuimella (joka ei kuitenkaan ole virallinen oikeuslähde) on entistä tärkeämpi asema sovellettavan lain määrittämiseen käytettävän kansainvälisen yksityisoikeuden puutteiden korjaamisessa.

1.1 Kansalliset säännöt

Keskeiset säännökset annetaan siviililain 4–33 §:ssä sekä muussa lainsäädännössä, kuten vekseleitä ja velkakirjoja koskevan lain 5325/1932 90–96 §:ssä ja sekkejä koskevan lain 5960/1933 70–76 §:ssä.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Aiheeseen liittyviä monenvälisiä kansainvälisiä sopimuksia:

Tavaran kansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta 19. toukokuuta 1956 tehty Geneven yleissopimus, jonka Kreikka on ratifioinut lailla 559/1977.

Testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista 5. lokakuuta 1961 tehty Haagin yleissopimus, jonka Kreikka on ratifioinut lailla 1325/1983.

Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 15. marraskuuta 1965 tehty Haagin yleissopimus, jonka Kreikka on ratifioinut lailla 1334/1983.

Toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa 19. lokakuuta 1996 tehty Haagin yleissopimus, jonka Kreikka on ratifioinut lailla 4020/2011.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Aiheeseen liittyviä kahdenvälisiä kansainvälisiä sopimuksia:

Oikeusavusta siviili- ja rikosasioissa Kreikan tasavallan ja Albanian tasavallan välillä 17. toukokuuta 1993 tehty sopimus, jonka Kreikka on ratifioinut lailla 2311/1995.

Ystävyydestä, kaupankäynnistä ja merenkulusta Kreikan ja Yhdysvaltojen välillä 3. elokuuta 1951 tehty sopimus, jonka Kreikka on ratifioinut lailla 2893/1954.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Jos sovellettavaksi laiksi määritetään Kreikan kansainvälisen yksityisoikeuden liittymäsääntöjen perusteella vieraan valtion laki, kreikkalainen tuomari ottaa tämän oma-aloitteisesti huomioon. Riita-asian osapuolten ei siis tarvitse vedota kyseiseen lakiin, vaan tuomarin on selvítettävä, mitä vieraan valtion lain säännöksiä sovelletaan (siviiliprosessilain 337 §).

2.2 Renvoi

Jos Kreikan kansainvälisen yksityisoikeuden säännösten mukaisesti on sovellettava vieraan valtion lakia, sovelletaan kyseisen valtion aineellista oikeutta ja viitataan vain siihen eikä vieraan valtion kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiin (siviililain 32 §), joissa saatetaan säätää, että tapauksessa sovelletaan Kreikan tai jonkin kolmannen valtion lakia.

2.3 Liittymän muuttuminen

Oikeudellisen suhteen liittymä muuttuu usein suhteen aikana. Jos esimerkiksi yrityksen kotipaikka siirretään maasta toiseen, myös sovellettava laki muuttuu. On tiettyjä sääntöjä, joiden perusteella voidaan yksiselitteisesti ratkaista, mitä lakia on viime kädessä sovellettava. Muissa tapauksissa tuomioistuin soveltaa alun perin ennen liittymän muuttamista sovellettua tai muuttamisen jälkeen sovellettua lakia tai niiden yhdistelmää kunkin tapauksen mukaisesti.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Jos Kreikan kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien säästöjen (liittymäsääntöjen) mukaisesti tapaukseen olisi sovellettava vieraan valtion lakia mutta kyseisen lain soveltaminen on ristiriidassa sellaisten perustavaa laatua olevien moraalikäsitysten ja oikeudellisten käsitysten kanssa, jotka vaikuttavat Kreikan oikeusjärjestykseen (siviililain 33 §) oikeudenkäynnin aikana, kreikkalainen tuomioistuin soveltaa kyseisten vieraan valtion lain säännösten sijasta joitakin muita vieraan valtion säännöksiä (negatiivinen funktio). Jos kyseisen lain soveltaminen on kuitenkin mahdotonta ja vieraan valtion laissa havaitaan jälkepäin oikeudellinen aukko, asia korjataan soveltamalla Kreikan lakia (positiivinen funktio).

Yksi tapa suojata Kreikan oikeusjärjestyksen etuja on soveltaa välittömästi sovellettavia säännöksiä. Näillä säännöksillä säädellään erityisen tärkeitä asioita, jotka liittyvät valtion sisäisiin oikeussuhteisiin. Kreikkalaiset tuomioistuimet soveltavat niitä suoraan myös kansainvälisen tekijän sisältävissä tapauksissa, joita ei saada ratkaistua käynnistämällä Kreikan kansainvälisen yksityisoikeuden mekanismi.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Kreikkalaiset tuomarit voivat selvittää asianmukaisiksi katsomillaan keinoilla, mitä vieraan valtion lakia on sovellettava. Ratkaisu voi perustua heillä itsellään olevaan oikeudelliseen tietoon, tai tuomari voi etsiä sen perustaksi tietoa (monenvälisistä ja kahdenvälisistä) kansainvälisistä sopimuksista, joiden nojalla jäsenvaltiot ovat vastavuoroisesti velvollisia antamaan tietoja. Tuomari voi myös pyytää tietoa kotimaisilta tai ulkomaisilta tiedejärjestöiltä. Jos on vaikeaa tai mahdotonta määrittää, mitä vieraan valtion lakia on sovellettava, kreikkalainen tuomari voi jopa pyytää apua riita-asian osapuolilta, mikä ei kuitenkaan rajoita tuomarin ratkaisua (siviiliprosessilain 337 §).

Poikkeuksena tästä ovat tapaukset, joissa kreikkalainen tuomari soveltaa sovellettavan vieraan valtion lain sijasta Kreikan lakia, koska vieraan valtion lain soveltaminen on osoittautunut mahdottomaksi eikä sen säännöksiä ole kaikista mahdollista yrityksistä huolimatta pystytty selvittämään.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Kreikkalainen tuomari määrittää useimmissa 17. joulukuuta 2009 tai sen jälkeen voimaan tulleissa sopimuksissa ja säädöksissä sovellettavan lain asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I –asetus) perusteella. Yleissääntö on, että sovelletaan asianosaisten valitsemaa lakia.

Jos sopimus tai säädös on tullut voimaan 1. huhtikuuta 1991–16. joulukuuta 2009, sovellettava laki määräytyy yhteisön 19. kesäkuuta 1980 tekemän Rooman yleissopimuksen perusteella. Myös siinä vahvistetaan edellä mainittu yleissääntö.

Kaikkiin edellä mainittujen asetuksen ja yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle nimettöinä jätettyihin sekä ennen 1. huhtikuuta 1991 voimaan tulleisiin sopimusvelvoitteisiin ja säädöksiin sovellettava laki määräytyy siviililain 25 §:n perusteella. Siinäkin vahvistetaan sama yleissääntö kuin asetuksessa.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Kreikkalainen tuomari määrittää, mitä lakia sovelletaan oikeudenloukkauksesta johtuviin velvoitteisiin sekä velvoitteisiin, jotka johtuvat perusteettomasta edusta, asiainhuollosta (*negotiorum gestio*) tai sopimuksentuottamuksesta (*culpa in contrahendo*), 11. tammikuuta 2009 tai sen jälkeen asetuksen (EY) N:o 864/2007 (Rooma II asetus) mukaisesti. Yleissääntö on, että sovelletaan sen valtion lakia, jossa rikkomus on tehty.

Jos oikeudenloukkaus ei kuulu edellä mainitun asetuksen soveltamisalaan tai on tapahtunut ennen 11. päivää tammikuuta 2009, sovellettava laki määritetään siviililain 26 §:n perusteella. Siinä vahvistetaan sama yleissääntö kuin asetuksessa.

Kreikan oikeuskäytännön mukaisesti ennen 11. tammikuuta 2009 syntyneeseen perusteettomasta edusta johtuvaan tuottamuvastuuseen sovelletaan sen valtion lakia, joka soveltuu parhaiten kyseessä olevaan tapaukseen.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

– Luonnolliset henkilöt

Nimi, kotipaikka

Luonnolliset henkilöt tunnistetaan nimen ja kotipaikan avulla, joten heihin sovellettava laki määritetään aina sen mukaan, mikä on säädeltävä oikeussuhde. Näin ollen puolisoiden nimeen ja kotipaikkaan sovelletaan lakia, joka koskee heidän henkilökohtaista suhdettaan siviililain 14 §:n mukaisesti. Alaikäisiin lapsiin sovelletaan vanhempi-lapsisuhdetta koskevaa lakia siviililain 18–21 §:n mukaisesti.

Oikeustoimikelpoisuus

Asioihin, jotka liittyvät joko kreikkalaisten tai ulkomaalaisten oikeustoimikelpoisuuteen (kykyyn määrätä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ja suorittaa oikeustoimia), asianosaiskelpoisuuteen tai oikeudenkäyntikelpoisuuteen, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on (siviililain 5 ja 7 § sekä siviiliprosessilain 62 §:n a kohta ja 63 §:n 1 momentti). Jos ulkomaalaisella ei ole oikeustoimikelpoisuutta tai oikeudenkäyntikelpoisuutta sen valtion lainsäädännön nojalla, jonka kansalainen hän on, mutta hänellä on tällainen kelpoisuus Kreikan lainsäädännön nojalla (lukuun ottamatta perheoikeuden, perintöoikeuden ja Kreikan ulkopuolella olevaa varallisuutta koskevan varallisuus-oikeuden soveltamisalaan kuuluvia oikeustoimia), sovelletaan Kreikan lainsäädäntöä (siviililain 9 § ja siviiliprosessilain 66 §).

– Oikeushenkilöt

Oikeushenkilöiden oikeustoimikelpoisuuteen liittyvissä asioissa sovelletaan siviililain 10 §:n mukaisesti sen valtion lakia, jossa on oikeushenkilön kotipaikka. Kreikan oikeuskäytännön perusteella termi ”kotipaikka” tarkoittaa todellista, ei sääntömääräistä kotipaikkaa.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhempi-lapsisuhdetta koskevat kysymykset liittyvät vanhempien ja lasten välisiin perhesiteisiin sekä niistä johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Kun määritetään, onko lapsi syntynyt avioliitossa vai sen ulkopuolella (siviililain 17 §), sovelletaan sen valtion lakia, jota

sovellettiin siviililain 14 §:n mukaisesti lapsen äidin ja tämän puolison väliseen henkilökohtaiseen suhteeseen lapsen syntyessä.

sovellettiin siviililain 14 §:n mukaisesti lapsen äidin ja tämän puolison väliseen henkilökohtaiseen suhteeseen avioliiton purkamishetkellä, jos avioliitto oli purettu ennen lapsen syntymää.

Avioliitossa syntyneiden lasten vanhempi-lapsisuhteeseen sovellettava laki on seuraava, vaikka avioliitto olisi purettu:

Kreikkalainen tuomari määrittää vanhempainvastuuta ja lastensuojelutoimia koskevissa kysymyksissä sovellettavan lain toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa 19. lokakuuta 1996 tehdyn ja Kreikan lailla 4020/2011 ratifioiman Haagin yleissopimuksen mukaisesti, silloin kun on kyseessä oleva valtio on yleissopimuksen osapuoli.

Jos valtio ei ole edellä mainitun yleissopimuksen allekirjoittaja tai on kyse asioista, joita kyseinen yleissopimus ei koske, sovellettava laki on siviililain 18 §:n mukaisesti seuraava:

Jos osapuolet ovat saman valtion kansalaisia, sovelletaan kyseisen valtion lakia.

Jos osapuolet ovat saaneet uuden yhteisen kansalaisuuden lapsen syntymän jälkeen, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisuuden osapuolet ovat viimeksi saaneet.

Jos osapuolet olivat eri valtioiden kansalaisia ennen lapsen syntymää ja kansalaisuus pysyi samana syntymän jälkeen tai jos osapuolet olivat saman valtion kansalaisia ennen lapsen syntymää mutta jonkun osapuolen kansalaisuus muuttui syntymän jälkeen, sovelletaan sen valtion lakia, jossa osapuolten viimeisin yhteinen vakituinen kotipaikka sijaitsi lapsen syntymähetkellä.

Jos osapuolten vakituinen kotipaikka ei ole sama, sovelletaan lapsen kansalaisuusvaltion lakia.

Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen ja tämän äidin ja isän suhteisiin sovellettava laki (siviililain 19 ja 20 §):

Jos osapuolet ovat saman valtion kansalaisia, sovelletaan kyseisen valtion lakia.

Jos osapuolet ovat saaneet uuden yhteisen kansalaisuuden lapsen syntymän jälkeen, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisuuden osapuolet ovat viimeksi saaneet.

Jos osapuolet olivat eri valtioiden kansalaisia ennen lapsen syntymää ja kansalaisuus pysyi samana syntymän jälkeen tai jos osapuolet olivat saman valtion kansalaisia ennen lapsen syntymää mutta jonkun osapuolen kansalaisuus muuttui syntymän jälkeen, sovelletaan sen valtion lakia, jossa osapuolten viimeisin yhteinen vakituinen kotipaikka sijaitsi lapsen syntymähetkellä.

Jos osapuolten vakituinen kotipaikka ei ole sama, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen isä tai äiti on.

Lapsen elatusvelvollisuuteen sovellettava laki:

Kreikkalainen tuomari määrittää sovellettavan lain 18. kesäkuuta 2011 alkaen asetuksen (EY) N:o 4/2009 perusteella 23. marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaisesti. Yleissääntö on, että sovelletaan sen valtion lakia, jossa on elatusvelvollisen asuinpaikka.

3.4.2 Adoptio

Kansainvälisen tekijän sisältävän adoption ehtoihin ja adoption purkamiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia kaikki adoption osapuolet ovat (siviililain 23 §). Adoption muotoon sovellettava laki on siviililain 11 §:ssä säädetty laki eli joko laki, joka säätelee adoption sisältöä, tai sen paikan laki, jossa adoptio toteutettiin, taikka sen valtion laki, jonka kansalaisia kaikki osapuolet ovat. Jos adoption osapuolet ovat eri valtioiden kansalaisia, kaikkien kyseessä olevien valtioiden lainsäädännöissä säädettyjen ehtojen tulee täytyä eikä niiden lainsäädännöissä saa olla esteitä adoption voimaantulolle.

Adoptiovanhempien ja adoptoitavan lapsen suhteisiin sovellettava laki:

Jos osapuolet ovat adoption jälkeen saman valtion kansalaisia, sovelletaan kyseisen valtion lakia.

Jos osapuolet saavat uuden yhteisen kansalaisuuden adoptiohetkellä, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisuuden osapuolet ovat viimeksi saaneet.

Jos osapuolet ovat ennen adoptiota eri valtioiden kansalaisia eivätkä heidän kansalaisuutensa muutu adoption jälkeen tai osapuolet ovat saman valtion kansalaisia ennen adoptiota mutta jonkun adoptiossa osapuolena olevan kansalaisuus muuttuu adoption tullessa voimaan, sovelletaan sen valtion lakia, jossa osapuolten viimeisin yhteinen vakituinen kotipaikka sijaitisi adoptiohetkellä.

Jos osapuolten vakituinen kotipaikka ei ole sama, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia adoptiovanhemmat ovat. Jos adoptiovanhemmat ovat aviopuolisoita, sovelletaan lakia, jonka soveltamisalaa vanhempien välinen henkilökohtainen suhde kuuluu.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Aineelliset edellytykset

Avioliiton solmimisen edellytyksiin sekä avioliiton esteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia avioliittoon aikovat ovat, jos he ovat saman valtion kansalaisia, tai jommankumman kansalaisuusvaltion lakia, jos he ovat eri valtioiden kansalaisia (siviililain 13 §:n 1 momentin a kohta).

Menettelytapaa koskevat edellytykset

Avioliiton muodolliseen pätevytyteen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia avioliittoon aikovat henkilöt ovat, jos he ovat saman valtion kansalaisia, tai jos he ovat eri valtioiden kansalaisia, jommankumman kansalaisuusvaltion lakia tai sen valtion lakia, jossa avioliitto solmittiin (siviililain 13 §:n 1 momentin b kohta). Kreikan oikeusjärjestyksen mukaisesti avioliitto edellyttää tiettyjen muutoseikkojen täyttymistä. Sellaisten yhdessä asuvien henkilöiden parisuhde, joita ei ole vihitty avioliittoon, tunnustetaan Kreikassa lailliseksi, jos se tunnustetaan lailliseksi vieraan valtion laissa eivätkä yhdessä asuvat henkilöt ole Kreikan kansalaisia.

Puolisoiden välinen henkilökohtainen suhde

Puolisoiden välinen henkilökohtainen suhde perustuu avioliittoon, eikä sillä ole mitään tekemistä omaisuuden kanssa, vaan se kattaa esimerkiksi yhdessä asumisen, oikeudet ja velvollisuudet ja elatusavun.

Puolisoiden väliseen henkilökohtaiseen suhteeseen (elatusapua lukuun ottamatta) sovellettava laki (siviililain 14 §):

Jos puoliset ovat avioliiton solmimisen jälkeen saman valtion kansalaisia, sovelletaan kyseisen valtion lakia.

Jos puoliset saavat uuden yhteisen kansalaisuuden avioliiton solmimishetkellä, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisuuden puoliset ovat viimeksi saaneet.

Jos puoliset olivat saman valtion kansalaisia avioliiton solmimishetkellä ja jommastakummasta tulee myöhemmin jonkin toisen valtion kansalainen, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat viimeksi olivat samanaikaisesti, kunhan toinen puolisoista on edelleen kyseisen valtion kansalainen.

Jos puoliset olivat eri valtioiden kansalaisia ennen avioliiton solmimista eivätkä heidän kansalaisuutensa muutu avioliiton solmimisen jälkeen tai jos puoliset olivat saman valtion kansalaisia ennen avioliiton solmimista, mutta jommankumman kansalaisuus muuttuu avioliiton aikana, sovelletaan sen valtion lakia, jossa puolisoitten viimeisin yhteinen vakituinen kotipaikka sijaitsee.

Jos puolisoilla ei ole ollut avioliiton aikana yhteistä vakituista kotipaikkaa, sovelletaan sen valtion lakia, johon puolisoilla on läheisin yhteys.

Puolison elatusvelvollisuus

Sovellettava laki määräytyy 2. lokakuuta 1973 tehdyn ja Kreikan lailla 3137/2003 ratifoiman Haagin yleissopimuksen 4 artiklan mukaisesti eli sovellettava laki on sen valtion laki, jossa on elatusapuun oikeutetun asuinpaikka.

Aviovarallisuusjärjestelmät

Aviovarallisuusjärjestelmää sovelletaan avioliiton seurauksena syntyviin omistusoikeuksiin ja vastaaviin velvollisuuksiin.

Sovellettava laki on puolisoitten henkilökohtaista suhdetta heti avioliiton solmimisen jälkeen säätelevä laki (siviililain 15 §).

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Kreikan oikeusjärjestelmässä tunnustetaan myös avoliitosta poikkeava yhteisasumisen muoto lain 3719/2008 mukaisesti. Edellä mainitun lain nimenomaisen säännöksen perusteella kyseistä lakia sovelletaan kaikkiin Kreikassa tai Kreikan konsuliviranomaisissa rekisteröityihin parisuhteisiin (niin parisuhteen muotoon kuin osapuolten oikeussuhteisiin) riippumatta siitä, ovatko osapuolet kreikkalaisia tai ulkomaalaisia. Jos parisuhde on rekisteröity ulkomailla, sen muotoon sovelletaan siviililain 11 §:ssä määritettyä lakia eli joko parisuhteen sisältöä koskevaa lakia tai sen valtion lakia, jossa parisuhde rekisteröitiin, tai sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat osapuolet ovat. Sen sijaan osapuolten välisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa parisuhde on rekisteröity.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroa tai muuta vastaavaa eroa koskeviin asioihin sovellettava laki määräytyy tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla annetun asetuksen (EY) N:o 1259/2010 (Rooma III –asetus) perusteella. Yleissääntö on, että puoliset voivat sopia avio- ja asumuseroon sovellettavasta laista edellyttäen, että se on jokin seuraavista: a) sen valtion laki, jossa puolisoitten asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, b) sen valtion laki, jossa puolisoitten viimeinen yhteinen asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen sopimuksen tekohetkellä, c) sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on sopimuksen tekohetkellä, tai d) tuomioistuinvaltion laki.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Edellä mainitussa asetuksessa säädetään, että sitä ei sovelleta entisten puolisoitten elatusvelvollisuuteen, koska siitä säädetään 2. lokakuuta 1973 tehdyn ja Kreikan lailla 3137/2003 ratifoiman Haagin yleissopimuksen 8 artiklassa. Sen mukaisesti elatusvelvollisuuteen sovelletaan sen valtion lakia, jossa avio- tai asumuseromenettely toteutettiin.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Katso kohdan 3.5.1 viimeinen kappale.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Kaikkiin muihin perintöön liittyviin asioihin paitsi testamentin laatimisen tai kumoamisen muotoon sovellettava laki määräytyy toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annetun asetuksen (EU) N:o 650/2012 perusteella.

Mahdollinen testamenttimääräys katsotaan muodoltaan päteväksi, jos se täyttää muotonsa osalta lain määräykset jossakin seuraavista valtioista (testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista 5. lokakuuta 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen 1 artikla):

siinä valtiossa, jossa testamentin tekijä teki testamentin

siinä valtiossa, jonka kansalainen testamentin tekijä oli testamenttimääräyksen tehdessään tai kuollessaan

siinä valtiossa, jossa testamentin tekijällä oli kotipaikka testamenttimääräyksen tehdessään tai kuollessaan

kiinteistöjä koskevan testamentin osalta siinä valtiossa, jossa kiinteistö sijaitsee.

3.8 Kiinteä omaisuus

Kiinteään omaisuuteen koskevaan esineoikeuteen sovellettava laki määräytyy siviililain 27 §:n perusteella eli se on sen valtion laki, jossa kiinteistö sijaitsee. Jos kiinteistöihin liittyviä velvoitteita rikotaan moitittavalla tavalla, osapuolten suhteisiin sovellettava laki määräytyy Rooma I asetuksena tunnetun asetuksen (EY) N:o 593/2008 perusteella, ja yleissääntö on, että sovelletaan osapuolten valitsemaa lakia.

Edellä mainittujen oikeustoimien muotoon sovelletaan sen valtion lakia, jossa kiinteistö sijaitsee (siviililain 12 §).

3.9 Maksukyvyttömyys

Maksukyvyttömyystapauksiin ja niiden seurauksiin sovelletaan maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun asetuksen (EY) N:o 1346/2000 perusteella sen valtion lakia, jossa asiaankuuluvat menettelyt on aloitettu.

Päivitetty viimeksi: 07/06/2017

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [es](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Espanja

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Suurin osa lainvalintasäännöistä sisältyy siviililain johdanto-osastoon (*Titulo Preliminar del Código Civil*, 912 §). Sovellettavia säännöksiä on myös joissakin erityislaeissa, kuten kansainvälistä adoptiota koskevassa laissa.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Espanjassa on tällä hetkellä voimassa seuraavat sovellettavaan lakiin liittyvät EU:n asetukset:

- Maksukyvyttömyysmenettelyistä annettu asetus (EY) N:o 1346/2000.
- Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista annettu asetus (EY) N:o 593/2008 (Rooma I).
- Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annettu asetus (EY) N:o 864/2007 (Rooma II).
- Tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla annettu asetus (EU) N:o 1259/2010 (Rooma III).
- Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annettu asetus (EU) N:o 650/2012.

Espanja on myös useiden lainvalintaa koskevien sopimusten sopimusvaltio. Tähän liittyvät tärkeimmät monenväliset sopimukset ovat seuraavat:

- Sukunimiin ja etunimiin sovellettavasta laista tehty yleissopimus, München, 5. syyskuuta 1980.
- Toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehty yleissopimus, Haag, 19. lokakuuta 1996.
- Elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehty pöytäkirja, Haag, 23. marraskuuta 2007.
- Testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista tehty yleissopimus, Haag, 5. lokakuuta 1961.
- Liikenneonnettomuuksissa sovellettavasta laista tehty yleissopimus, Haag, 4. toukokuuta 1971.
- Tuotevastuuseen sovellettavasta laista tehty pöytäkirja, Haag, 2. lokakuuta 1973.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Sovellettavan lain osalta tällä hetkellä on voimassa Montevideossa 4. marraskuuta 1987 tehty Espanjan kuningaskunnan ja Uruguayn itäisen tasavallan välinen sopimus lainvalinnasta lasten elatusapua sekä elatusapua koskevien oikeuden päätösten ja sovintoratkaisujen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevissa asioissa.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Siviililain 12 §:n 6 momentissa säädetään, että tuomioistuimet ja viranomaiset soveltavat viran puolesta Espanjan oikeuden lainvalintasääntöjä.

2.2 Renvoi

Siviililain 12 §:n 2 momentin mukaan viittaus ulkomaiseen oikeuteen katsotaan viittaukseksi nimenomaan aineelliseen oikeuteen, eikä ulkomaisen oikeuden viittauksia (*renvoi*), jotka sen lainvalintasäännöissä johtavat muuhun kuin Espanjan lakiin, oteta huomioon. Näin ollen ainoastaan takaisviittaus (ensimmäisen asteen *renvoi*) hyväksytään.

Edelleenviittauksia (toisen asteen *renvoi*) ei hyväksytä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa on kyse vekseleistä, sekeistä tai velkakirjoista ja kelpoisuudesta tehdä tällaisia sitoumuksia.

Kun sovelletaan jotain EU:n asetusta tai kansainvälistä sopimusta, sovelletaan näiden välineiden takaisin- ja edelleenviittauksiin liittyviä erityissääntöjä.

2.3 Liittymän muuttuminen

Espanjan lainsäädännössä ei ole mitään yleistä sääntöä sellaisia tilanteita varten, jotka koskisivat statuutinvaihdostapauksia eli muutoksia olosuhteissa, joita käytetään lainvalintaa koskevassa säännössä liittymänä. Siviililain 9 §:n 1 momentissa todetaan täysi-ikäisyyden osalta, että liittymän muuttuminen ei vaikuta jo saavutettuun täysi-ikäisyyteen. Tällaisessa tapauksessa otetaan huomioon se laki, jota sovellettiin, kun kyseinen oikeudellinen tilanne syntyi, vaikka liittymä olisi myöhemmin muuttunut.

Kun sovelletaan jotain EU:n asetusta tai kansainvälistä sopimusta, sovelletaan näiden välineiden statuutinvaihdokseen liittyviä sääntöjä.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Siviililain 12 §:n 3 momentissa todetaan, että ulkomaista lakia ei sovelleta missään tapauksessa silloin, kun se on ristiriidassa oikeusjärjestelmän perusteiden (*orden público*) kanssa. Näin ollen ulkomaista lakia ei sovelleta silloin, kun se on ilmeisesti ristiriidassa Espanjan oikeuden peruseriaatteiden kanssa.

Perustuslaissa tunnustettujen periaatteiden katsotaan olevan keskeisiä.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Asianosaisten on todennettava ulkomaisen lain sisältö ja voimassaolo. Tuomioistuin voi tarkistaa sen kaikilla ulkomaisen lainsäädännön soveltamisen kannalta tarpeellisiksi katsomillaan keinoilla. Järjestelmä on yhdistelmä lausuntojen antamista ja tutkimusten tekemistä vain asianosaisten hakemuksesta, ja siinä on mahdollisuus tehdä tuomioistuimen kanssa yhteistyötä tarkistusten tekemisessä. Poikkeustapauksissa, joissa ulkomaisen lainsäädännön sisältöä ei voida todentaa, sovelletaan Espanjan lakia.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavan lain määräytymistä säädellään yleensä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 593/2008

(Rooma I asetus). Tapaukset, joihin Rooma I asetusta ei voida soveltaa, ratkaistaan siviililain 10 §:n 5 momentin säännösten mukaisesti. Ne perustuvat

valinnanvapauden tunnustamiseen, mikäli on nimenomaan valittu sovellettava laki ja tällä lailla on jokin yhteys kyseiseen asiaan. Jos näin ei ole, sovelletaan asianosaisille yhteistä kansallista lakia. Jos sekään ei ole mahdollista, sovelletaan heidän yhteisen asuinpaikkansa lakia, ja viimeisenä keinona sovelletaan sen paikan lakia, jossa sopimus on tehty.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Tähän asiaan sovelletaan 11 päivänä heinäkuuta 2007 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 864/2007

(Rooma II). Liikenneonnettomuuksiin liittyviin asioihin sovelletaan Haagin vuoden 1971 yleissopimuksen ja valmistajan vastuuseen liittyviin asioihin Haagin vuoden 1973 yleissopimuksen sisältämiä lainvalintasääntöjä.

Asiat, jotka eivät sisälly mihinkään edellä mainittuihin säännöksiin tai määräyksiin, kuuluvat siviililain 10 §:n 9 momentin soveltamisalaan. Sen mukaan tapauksiin, joissa on kyse sopimukseen perustumattomista velvoitteista, sovelletaan sen paikan lakia, jossa onnettomuus tai vahinko on tapahtunut.

Luvattomaan asiainhuoltoon sovelletaan sen paikan lakia, jossa asianhuoltaja pääasiallisesti toimii, ja perusteettomaan etuun sovelletaan lakia, jonka ansiosta henkilö on saanut perusteetonta etua.

3.3 Henkilökohtainen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Siviililain 9 §:n mukaan näihin asioihin sovellettava laki määräytyy luonnollisen henkilön kansalaisuuden perusteella. Kaksoiskansalaisuudesta ja tilanteesta, jossa kansalaisuutta ei voida määrittellä, on säädetty erikseen. Kaksoiskansalaisuus määritetään sillä perusteella, onko kyse Espanjan lain mukaisesta kaksoiskansalaisuudesta vai kaksoiskansalaisuudesta, josta ei säädetä Espanjan laissa. Kaksoiskansalaisuussopimus on tehty Chilen, Perun, Paraguayan, Nicaraguan, Guatemalan, Bolivian, Ecuadorin, Costa Rican, Hondurasin, Dominikaanisen tasavallan, Argentiinan ja Kolumbian kanssa. Jos mitään näistä sopimuksista ei voida soveltaa, etusijalla on sen maan kansalaisuus, jossa henkilöllä oli viimeksi vakituinen asuinpaikka, tai jos se ei ole mahdollista, sen maan kansalaisuus, jonka henkilö on viimeksi saanut. Jos kaksoiskansalaisuudesta ei säädetä Espanjan laissa ja toinen kansalaisuus on Espanjan kansalaisuus, se on etusijalla. Jos kumpikin kansalaisuus on EU:hun kuuluvan maan kansalaisuus, on kuitenkin sovellettava kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisen periaatetta. Henkilöihin, joiden kansalaisuutta ei voida määrittää, sovelletaan heidän vakituisen asuinpaikkansa lakia.

Kansalaisuudettomiin henkilöihin sovelletaan 28. syyskuuta 1954 tehdyn New Yorkin yleissopimuksen 12 artiklaa, jonka mukaan sovellettava laki on kotimaan laki tai sen puuttuessa asuinpaikan laki.

Luonnollisen henkilön nimeen sovellettava laki määräytyy vuonna 1980 tehdyn Münchenin yleissopimuksen mukaan. Luonnollisen henkilön etu- ja sukunimi määräytyy sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen hän on.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Siviililain 9 §:n 4 momentin mukaan biologisen vanhempi-lapsisuhteen määrittämiseen sovelletaan sen valtion lakia, jossa lapsen vakituinen asuinpaikka on suhteen vahvistamisajankohtana. Jos lapsen vakituista asuinpaikkaa ei pystytä määrittämään tai jos laki ei salli vanhempi-lapsisuhteen vahvistamista, sovelletaan lapsen senhetkistä kansallista lainsäädäntöä. Jos tämä lainsäädäntö ei salli vanhempi-lapsisuhteen vahvistamista tai lapsella ei ole kansalaisuutta, sovelletaan Espanjan aineellista oikeutta.

Adoptioon sovelletaan erityislainsäädäntöä eli kansainvälistä adoptiota koskevaa lakia 54/2007. Kyseisen lain 18 §:ssä todetaan, että Espanjan toimivaltaisen viranomaisen adoptiosta tekemään päätökseen sovelletaan Espanjan aineellista oikeutta, jos adoptiolapsella on adoptioajankohtana vakituinen asuinpaikka Espanjassa tai hän on ollut Espanjassa tai hänet aiotaan viedä sinne, koska tarkoituksena on siirtää hänen asuinpaikkansa sinne. Biologisen tai adoptioon perustuvan vanhempi-lapsisuhteen sisältöön ja vanhempainvastuuseen sovellettava laki määräytyy 19. lokakuuta 1996 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaan. Yleissopimuksen 17 artiklassa määrätään, että vanhempainvastuuseen sovelletaan sen valtion lakia, jossa lapsella on vakituinen asuinpaikka.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

Espanjan lainsäädännössä on säädetty avioliiton solmimisesta ja vaikutuksista. Siviililaissa todetaan avioliiton solmimismuodosta, että siviilivihkimisen voi toimittaa Espanjassa tai sen ulkopuolella siviililaissa tarkoitettu tuomari, kaupunginjohtaja tai muu viranomainen. Vaihtoehtoisesti vihkiminen voidaan toimittaa laissa säädettyä uskonnollista seremoniaa noudattaen. Siviililaissa todetaan myös, että espanjalaiset voivat solmia avioliiton Espanjan ulkopuolella noudattaen avioliiton solmimispaikan laissa säädettyä muotoa. Jos molemmat puoliset ovat ulkomaalaisia, he voivat solmia avioliiton Espanjassa samojen sääntöjen mukaisesti kuin espanjalaiset tai kumman tahansa puolison kotimaan lain mukaisesti. Avioliittokelpoisuuteen ja suostumukseen avioliiton solmimiseen sovelletaan puolisoiden kansallisia lakeja (siviililain 9 §:n 1 momentti).

Siviililain 9 §:n 2 momentin mukaan avioliiton vaikutuksiin sovelletaan lakia, jota sovellettiin avioliiton solmimishetkellä molempiin puolisoihin. Jos heihin ei sovellettu samaa lakia, sovelletaan sellaista kumman tahansa puolison lakia tai vakituisen asuinpaikan lakia, jonka he ovat yhdessä valinneet ja vahvistaneet ennen avioliiton solmimista laaditulla virallisella asiakirjalla. Jos he eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, sovelletaan välittömästi avioliiton solmimisen jälkeisen yhteisen vakituisen asuinpaikan lakia tai sen puuttuessa avioliiton solmimispaikan lakia.

Asumuseroon ja avioeroon sovelletaan tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla annettua asetusta (EU) N:o 1259/2010 (Rooma III asetetus). Siviililain 107 §:n 1 momentissa säädetään, että avioliiton pätemättömäksi julistamiseen sovelletaan avioliiton solmimista koskevaa lakia.

Espanjan kansainvälisessä yksityisoikeudessa ei ole avopareja koskevia säännöksiä (mikä tarkoittaa, että periaatteessa turvaututaan analogiaan).

Elatusvelvoitteisiin sovelletaan elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 2007 tehtyä Haagin pöytäkirjaa.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Avioliiton vaikutuksia koskeva sääntö (siviililain 9 §:n 2 momentti) kattaa sekä henkilökohtaiset vaikutukset että vaikutukset omaisuuteen. Siksi sovelletaan avioliiton solmimishetkellä voimassa ollutta puolisoiden yhteistä lakia. Jos sellaista ei ole, sovelletaan sellaista kumman tahansa puolison kansallista lakia tai vakituisen asuinpaikan lakia, jonka he ovat yhdessä valinneet ja vahvistaneet ennen avioliiton solmimista laaditulla virallisella asiakirjalla. Jos he eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, sovelletaan välittömästi avioliiton solmimisen jälkeisen yhteisen vakituisen asuinpaikan lakia tai sen puuttuessa avioliiton solmimispaikan lakia.

Avioehdot tai avioliittosopimukset, joissa määrätään avioliiton taloudellisista vaikutuksista tai muutetaan tai korvataan ne, ovat päteviä, jos ne ovat sopimuksentekohetkellä avioliiton vaikutuksia koskevan lain mukaisia tai jommankumman kansalaisuusmaan tai vakituisen asuinpaikan lain mukaisia (siviililain 9 §:n 3 momentti).

3.7 Testamentit ja perinnöt

Espanja soveltaa toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annettua asetusta (EU) N:o 650/2012. Tämän asetuksen mukaan sovelletaan vainajan kuolinhetken kotipaikan lakia, ellei vainaja ole valinnut sovellettavaksi laiksi kansallista lakiaan.

Testamentin muodon osalta noudatetaan vuonna 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen määräyksiä.

3.8 Kiinteä omaisuus

Siviililain 101 §:n 1 momentin mukaan kiinteän omaisuuden hallussapitoon, sitä koskeviin omistus- ja muihin oikeuksiin sekä sen julkisuuteen sovelletaan sen sijaintipaikan lakia. Samaa lakia sovelletaan myös irtaimen omaisuuteen. Kun määritetään kuljetettavana olevaa omaisuutta koskevien oikeuksien

syntymistä tai lakkaamista, omaisuuden katsotaan sijaitsevan paikassa, josta se lähetettiin, paitsi jos lähettäjä ja vastaanottaja ovat nimenomaisesti tai hiljaisesti sopineet, että sen katsotaan sijaitsevan määränpäässä. Aluksiin, ilma-alkuksiin ja raideliikenteen kulkuneuvoihin sekä niitä koskeviin oikeuksiin sovelletaan lippuvaltion tai rekisteröintipaikan lakia. Moottoriajoneuvoihin ja muihin tieliikenteessä käytettäviin ajoneuvoihin sovelletaan niiden sijaintipaikan lakia. Arvopapereiden liikkeeseen laskemiseen sovelletaan liikkeeseenlaskupaikan lakia.

3.9 Maksukyvyyttömyys

Tapauksiin, jotka eivät kuulu [E](#) maksukyvyyttömyysmenettelyistä 29 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 soveltamisalaan, sovelletaan [E](#) 9 päivänä heinäkuuta 2003 annettua konkurssilakia 22/2003. Kyseisen lain 200 §:ssä säädetyn yleissäännön mukaan Espanjassa käytäviin maksukyvyyttömyysmenettelyihin ja niiden vaikutuksiin sekä näiden menettelyjen toteuttamis- ja loppuunsaattamismenettelyihin sovelletaan Espanjan lakia. Konkurssilaki sisältää myös kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiä, joiden mukaisesti määräytyy menettelyyn liittyviin eri oikeussuhteisiin sovellettava laki.

Päivitetty viimeksi: 09/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Kroatia

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Kroatiassa kansainvälinen yksityisoikeus ja prosessioikeus on pääosiltaan kodioitu lainvalinnasta tietyillä aloilla annetussa laissa (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*, virallisen lehden nro 53/91).

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Riita-asioiden oikeudenkäynnistä vuonna 1954 tehty Haagin yleissopimus

Testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista vuonna 1961 tehty Haagin yleissopimus

Tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista vuonna 1971 tehty Haagin yleissopimus

Tuotevastuuseen sovellettavasta laista vuonna 1973 tehty Haagin yleissopimus

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Valtioseuraantoa koskevan ilmoituksen johdosta Kroatiasta tuli useiden kahdenvälisten kansainvälisten sopimusten, kuten keskinäisten oikeusapusopimusten, konsulisuhteita koskevien sopimusten sekä kauppa- ja merenkulkusopimusten, sopimuspuoli. Se on tehnyt tiettyjen maiden kanssa keskinäisiä oikeusapusopimuksia, jotka sisältävät myös lainvalintaa koskevia sääntöjä:

Itävallan kanssa Wienissä 16. joulukuuta 1954 tehty sopimus keskinäisestä oikeusalan vaihdosta

Bulgarian kanssa Sofiassa 23. maaliskuuta 1956 tehty sopimus keskinäisestä oikeudellisesta yhteistyöstä

Tšekin kanssa Belgradissa 20. tammikuuta 1964 tehty sopimus oikeudellisten suhteiden järjestämisestä siviili-, perhe- ja rikosasioissa

Kreikan kanssa Ateenassa 18. kesäkuuta 1959 tehty sopimus keskinäisistä oikeudellisista suhteista

Unkarin kanssa vuonna 1968 tehty sopimus keskinäisestä oikeusalan vaihdosta

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarinvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Oikeudellisissa tilanteissa, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus, tuomioistuimet soveltavat kansainvälistä yksityisoikeutta kolmea menetelmää käyttäen.

Nämä menetelmät ovat lainvalintasäännöt, kansainvälisesti pakottavat säännöt sekä erityiset aineelliset säännöt.

2.2 Renvoi

Kroatian kansainvälisen yksityisoikeuden piiriin kuuluvan lainvalinnasta annetun lain 6 §:ssä säädetään, että jos kyseisen lain säännösten mukaan on sovellettava jonkin toisen valtion lainsäädäntöä, kyseisen valtion lainvalintasäännöt on otettava huomioon.

Jos vieraan valtion lainvalintasäännöissä viitataan Kroatian lainsäädäntöön, sovelletaan Kroatian lainsäädäntöä, eikä kyseisiä lainvalintasääntöjä tarvitse ottaa huomioon.

2.3 Liittymän muuttuminen

Yleisesti ottaen lainvalinnasta annetulla lailla ei säännellä tätä kysymystä, mutta se sisältää eräitä tällaisia tapauksia koskevia erityissäännöksiä (esimerkiksi 35 §:n 1 momentin mukaan avioerotapauksissa sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille, ja 45 §:n 1 momentin mukaan adoption oikeusvaikutuksia arvioidaan sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka kansalaisia adoptoivat ja adoptoitavat henkilöt ovat adoptioasiana vireille pantaessa).

Tavallisesti kutakin erityistapausta olisi arvioitava sen perusteella, onko oikeudellinen tilanne ratkaistu, onko se pysyvä vai onko se vasta syntymässä. Jos lainvalintasäännöllä säännellään pysyvää tilannetta, sen määrittelyyn sovelletaan kyseisenä ajankohtana voimassa olevaa lakia, ja jos säädös muuttuu, siitä aiheutuvan oikeudellisen tilanteen vaikutuksia arvioidaan uuden lain mukaisesti sen soveltamisajankohdasta alkaen.

Omistusoikeutta ja muita aineellisia oikeuksia arvioidaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jossa omaisuus sijaitsee, ja niihin sovellettavan säännön mukaan aiemman säädöksen mukaisesti hankittu omistusoikeus pysyy voimassa, vaikka sitä ei ole hankittu uuden säädöksen mukaisesti. Jos irtaimen omaisuuden omistusoikeutta ei ole *moduksen* putteen vuoksi hankittu aiemman lain mukaisesti, oikeuden saa, kun irtaimen omaisuus tulee sellaisen valtion alueelle, joka ei edellytä *modusta* sen hankkimiseksi.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

a) Oikeusjärjestyksen perusteet

Lainvalinnasta annetun lain 4 §:ssä säädetään, että vieraan valtion lakia ei sovelleta, jos sen vaikutus olisi ristiriidassa Kroatian perustuslaissa määriteltyjen valtiojärjestyksestä koskevien hallintojärjestelmän periaatteiden kanssa.

Lainvalinnasta annetun lain 4 §:n olisi tulkittava suojelevan perusoikeuksia ja -vapauksia, ihmisoikeuksia ja kansalaisten oikeuksia. Sen lisäksi oikeusjärjestys sisältää ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevasta vuoden 1950 yleissopimuksesta johdettuja ratkaisuja.

Oikeusjärjestys ei ainoastaan suojaa kansallista oikeutta toisen valtion aineelliselta oikeudelta. Kansallisen oikeusjärjestyksen suojelemaan vetoamisen oikeutus riippuu muun muassa siitä, liittyykö ratkaistava riita-asia läheisesti oman valtion alueeseen ja sen oikeuteen eli oikeuspaikan lakiin. Tällainen kytkös on olemassa, jos toisen valtion lain soveltamisella olisi pysyviä vaikutuksia oman valtion alueella.

b) Kansainvälisesti pakottavat säännöt

Tilanteita, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus, säännellään joskus erityisillä oikeuspaikan lakia koskevilla säännöillä, joita kutsutaan useimmiten kansainvälisesti pakottaviksi säännöiksi. Tällaiset säännöt hyväksytään samalla lailla kuin lainvalintasäännöt, mutta joskus niitä sisältyy myös muihin säädöksiin.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Lainvalinnasta annetun lain 13 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen elimen on määritettävä omasta aloitteestaan toisen valtion lain sisältö. Lainvalinnasta annetun lain 13 §:n 2 ja 3 momentin mukaan tuomioistuin tai muu toimivaltainen elin voi pyytää tietoja toisen valtion laista Kroatian oikeusministeriöltä, mutta myös riita-asian osapuolet voivat toimittaa virallisen asiakirjan toisen valtion lain sisällöstä.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Lainvalintasääntöjen oikeuslähde on lainvalinnasta annettu laki.

Lainvalinnasta annetun lain 19 §:ssä säädetään, että sopimukseen sovelletaan sopimuspuolten valitsemaa lakia, ellei lainvalintalaista tai kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

Kyseisen lain 20 §:ssä säädetään, että ellei sovellettavaa lakia ole valittu ja asiaan liittyvät erityiset seikat eivät anna aiheutta toisen lain soveltamiseen, sovellettava laki on

- 1) irtaimen omaisuuden myyntisopimukset: sen paikan laki, jossa myyjän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 2) urakka- tai rakennussopimukset: sen paikan laki, jossa palveluntarjoajan tai urakoitsijan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 3) toimeksiantosopimukset: paikan laki, jossa toimeksisaajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 4) edustusopimukset: sen paikan laki, jossa edustajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 5) komissiosopimukset: sen paikan laki, jossa komissionisaajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 6) huolintasopimukset: sen paikan laki, jossa huolitsijan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 7) irtaimen omaisuuden vuokrasopimukset: sen paikan laki, jossa vuokranantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 8) luottosopimukset: sen paikan laki, jossa luotonantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 9) käyttöopimukset: sen paikan laki, jossa lainaksiantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 10) tavaroiden luovuttamista säilyttämistä varten koskevat sopimukset: sen paikan laki, jossa tavaroiden hallussapitäjän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 11) varastointisopimukset: sen paikan laki, jossa varastonpitäjän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 12) kuljetussopimukset: sen paikan laki, jossa kuljettajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 13) vakuutusopimukset: sen paikan laki, jossa vakuutusentantajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 14) tekijänoikeussopimukset: sen paikan laki, jossa teoksen tekijän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 15) lahjoitusopimukset: sen paikan laki, jossa lahjoittajan kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana
- 16) pörssitoimet: pörssin kotipaikan laki
- 17) riippumattomia pankkitakauksia koskevat sopimukset: sen paikan laki, jossa takaajan kotipaikka oli sopimuksen tekoajankohtana
- 18) teknologian siirtosopimukset (esim. lisenssit): sen paikan laki, jossa vastaanottajan kotipaikka oli sopimuksen tekoajankohtana
- 19) työsopimuksesta johtuvat omaisuusvaateet: sen valtion laki, jossa työsopimus toteutetaan tai toteutettiin
- 20) muut sopimukset: sen paikan laki, jossa tarjouksen tekijän kotipaikka oli tarjouksen hyväksymisajankohtana.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Lainvalinnasta annettuun lakiin – kuten myös kansainvälisiin sopimuksiin (tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista vuonna 1971 tehty Haagin yleissopimus) – sisältyy säännöksiä sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista.

Lainvalinnasta annetussa laissa on säännöksiä laista, jota sovelletaan perusteettomaan etuun, asiainhuoltoon, muusta kuin vahingonkorvausvastuusta johtuviin sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin ja sopimuksenukkoiseen vahingonkorvausvastuuseen.

Sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvaukseen sovelletaan sen paikan lakia, jossa teko on suoritettu, tai sen paikan lakia, jossa seuraukset ilmenivät, sen mukaan, kumpi niistä on vahinkoa kärsineen osapuolen kannalta edullisempi. Jos korvausvastuun aiheuttava tapahtuma tapahtuu avomerellä olevassa aluksessa tai lentokoneessa, sen valtion laki, jonka lipun alla alus purjehtii tai jossa lentokone on rekisteröity, katsotaan sen valtion laiksi, jossa korvausvastuun aiheuttaneet teot on tehty.

Perusteettomaan etuun sovelletaan sitä lakia, jota sovelletaan oikeudelliseen suhteeseen, joka syntyi tai jonka odotettiin tai oletettiin syntyvän ja jonka nojalla perusteeton etu aiheutui. Asiainhuoltoon sovelletaan sen paikan lakia, jossa asiainhuolto on tapahtunut. Asiainhuoltoon liittymättömästä omaisuuden käytöstä johtuviin velvoitteisiin sekä muihin vahingonkorvausvastuusta johtumattomiin sopimuksenukkoisiin velvoitteisiin sovelletaan sen paikan lakia, joissa velvoitteen luoneet seikat ovat tapahtuneet.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Luonnollisen henkilön oikeustoimikelpoisuuteen ja oikeudelliseen toimintakykyyn sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on.

Luonnollinen henkilö, joka ei ole oikeudellisesti toimintakykyinen sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen hän on, on oikeudellisesti toimintakykyinen, jos hänellä on oikeudellinen toimintakyky sen valtion lain mukaan, jossa asianomainen velvollisuus syntyi.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Vanhempien ja lasten välisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he ovat.

Jos vanhemmat ja lapset ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, joissa heillä kaikilla on kotipaikka.

Jos vanhemmat ja lapset ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole kotipaikkaa samassa valtiossa, sovelletaan Kroatian lakia, mikäli lapsi tai toinen vanhemmista on Kroatian kansalainen.

Isyyden tai äitiyden tunnustamiseen, vahvistamiseen tai kiistämiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö, jonka isyys tai äitiys tunnustetaan, vahvistetaan tai kiistetään, oli lapsen syntyessä.

3.4.1 Adoptio

Adoption ehtoihin ja purkamiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat eri valtioiden kansalaisia, adoption ehtoihin ja purkamiseen sovelletaan kumulatiivisesti molempien valtioiden lakeja.

Jos puoliset adoptoivat yhdessä, adoption ehtoihin ja purkamiseen sovelletaan paitsi sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptoitava henkilö on, myös niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat.

Adoption muodollisiin vaatimuksiin sovelletaan sen paikan lakia, jossa adoptio tapahtuu.

Adoption oikeusvaikutuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat adoption tapahtuessa.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, joissa heillä on kotipaikka.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole kotipaikkaa samassa valtiossa, sovelletaan Kroatian lakia, jos toinen heistä on Kroatian kansalainen.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö eivät kumpikaan ole Kroatian kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptoitava henkilö on.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton solmimiseen sovelletaan kunkin henkilön osalta sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on avioliiton solmimisajankohtana.

Vaikka avioliiton solmimisehdot täyttyisivät sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen avioliittoon vihkimistä Kroatian toimivaltaisessa viranomaisessa haluava henkilö on, vihkimistä ei suoriteta, jos sille on Kroatian lain mukaan olemassa este, esimerkiksi aiempi avioliitto, sukulaisuussuhde tai psyykkisen toimintakyvyn vaje.

Avioliiton muodollisiin vaatimuksiin sovelletaan sen paikan lakia, jossa avioliitto solmitaan.

Avioliiton pätemättömyyteen (mitättömyyteen) sovelletaan sitä lakia, jonka mukaisesti avioliitto solmittiin.

Avioeroon sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille. Avioeroon sovelletaan kumulatiivisesti niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat.

3.5.2 Avioliitto ja muu parisuhde

Avoliitossa asuvien henkilöiden varallisuus oikeudellisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he ovat.

Jos henkilöt ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jossa heidän yhteinen kotipaikkansa on.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroon sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille. Avioeroon sovelletaan kumulatiivisesti niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Muiden verisukulaisten kuin vanhempien ja lasten väliseen elatusvelvollisuuteen sekä avioliiton kautta sukua olevien henkilöiden elatusvelvollisuuteen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen elatusvelvollinen on.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Puolisoiden henkilökohtaisiin ja varallisuussuhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he ovat.

Jos puoliset ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, joissa heillä on kotipaikka. Jos puoliset ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole kotipaikkaa samassa valtiossa, sovelletaan sen valtion lakia, jossa heillä viimeksi oli yhteinen kotipaikka.

Jos sovellettavaa lakia ei voida määrittää edellä esitetyn mukaisesti, sovelletaan Kroatian lakia. Avioehtosopimukseen sovelletaan lakia, jota sopimuksen solmimisajankohtana sovellettiin puolisoitten henkilökohtaisiin ja varallisuussuhteisiin.

Jos puoliset voivat tällä tavoin määritetyn lain nojalla valita avioehtosopimukseen sovellettavan lain, sovelletaan heidän valitsemaansa lakia.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen perittävä oli kuolinhetkellä.

Testamentintekokelpoisuuteen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen testamentintekijä oli testamentin tekoajankohtana.

Testamentti on muodoltaan pätevä, jos se on pätevä jonkin seuraavissa lueteltujen lakien nojalla:

- 1) sen paikan laki, jossa testamentti tehtiin
- 2) sen valtion laki, jonka kansalainen testamentintekijä oli joko testamentin tekoajankohtana tai kuolinhetkellä
- 3) sen valtion laki, jossa testamentintekijän kotipaikka oli joko testamentin tekoajankohtana tai tekijän kuolinhetkellä
- 4) sen valtion laki, jossa testamentintekijä asuinpaikka oli testamentin tekoajankohtana tai tekijän kuolinhetkellä
- 5) Kroatian laki
- 6) kiinteä omaisuus: myös sen paikan laki, jossa omaisuus sijaitsee.

3.8 Kiinteä omaisuus

Kiinteää omaisuutta koskeviin sopimuksiin sovelletaan yksinomaan sen valtion lakia, jonka alueella omaisuus sijaitsee.

3.9 Maksukyvttömyys

Konkurssilain 303 §:ssä säädetään peruseriaatteesta, jonka mukaan konkurssimenettelyn käynnistämisen oikeusvaikutukset määräytyvät sen valtion lain mukaan, jossa menettely käynnistetään.

Päivitetty viimeksi: 12/11/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Kypros

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Jos rajat ylittävä asia viedään Kyproksessa tuomioistuimen käsiteltäväksi, se, mitä lakia Kyproksessa sovelletaan, määräytyy ensisijaisesti EU:n lainsäädännön ja erityisesti sopimusveloitteisiin sovellettavasta laista annetun asetuksen (EY) N:o 593/2008 (nk. Rooma I asetus) sekä sopimukseen perustumattomiin veloitteisiin sovellettavasta laista annetun asetuksen (EY) N:o 864/2007 (nk. Rooma II asetus) mukaan.

Lisäksi Kyproksen tuomioistuimet soveltavat maan omaa oikeuskäytäntöä, koska asiasta ei ole annettu kansallisia lakeja tai sääntöjä. Jos asiaa koskevaa Kyproksen oikeuskäytäntöä ei ole, sovelletaan Kyproksen tuomioistuinlain (laki 14/60) 29 §:n 1 momentin c kohdan mukaisesti Englannin common law oikeutta.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Trusteihin sovellettavasta laista ja niiden tunnustamisesta 1. heinäkuuta 1985 tehty Haagin yleissopimus sellaisena kuin Kyproksen tasavalta on sen ratifioinut ratifiointilailla 15(III) vuonna 2017.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Ei sovelleta.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Tuomari ei ole velvollinen soveltamaan näitä lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan. Ainoastaan asianosainen voi ottaa tämän kysymyksen esille tuomioistuimessa, ja asianosaisen on pystyttävä todistamaan, että toisen valtion laki syrjäyttää Kyproksen lain. Jos tuomioistuin ei ole siitä vakuuttunut, sovelletaan Kyproksen lakia.

Koska tässä käytännössä on kyse todisteista ja menettelykysymyksistä, siihen eivät vaikuta edellä mainitut asetukset (EY) N:o 593/2008 ja (EY) N:o 864/2007.

2.2 Renvoi

Asetuksissa (EY) N:o 593/2008 ja (EY) N:o 864/2007 ei sallita viittausperiaatteen (renvoi) soveltamista. Asioissa, joita asetukset eivät kata, viittausperiaatetta voidaan kuitenkin soveltaa seuraavasti.

Silloin kun asiassa on todettu, että olisi sovellettava toisen valtion lakia, tuomioistuinkäsittelyssä on sovellettava joko vain toisen valtion lain sisäisiä kansallisia säännöksiä tai toisen valtion koko lakia mukaan lukien kyseisen lain mukaan sovellettavat kansainväliset säännöt.

Jälkimmäisessä tapauksessa ongelmana on se, että kyseisen toisen valtion oikeusjärjestelmän mukaan sovellettavan lain säännöksissä saatetaan viitata Kyproksen lakiin, jota tuomarin on sovellettava (renvoi). Siinä tapauksessa tuomioistuimella on kaksi vaihtoehtoa: viittausperiaatteen hyväksyminen ja Kyproksen lain soveltaminen ("osittainen renvoi") tai sen hylkääminen ja toisen valtion lain soveltaminen kokonaisuudessaan ("täysi renvoi").

2.3 Liittymän muuttuminen

Jotta vältetään liittymän (esimerkiksi kotipaikan tai sen paikan, mihin irtain omaisuus tai trusti on siirretty) muuttumisen aiheuttamat ongelmat, päivä, jona liittymää tarkastellaan, määritetään sovellettavaa lakia koskevan säännön avulla. Ks. esimerkiksi trusteeja koskevan 1. heinäkuuta 1985 tehdyn Haagin yleissopimuksen 7 artikla.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Toisen valtion lakia ei saa soveltaa, vaikka sovellettavan lain säännökset edellyttäisivät sen soveltamista, jos sen soveltaminen ei ole Kyproksen tasavallan yleisen järjestyksen mukaista. Oikeuskäytännössä "yleiseen järjestykseen" kuuluvat oikeuden, yleisen moraalin ja etiikan olennaiset periaatteet (*Pilavachi & Co Ltd vs. International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Toisen valtion lakia ei myöskään saa soveltaa tulleihin, veroihin eikä verotukseen.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Sovelletaan asiassa *Royal Bank of Scotland plc vs. Geodrill Co Ltd ja muut (1993) 1 JSC 753* annettua päätöstä. Sen mukaan osapuolen, joka katsoo, että hänen asiaansa on sovellettava vieraan valtion lakia, täytyy ensin esittää tämä vaade ja esittää sitten siitä asiantuntijatodisteet, jotka vakuuttavat tuomioistuimen. Jos todisteet eivät vakuuta tuomioistuinta tai kukaan osapuolista ei esitä tällaista vaadetta, sovelletaan Kyproksen lakia.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Asetusta (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) sovelletaan kaikkiin sopimusvelvoitteisiin ja säädöksiin silloin, kun esiin tulee kysymys siitä, mitä lakia olisi sovellettava.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Useimmissa tapauksissa sovelletaan asetusta (EY) N:o 864/2007 (Rooma II), ja yleissääntö on, että sovellettava laki määräytyy sen perusteella, missä vahinko tapahtuu (*lex loci damni*), riippumatta siitä, missä maassa tai maissa välilliset seuraukset syntyvät. Asetuksessa vahvistetaan myös erityissäännöt sille, miten sovellettava laki määräytyy, kun on kyse erityyppisistä sopimukseen perustumattomista velvoitteista, kuten vilpillisestä kilpailusta tai tuotevastuusta.

Trusteihin sovelletaan vuonna 2017 annettua trusteeihin ja niiden tunnustamiseen sovellettavaa (ratifiointi-) lakia (laki 15(III)/2017), jolla ratifioitiin vuoden 1985 Haagin yleissopimus. Ratifiointilain ja yleissopimuksen mukaan trustia koskee edunvalvojan valitsema laki. Muussa tapauksessa trustia koskee laki, johon sillä on läheisin yhteys.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilöietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Sukunimi

Sukunimi määräytyy vanhempien ja lasten välistä suhdetta koskevan lain (laki 216/90) mukaan. Sen mukaan vanhemmat tekevät yhdessä ilmoituksen lapsen sukunimestä kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä. Jos he eivät tee tällaista ilmoitusta, lapselle annetaan isän sukunimi. Avioliiton ulkopuolella syntyneelle lapselle on annettava äidin sukunimi, ellei isä tunnusta lasta, tai siihen asti, kunnes isä tunnustaa lapsen.

Kotipaikka

Henkilön kotipaikka määräytyy testamenttia ja perimystä koskevan lain 195 luvun mukaan. Siinä säädetään, että henkilön kotipaikka on joko hänen syntymäpaikkansa ("alkuperäinen kotipaikka") tai paikka, jonne hän on itse myöhemmin vapaaehtoisesti muuttanut ("valittu kotipaikka").

Jos lapsi on syntynyt avioliitossa isän eläessä, lapsen syntymäpaikka on isän kotipaikka lapsen syntymähetkellä.

Jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella tai isänsä kuoleman jälkeen, lapsen syntymäpaikka on äidin kotipaikka lapsen syntymähetkellä.

Oikeustoimikelpoisuus

Henkilön oikeustoimikelpoisuudesta avioliiton solmimiseen säädetään avioliittolain (laki 104(I)/2013) 14 §:ssä. Sen mukaan henkilöllä ei ole oikeutta solmia avioliittoa, jos hän on alle 18-vuotias tai jos hän avioliiton solmimisajankohtana kärsii mielenterveyden häiriöistä tai aivo- tai muusta sairaudesta tai on henkisesti vajaakykyinen tai päihderiippuvainen eikä sen vuoksi ymmärrä, mistä on kyse eikä kykene antamaan suostumustaan avioliittoon.

Vaikka pariskunta tai toinen heistä on alle 18-vuotias, heillä katsotaan kuitenkin olevan oikeus solmia avioliitto, jos he ovat vähintään 16-vuotiaita tai jos heidän holhoojansa ovat antaneet kirjallisen suostumuksensa avioliiton solmimiseen tai jos painavat syyt oikeuttavat avioliiton solmimisen. Jos holhoojat eivät anna suostumustaan tai holhoojaa ei ole, kysymyksen oikeudesta solmia avioliitto ratkaisee sen alueen perhetuomioistuin, jossa avioliittoon haluava henkilö asuu.

Oikeustoimikelpoisuus tarkoittaa sopimuksia koskevan lain 149 luvun 11 §:n mukaan, että henkilöllä on oikeus tehdä sopimuksia, jos hän on mieleltään terve eikä hänen oikeustoimikelpoisuuttaan ole rajoitettu lain nojalla. Lain mukaan avioliitossa olevan henkilön ei katsota olevan kykenemätön tekemään sopimuksia vain siitä syystä, että hän on alle 18-vuotias.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhemman ja lapsen välistä oikeudellista suhdetta, kuten vanhempainvastuuta, elatusvelvollisuutta ja yhteydenpitoa, säätelee Kyproksen lainsäädäntö ja erityisesti vanhempien ja lapsen välistä suhdetta koskeva laki 216/90.

Lisäksi sovelletaan asetusta (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel IIa) ja asetusta (EY) N:o 4/2009 sekä toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa vuonna 1996 tehtyä Haagin yleissopimusta niiden kattamiin asioihin.

3.4.2 Adoptio

Jos adoptiomenettely käsitellään Kyproksen tuomioistuimissa, sovelletaan Kyproksen lakia, vaikka adoptio olisi luonteeltaan rajat ylittävä.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton solmimiseen ja purkamiseen liittyvistä kysymyksistä Kyproksessa säädetään vuoden 2003 avioliittolaissa (laki 104(I)/2003). Lisäksi sovelletaan YK:n suostumusta avioliittoon, vähimmäisavioikää ja avioliittojen kirjaamista koskevaa yleissopimusta, joka ratifioitiin Kyproksen tasavallassa lailla 16(III)/2003.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroa koskevista kysymyksistä säädetään perustuslain 111 §:ssä, kirkossa vihittyjen osalta vuoden 1990 avioliiton sovitteluyritystä ja henkistä purkamista koskevassa laissa (laki 22/1990) ja avioliittolaissa (laki 104(I)/2003).

Avio- ja asumuseron tunnustamiseen liittyviin kysymyksiin sovelletaan vuonna 1971 tehtyä avioerojen ja asumuserojen tunnustamista koskevaa Haagin yleissopimusta, joka ratifioitiin Kyproksen tasavallan lailla 14(III)1983.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Puolison elatusvelvollisuus

Aviovarallisuuslaki (laki 232/1991) sellaisena kuin se on muutettuna:

Jos puolisoit eivät enää asu yhdessä, tuomioistuim voi toisen puolison pyynnöstä määrätä toisen puolison maksamaan elatusapua sitä hakeneelle puolisolle.

Entisillä aviopuolisoilla on keskinäinen elatusvelvollisuus, jos jompikumpi heistä ei pysty elättämään itseään omilla tuloillaan tai omaisuudellaan ja

a) jos hän avioeron toteuttanut tai seuraavassa määriteltynä määrääkojen päätyttyä ei ikänsä tai terveydentilansa vuoksi voi ryhtyä ammattiin tai jatkaa ammatissa, joka takaisi hänelle toimeentulon

b) jos hän on alaikäisen tai aikuisen lapsen tai muun sellaisen huollettavan huoltaja, joka ei pysty itse huolehtimaan itsestään fyysisen tai henkisen vammaisuuden vuoksi, eikä vaateen esittävä henkilö siksi pysty löytämään sopivaa työtä

c) jos hän ei löydä pysyvää ja tarkoituksenmukaista työpaikkaa tai tarvitsee ammattikoulutusta enintään kolmen vuoden ajan avioeron vahvistamisen jälkeen

d) jos tilanne on muuten sellainen, että elatusavun myöntäminen avioeron vahvistamisen jälkeen on oikeudenmukaisuuden nimissä välttämätöntä.

Elatusapu voidaan evätä tai sitä voidaan rajoittaa tärkeistä syistä varsinkin silloin, jos avioliitto on ollut lyhyt tai puoliso, joka saattaisi olla oikeutettu elatusapuun, on syyllinen avio- tai asumuseroon tai on itse aiheuttanut köyhyytensä.

Oikeus elatusapuun päättyy tai elatusapumääräystä on muutettava olosuhteiden niin vaatiessa.

Alaikäisen lapsen elatusvelvollisuus

Vanhempien ja lasten välisiä suhteita koskevan lain (laki 216/90) mukaan vanhemmat vastaavat yhdessä alaikäisen lapsensa elatuksesta varojensa mukaan. Vanhemman elatusvelvollisuutta voidaan jatkaa sopimuksella tai oikeuden päätöksellä senkin jälkeen, kun lapsi on aikuinen, jos se on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltua (esimerkiksi jos lapsi on vajaavaltainen tai vammainen, palvelee kansalliskaartissa tai opiskelee oppilaitoksessa tai ammattikoulussa).

Alaikäisen lapsen oikeus saada elatusapua vanhemmiltaan säilyy, vaikka hänellä olisi varallisuutta.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Tähän sovelletaan lain 232/1991 13 §:ää, jonka yleissääntönä on, että avioliitto ei muuta puolisoitten oikeutta määrätä itse omaisuudestaan. Lain 14 §:n mukaan puoliso voi kuitenkin vaatia itselleen toisen puolison omaisuutta silloin, kun avioliitto purkautuu tai mitätöidään, jos vaatimuksen esittävä puoliso on osallistunut toisen puolison omaisuuden lisäämiseen jollakin tavalla. Vaatimuksen esittävä osapuoli voi kanteen nostamalla vaatia, että hänelle maksetaan sen osa omaisuuden lisäyksestä, joka on hänen ansiotaan.

Puolison osuus toisen puolison omaisuuden lisäyksestä arvioidaan yhdeksi kolmasosaksi lisäyksestä, ellei sen todisteta olevan pienempi tai suurempi.

Puolisoitten omaisuuden lisäykseen ei kuulu se, mitä he ovat saaneet lahjana, perintönä, jälkisaadöslahjoituksena tai muuna lahjoituksena.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen ja kaikkiin muihin perintöön liittyviin kysymyksiin, testamentin laatimisen tai kumoamisen muotoa lukuun ottamatta, sovelletaan toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttönotosta annettua asetusta (EU) N:o 650/2012.

Edellä mainitun asetuksen 22 artiklan mukaan henkilö voi valita, että hänen perimyksensä kokonaisuudessaan sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen hän on valinnan tehdessään tai kuollessaan. Lainvalinta tehdään nimenomaisella ilmoituksella.

Jos on olemassa testamentti, sovelletaan testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista 5. lokakuuta 1961 tehtyä Haagin yleissopimusta.

Yleissopimuksen 1 artiklan mukaan testamenttimääräys katsotaan muodoltaan päteväksi, mikäli se muotonsa osalta täyttää sisäisen lain määräykset:

a) sillä paikkakunnalla, jolla testamentin tekijä teki testamenttimääräyksen; tai

b) sellaisessa valtiossa, jonka kansalainen testamentin tekijä oli testamenttimääräyksen tehdessään tai kuollessaan; tai

c) sellaisella paikkakunnalla, jolla testamentin tekijällä oli domisiiili (domicile) tai kotipaikka (residence habituelle) testamenttimääräyksen tehdessään tai kuollessaan; tai

d) kiinteän omaisuuden osalta sillä paikkakunnalla, missä omaisuus sijaitsee.

3.8 Kiinteä omaisuus

Asetusta (EY) N:o 593/2008 (Rooma I), jonka mukaan sopimukseen sovelletaan osapuolten valitsemaa lakia, sovelletaan suhteisiin, jotka luovat kiinteään omaisuuteen liittyviä velvollisuuksia. Lakiviittauksen puuttuessa sovelletaan asetuksen 4 artiklaa, jossa määritetään nimenomaisesti kussakin tapauksessa sovellettava laki.

Silloin kun on kyse esineoikeuksiin liittyvistä sopimuksista, tuomioistuim soveltaa Kyproksen tuomioistuimien oikeuskäytännön mukaisesti sen maan lainsäädäntöä, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee.

3.9 Maksukyvyttömyys

Sovellettava laki määräytyy maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun asetuksen (EY) N:o 1346/2000 mukaan. Se on sen jäsenvaltion laki, jonka alueella menettely on alkanut.

Päivitetty viimeksi: 18/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Luxemburg

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Luxemburgissa ei ole kansainvälistä yksityisoikeutta koskevaa lainsäädäntöä. Kansallisen lainsäädännön lainvalintatilanteita koskevat säännökset ovat hajallaan eri säännöstöissä ja erityislajeissa. Kansainvälistä yksityisoikeutta säännellään pääosin monenvälisillä kansainvälisillä yleissopimuksilla ja EU:n johdetun oikeuden säädöksillä.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Merkittävä osa lainvalintasäännöistä perustuu monenvälisiin kansainvälisiin sopimuksiin, joiden sopimuspuoli Luxemburg on. Suurin osa tällaisista sopimuksista on laadittu kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yhteydessä.

Luettelo näistä sopimuksista on [Haagin konferenssin verkkosivustolla](#).

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Joihinkin kahdenvälisiin sopimuksiin sisältyy lainvalintasääntöjä. Tarkempia tietoja saa [Legilux](#)-verkkosivustolta.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Henkilöiden oikeudellista asemaa koskevilla asioilla tuomioistuin ottaa lainvalintatilanteen huomioon omasta aloitteestaan. Näin ei kuitenkaan tapahdu tahdonvaltaisissa asioissa (esimerkiksi sopimusasioissa), koska niissä osapuolet voivat vapaasti valita sovellettavan lain. Tällöin tuomioistuin ottaa lainvalintasäännön huomioon omasta aloitteestaan vain, jos kyseessä on ilmeinen lain kiertäminen (*fraude à la loi*).

Asiaa käsittelevä tuomioistuin soveltaa omasta aloitteestaan kansallista lakiaan, jos asianosaiset eivät ole vaatineet vieraan valtion lain soveltamista.

2.2 Renvoi

Luxemburgin oikeuskäytännössä voidaan joissain tapauksissa hyväksyä edelleen- tai takaisinviittaus (*renvoi*), jos käsiteltävään asiaan ei sovelleta kansainvälistä yleissopimusta tai EU:n asetusta, jossa tällainen viittaus suljetaan nimenomaisesti pois. Viittaus, jossa mainitaan lainvalintasäännön mukaan sovellettava, asiaa käsittelevän tuomioistuimen laki, on sallittu, mutta uusi viittaus ei. Viittauksen katsotaan viittaavan asiaa käsittelevän tuomioistuimen aineelliseen oikeuteen.

Takaisin- ja edelleenviittausta ei sovelleta asioissa, joissa osapuolet voivat vapaasti valita sovellettavan lain.

2.3 Liittymän muuttuminen

Liittymän eli oikeudellisen yhtymäkohdan muuttuminen tarkoittaa tilannetta, jossa sovellettavan lain valinnan liittymäperuste muuttuu, jolloin sovelletaan peräkkäin kahta eri oikeusjärjestelmää. Tästä aiheutuu ajallinen lainvalintaristiriita, koska liittymäperuste siirtyy paikasta toiseen.

Tällöin Luxemburgissa sovelletaan uutta lakia aiemman tilanteen tuleviin oikeusvaikutuksiin ottamalla samalla huomioon sen jatkuvat oikeusvaikutukset. Jos sovellettavaksi hyväksytyn vanhan lain soveltamisaikana syntynyt tilanne muuttuu, on kuitenkin sovellettava lainvalintasäännön mukaista uutta lakia.

2.4 Poikkeukset normaalin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Joissain tilanteissa asiaa käsittelevän tuomioistuimen on sovellettava oman maansa lakia, vaikka lainvalintasäännön mukaan olisi sovellettava jotakin muuta lakia. Tällaisia tilanteita ovat seuraavat:

kun vieraan valtion lakia ei voida määrittää

kun kyse on kansalaisuudettomista henkilöistä

kun asiaa ei voida ratkaista vieraan valtion lain perusteella

kun toteutetaan kiireellisiä välitoimia

kun vieraan valtion laki on asiaa käsittelevän tuomioistuimen sijaintivaltion oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen.

Tuomioistuin soveltaa oikeuspaikan lakia (*lex fori*) myös silloin, kun kyseessä ovat välittömästi sovellettavat säännökset, kuten

oikeudenkäynti- ja oikeudenkäyttölait

työsuojelua tai vuokrasopimuksia koskevat säännökset

kuluttajan oikeusturvaa koskevat lait.

Jos asianosaiset ovat jättäneet soveltamatta asiaa käsittelevän tuomioistuimen sijaintivaltion lakia ilmeisen vilpillisessä tarkoituksessa siten, että ne ovat sääntöjenvastaisesti valinneet sovellettavaksi laiksi vieraan valtion lain, tuomioistuimen on kieltäydyttävä ottamasta kyseistä lakia huomioon ja sovellettava sen sijasta oman maansa lakia.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Luxemburgilaiset tuomioistuimet pitävät vieraan valtion lakia tosiseikkana, jonka sisältöä koskeva todistustaakka kuuluu lähtökohtaisesti kyseiseen lakiin vetoavalle osapuolelle. Todistustaakka kuuluu siis asianosaisille ja tarkemmin sanottuna osapuolelle, jonka vaatimukseen vieraan valtion lakia sovelletaan.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteita säännellään lähtökohtaisesti osapuolten ilmaiseaman tahdon mukaisesti, kunhan noudatetaan oikeusjärjestyksen perusteisiin liittyviä ja lain kiertämiseen sovellettavia pakottavia säännöksiä.

Jolleivät asianosaiset ole ilmaisseet valintaansa, sovelletaan vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen määräyksiä ja 17. kesäkuuta 2008 annetun asetuksen N:o 593/2008 säännöksiä. Jälkimmäisessä tapauksessa tuomioistuin soveltaa objektiivisesti parhaiten soveltuvaa lakia.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimuskansallisiin velvoitteisiin sovelletaan lähtökohtaisesti sen maan lakia, jossa vahingon tai velvoitteen aiheuttanut tapahtuma on sattunut, jollei jokin muu laki liity tosiasioihin läheisemmin tai jollei voida soveltaa kansainvälisiä yleissopimuksia.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Henkilöoikeudelliseen asemaan sovelletaan lähtökohtaisesti luonnollisen henkilön kansalaisuusvaltion lakia, jollei esiin tulevista perusteista, kuten asianomaisten ja erityisesti kyseessä olevien lasten asuinpaikasta muuta johdu. Tämä pätee myös sukunimen muodostamiseen ja rakenteeseen sekä nimenmuutoksen edellytyksiin, koska nimi on osa henkilön oikeudellista asemaa.

Yleiseen oikeustoimikelpoisuuteen ja oikeudenkäyntikelpoisuuteen sovelletaan kyseessä olevan henkilön kansalaisuusvaltion lakia. Asiavaltuuteen sovelletaan kuitenkin sitä koskevia aineellisen oikeuden säännöksiä. Sopimus-oikeudellisissa asioissa tästä yleissäännöstä voidaan poiketa, jos vilpittömässä mielessä toimineelta sopimuskumppanilta puuttuu oikeuskelpoisuus sellaisella perusteella, jota ei tunneta valtiossa, jossa toimi on toteutettu. Tällöin oletuksena on, että täytäntöönpanopaikan laki sivuuttaa kansalaisuusvaltion lain.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Avioliittoon perustuvan vanhemmuuden vahvistamiseen sovelletaan Luxemburgissa lähtökohtaisesti avioliittoon sovellettavaa lakia, toisin sanoen vanhempien yhteisen kansalaisuusvaltion lakia, heidän yhteisen kotipaikkansa lakia tai oikeuspaikan lakia (tässä järjestyksessä).

Avioliiton ulkopuolisen vanhemmuuden vahvistamiseen sovelletaan lähtökohtaisesti lapsen kansalaisuusvaltion lakia.

Lapsen kansalaisuusvaltion lakia sovelletaan myös vanhemmuuden vahvistamiseksi esitettävän näytön luonteeseen, tunnustamisen olennaisiin ehtoihin, vanhemmuuden kiistämiseksi nostetun kanteen määräaikaan ja vastaajan puolustautumiskeinoihin tällaista kannetta vastaan.

3.4.2 Adoptio

- Adoption edellytykset

Luxemburgin siviililain (*code civil*) 370 §:n nojalla adoption edellytykset määräytyvät lähtökohtaisesti adoptiovanhemman tai -vanhempien kansalaisuusvaltion lain mukaan. Jos adoptiovanhemmat ovat eri maiden kansalaisia, heihin sovelletaan sen valtion lakia, jossa he asuivat yhdessä adoptiohakemuksen tekohetkellä. Adoptoiduksi tuleminen edellytykset määräytyvät lähtökohtaisesti adoptoitavan kansalaisuusvaltion lain mukaan. Tästä periaatteesta poiketaan, jos adoptoitava saa adoption myötä adoptiovanhemman kansalaisuuden. Tällöin edellytykset määräytyvät adoptiovanhemman kansalaisuusvaltion lain mukaan.

- Adoption oikeusvaikutukset

Adoption oikeusvaikutukset määräytyvät adoptiovanhemman tai -vanhempien kansalaisuusvaltion lain mukaan. Jos adoptiovanhemmat ovat eri maiden kansalaisia tai jos toinen tai kumpikin heistä on kansalaisuudeton, sovelletaan sen valtion lakia, jossa he asuivat yhdessä adoption voimaantuloajankohtana. Kun kyseessä on ulkomainen adoptio, adoptiovanhemman ja adoptoitavan kansalaisuusvaltion lain toimivaltamääräysten välillä voi olla ristiriita. Tällöin adoptio on pätevä, jos adoption toteutusmaan lakia on noudatettu ja jos adoptio on tapahtunut kyseisen lain nojalla toimivaltaitten viranomaisten edessä.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

- Avioliiton pätevyyden edellytykset

Muodolliset edellytykset määräytyvät lähtökohtaisesti avioliiton solmimispaikan mukaan.

Avioliiton pätevyys edellyttää avioliiton solmimisesta ja sen pätevyyden tunnustamisesta 14. maaliskuuta 1978 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaan sitä, että kummankin puolison kansalaisuusvaltion sisäisen oikeuden säännöksissä säädetyt aineelliset edellytykset täyttyvät. Nämä sisäiset säännökset määritellään avioliiton solmimisvaltion lainvalintasääntöissä. Jos ainakin toinen puolisoista on kyseisen valtion kansalainen tai asuu vakituisesti kyseisessä valtiossa, vaaditaan lisäksi, että avioliiton solmimisvaltion laissa säädetyt aineelliset edellytykset täyttyvät. Avioliiton pätevyyden edellytyksiin sovellettavaa lakia sovelletaan myös avioliiton mitätöintikanteen tutkittavaksi ottamisen aineellisiin edellytyksiin.

Ulkomailla solmittu avioliitto oletetaan päteväksi, jos voidaan esittää avioliiton solmimispaikan lain muotovaatimusten mukaisesti laadittu avioliittotodistus.

Ulkomailla solmittu avioliitto voidaan jättää tunnustamatta, jos se on selvästi vastoin Luxemburgin oikeusjärjestyksen perusteita.

- Avioliiton oikeusvaikutukset

Jos puoliset eivät ole saman valtion kansalaisia, oikeusvaikutuksiin sovelletaan Luxemburgissa puolisoitten yhteisen kotipaikan, toisin sanoen pariskunnan tosiasiallisen asuinpaikan lakia.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Avoliittoon ei sovelleta lainvalintasääntöjä, sillä Luxemburgin lainsäädännössä avopuolisoiden suhde katsotaan oikeudellisesti olemassa olevaksi asiintilaksi. Luxemburgissa solmittuihin parisuhteisiin sovelletaan oikeuspaikan lakia.

Ulkomailla parisuhteensa rekisteröineet puoliset voivat merkittyä parisuhteensa väestörekisteriin edellyttäen, että kumpikin puoliso täytti 4 §:ssä säädetyt edellytykset ajankohtana, jona parisuhde solmittiin ulkomailla. Sen jälkeen, kun ulkomailla solmittu parisuhde on tunnustettu Luxemburgissa, siihen sovelletaan samoja etuuskia kuin luxemburgilaisiin parisuhteisiin.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Jos puoliset ovat saman maan kansalaisia, avioeroon ja asumuseroon sovelletaan puolisoitten kansalaisuusvaltion lakia. Päinvastaisessa tapauksessa sovelletaan puolisoitten tosiasiallisen yhteisen kotipaikan lakia. Jos kumpikaan kriteeri ei täyty, sovelletaan oikeuspaikan lakia.

Näitä sääntöjä sovelletaan myös siihen, voidaanko avioero ylipäätään hyväksyä, avioeron myöntämisperusteisiin ja oikeusvaikutuksiin sekä liitännäistoimenpiteisiin.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Elatusvelvoitteista annetun asetuksen (EY) N:o 4/2009 15 artiklan nojalla elatusapuasiassa sovellettava laki määräytyy lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä 23. marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaisesti. Vaikka periaatteessa sovelletaan elatusapuun oikeutetun henkilön asuinpaikan kansallista lakia, asianosaiset voivat jo vireille pannussa menettelyssä yhteisellä sopimuksella nimetä asiaa käsittelevän tuomioistuimen lain tai jonkin seuraavista:

- a) sen valtion lain, jonka kansalainen jompikumpi asianosaisista on valinnan tekohetkellä
- b) sen valtion lain, jossa jommankumman asianosaisen vakituinen asuinpaikka on valinnan tekohetkellä
- c) lain, jonka asianosaiset ovat valinneet sovellettavaksi tai jota tosiasiasissa sovelletaan heidän varallisuussuhteisiinsa
- d) lain, jonka asianosaiset ovat valinneet sovellettavaksi tai jota tosiasiasissa sovelletaan heidän avio- tai asumuseroonsa.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan puolisoitten ennen avioliittoa valitsemaa kansallista lakia.

Jos puoliset eivät ole tehneet lainvalintaa avioliiton solmimisen yhteydessä, sovellettava laki määritetään avioliiton solmimisesta ja sen pätevyyden tunnustamisesta 14. maaliskuuta 1978 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaisesti.

Puoliset voivat kyseisen yleissopimuksen nojalla valita vain yhden seuraavista laeista:

1. sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on valinnan tekohetkellä
2. sen valtion laki, jonka alueella jommankumman puolison vakituinen asuinpaikka on valinnan tekohetkellä
3. sen valtion laki, jonka alueella on jommankumman puolison ensimmäinen avioliiton solmimisen jälkeinen vakituinen asuinpaikka.

Valittua lakia sovelletaan kaikkeen heidän omaisuuteensa.

Riippumatta siitä, ovatko puoliset valinneet lain edellä kuvatulla tavalla, he voivat päättää, että kiinteistöihin tai osaan niistä sovelletaan niiden sijaintipaikan lakia. He voivat myös määrätä, että tulevaisuudessa hankittaviin kiinteistöihin sovelletaan niiden sijaintipaikan lakia.

Jos asianosaiset eivät ole tehneet valintaa, tuomioistuimen on selvitettävä, mikä oli heidän implisiittinen valintansa. Oletuksena on, että sovellettava laki on sen valtion kansallinen laki, jossa he asuivat ensiksi avioliittonsa solmimisen jälkeen.

Seuraavissa tapauksissa aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan kuitenkin 14. maaliskuuta 1978 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaisesti puolisoitten yhteisen kansalaisuusvaltion lakia:

1. jos kyseinen valtio on antanut 5 artiklassa tarkoitetun julistuksen eikä sen vaikutusta suljeta pois 5 artiklan 2 kohdassa
2. jos kyseinen valtio ei ole yleissopimuksen osapuoli, jos sen kansainvälisen yksityisoikeuden säännösten nojalla on sovellettava sen kansallista lakia ja jos puolisoitten ensimmäinen avioitumisen jälkeinen vakituinen asuinpaikka on:

a) valtiossa, joka on antanut 5 artiklassa tarkoitetun julistuksen,

tai

b) valtiossa, joka ei ole yleissopimuksen osapuoli ja jonka kansainvälisen yksityisoikeuden mukaan sovelletaan myös heidän kansalaisuusvaltionsa lakia

3. jos puolisoitten ensimmäinen asuinpaikka avioliiton solmimisen jälkeen ei ole saman valtion alueella.

Jos puolisoilla ei ole ollut asuinpaikkaa saman valtion alueella avioliiton solmimisen jälkeen eivätkä he ole saman valtion kansalaisia, heidän aviovarallisuussuhteisiinsa sovelletaan sen valtion kansallista lakia, johon niillä on kaikki seikat huomioon ottaen läheisin liityntä.

Sovellettavaa lakia on mahdollista muuttaa vapaaehtoisesti uudessa valitussa laissa säädetyssä laajuudessa.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen on sovellettu elokuun 17. päivästä 2015 alkaen 4. heinäkuuta 2012 annetun asetuksen (EU) N:o 650/2012 säännöksiä. Asetuksen 21 artiklan mukaan perimyksen kokonaisuudessaan sovelletaan sen valtion lakia, jossa perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä.

Perimyksen, joka on syntynyt ennen elokuun 17. päivää 2015, sovelletaan edelleen Luxemburgin lainvalintasääntöjä.

- Lakimääräinen perimys

Luxenburgissa perintömassa jakaantuu useampaan osaan: irtaimen jäämistöön ja yhteen tai useampaan kiinteään jäämistöön. Sen ratkaisemiseksi, onko omaisuus irtainta vai kiinteää, on sovellettava oikeuspaikan lakia.

Irtaimen omaisuuden perimiseen sovelletaan lähtökohtaisesti perittävän kuolinhetken viimeisen kotipaikan lakia. Kotipaikka määritetään Luxemburgin siviililain säännösten mukaan.

Kiinteän omaisuuden perimiseen sovelletaan kunkin kiinteistön sijaintivaltion lakia.

- Testamenttiin perustuva perimys

Yleinen kelpoisuus tehdä kuolemanvaraismääräys määräytyy lähtökohtaisesti henkilöoikeudellisen aseman perusteella. Tietyissä tapauksissa kelpoisuuden puuttuminen kuuluu kuitenkin perimyksen sovellettavan lain alaan. Yleiseen oikeuteen vastaanottaa lahjoituksia sovelletaan henkilön kotivaltion lakia.

3.8 Kiinteä omaisuus

Kiinteistönomistukseen sovelletaan siviililain 3 §:n säännösten nojalla omaisuuden sijaintivaltion lakia. Tämä pätee myös omaisuuteen mahdollisesti sovellettavien esineoikeuksien sisältöön, luomiseen, siirtämiseen ja nautintaan.

3.9 Maksukyvyttömyys

Jollei asia kuulu maksukyvyttömyyttä koskevien asetusten (EU) N:o 1346/2000 ja (EU) 2015/848 soveltamisalaan, sovelletaan konkurssioikeuden asettamispaikan lakia.

Kyseistä lakia sovelletaan kaikkien Luxemburgissa tai ulkomailla käynnistettyjen maksukyvyttömyysmenettelyjen oikeudenkäyntien vaikutuksiin. Toisen sopimuspuolen maksukyvyttömyyden erityisiä vaikutuksia oikeuksiin, joihin sen sopimuskuumpuni voi vedota, säännellään sen valtion lailla, jossa sopimuspuoli on julistettu maksukyvyttömäksi.

Konkurssilain oikeusvaikutukset eivät ulotu kaikkiin maksukyvyttömyyteen liittyviin näkökohtiin, vaan ne rajoittuvat maksukyvyttömyyden erityisiin vaikutuksiin.

Päivitetty viimeksi: 03/05/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Malta

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Kansalliset lait ovat kirjoitettuja lakeja. Ne ovat vapaasti saatavilla Maltan lainsäädännön sisältävällä [verkkosivustolla](#). Malta liittyi Euroopan unioniin vuonna 2004, ja sen oikeusjärjestelmä sisältää myös EU:n lakeja ja säännöksiä, joita sovelletaan suoraan tai jotka on saatettu osaksi Maltan lainsäädäntöä. EU-lainsäädäntö on näin ollen usein ensisijaista suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön.

Vaikka ennakkotapausperiaatteen soveltaminen ei ole sitovaa Maltan oikeusjärjestelmässä, Maltan tuomioistuimet antavat usein painoarvoa aiemmille päätöksille. Tämä koskee erityisesti vetoomustuomioistuimen ja perustuslakituomioistuimen päätöksiä (Maltan ylimmät tuomioistuimet).

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Ulkomaisten yleisten asiakirjojen laillistamisvaatimuksen poistamisesta 5. lokakuuta 1961 tehty yleissopimus

Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 15. marraskuuta 1965 tehty yleissopimus

Todisteiden vastaanottamisesta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 18. maaliskuuta 1970 tehty yleissopimus

Kansainvälisestä lapsikaappauksesta 25. lokakuuta 1980 tehty yksityisoikeuden alaa koskeva yleissopimus

Kansainvälisluonteisten oikeudenkäyntien helpottamisesta 25. lokakuuta 1980 tehty yleissopimus

Trusteihin sovellettavasta laista ja sen tunnustamisesta 1. heinäkuuta 1985 tehty yleissopimus

Veroasioissa annettavasta keskinäisestä virka-avusta 25. tammikuuta 1988 tehty yleissopimus

Arkeologisen perinnön suojelusta 16. tammikuuta 1992 tehty yleissopimus

Lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa 29. toukokuuta 1993 tehty yleissopimus

Toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa 19. lokakuuta 1996 tehty yleissopimus

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 1980 tehty Rooman yleissopimus

Oikeuspaikkasopimuksista 30. kesäkuuta 2005 tehty yleissopimus

Lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä 23. marraskuuta 2007 tehty yleissopimus

Elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehty pöytäkirja

Malta on myös ratifioinut useita Yhdistyneiden kansakuntien sopimuksia – ratifiointitilanne on nähtävissä [taalla](#).

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Tiedossa ei ole kahdenvälisiä lainvalintamääräyksiä sisältäviä sopimuksia, joissa Malta olisi osallisena.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Tuomari ei voi virkansa puolesta vedota lainvalintasääntöihin, vaan sääntöjä voidaan soveltaa vain, jos vähintään yksi kanteen osapuolista on väittänyt lakien olevan ristiriidassa. Tällaisen väitteen esittävän osapuolen on osoitettava tuomioistuimelle ulkomaisen lainsäädännön sisältö. Mikäli tällaista väitettä ei esitetä tai tyydyttäviä todisteita ei ole, kotimaisten tuomioistuinten on ratkaistava asia Maltan lainsäädännön mukaisesti.

2.2 Renvoi

Maltalla ei ole selkeää kantaa renvoini eli viittauseriaatteen soveltamiseen. Kodifioituja lainvalintasääntöjä on vähän, ja siksi tuomioistuimet joutuvat usein soveltamaan kodifioimattomia kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä määrittäessään, mitä lakia tapauksessa tulee soveltaa. Maltan tuomioistuimet ovatkin katsovat, että kansainvälistä yksityisoikeutta sääntelevän lainsäädännön puuttuessa ne joutuvat turvautumaan englantilaisen common law oikeuden periaatteisiin ja soveltamaan takaisin- ja edelleenviittausta samaan tapaan kuin Englannissa. Näin ollen viittauksia ei sovelleta rikkomusten, vakuutusten ja sopimusten yhteydessä. Sen sijaan niitä sovelletaan silloin, kun on kyse testamenttien pätevydestä, ulkomaisia kiinteistöjä koskevista vaatimuksista ja perheoikeudellisista asioista.

2.3 Liittymän muuttuminen

Ongelma ratkaistaan määrittelemällä jokaisessa lainvalintasäännössä ajankohta, jona liittymää tarkastellaan.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Maltan tuomioistuimet voivat kieltäytyä soveltamasta vierasta lakia, joka on Maltan yleisten hallinnon periaatteiden vastainen ja jonka voidaan katsoa kuuluvan vieraan valtion vero- tai rikoslainsäädäntöön.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Vieraan valtion lain sisältö on selvitettävä tosiseikkana, ei oikeuskysymyksen tapaan. Maltan tuomioistuimilla on valtuudet tulkita kotimaista lainsäädäntöä, mutta niillä ei ole valtuuksia tulkita vieraan valtion lakia. Voidakseen ymmärtää vieraan valtion lakia tuomioistuin nimittää vieraan valtion lain asiantuntijoita selvittämään asiaa. Osapuolet voivat myös esittää omina todisteinaan eri asiantuntijoiden laatimia selvityksiä.

Näyttötaakka on väitteen esittävällä osapuolella eli kanteen vastaajalla.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteita EU:n ulkopuolisissa maissa koskevista asioissa sovelletaan Rooman yleissopimusta vuodelta 1980, mikä perustuu Maltan lain 482 luvussa olevaan sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn Rooman yleissopimuksen ratifointilakiin. Sopimusvelvoitteita EU:n jäsenvaltioissa puolestaan säännellään Rooma I asetuksella (asetus (EY) N:o 593/2008 sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista).

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavia lainvalintasääntöjä säännellään sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annetulla asetuksella (EY) N:o 864/2007 (Rooma II).

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Maltan kansalaisuuden saa syntymän hetkellä lapsi, jonka isä tai äiti on Maltan kansalainen.

Henkilö voi valita asuinpaikkansa täysi-ikäisenä. Asuinpaikaksi katsotaan tuomiopiiri, jossa henkilö asuu ja jossa hänellä on aikomus asua määräämättömän ajan tai pysyvästi.

Kelpoisuus tehdä tiettyjä oikeustoimia, kuten solmia avioliitto, tehdä sopimus, aloittaa kaupallinen toiminta tai tehdä testamentti, määräytyy kyseisen alueen erityissääntöjen mukaan.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhempien velvoitteet lasta kohtaan määräytyvät Maltan siviililain mukaan. Huoltajuus päättyy lain nojalla lapsen täyttyessä 18 vuotta. Maltan tuomioistuimen toimivalta on määritetty tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioissa annetussa asetuksessa (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel II a asetus). Asiaa käsitellään tarkemmin [vanhempainvastuuta koskevalla tietosivulla](#).

3.4.2 Adoptio

Myös adoptiota säännellään Maltan siviililain nojalla. Maltan tuomioistuimet soveltavat siviililakia aina, kun niillä on toimivalta. Ulkomaiset adoptiot tunnustetaan Maltan lainsäädännössä lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa tehdyn yleissopimuksen mukaisesti.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton muodollista pätevyyttä koskee avioliiton solmimispaikan laki. Maltassa avioliittoa koskevista muodollisuuksista säädetään Maltan lain 255 luvussa ([avioliittolaki](#)). Avioliittolaisissa säännellään muun muassa avioliittoa koskevia rajoituksia. Yksi näistä rajoituksista on, että kahden alle 16-vuotiaan henkilön solmima avioliitto on mitätön.

Maltassa sovellettava lainsäädäntö on puolisojen kotipaikan lainsäädäntö.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Rekisteröidyistä parisuhteista säädetään Maltan lain 530 luvussa (laki rekisteröidyistä parisuhteista), jonka mukaan 255 luvussa säädettyjen muodollisuuksien ja ehtojen tulee täyttyä myös rekisteröidyissä parisuhteissa.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Maltan tuomioistuimilla on toimivalta ainoastaan sellaisissa avioeroasioissa, jotka ovat tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioissa annetun asetuksen (EY) N:o 2201/2003 mukaisia. Asiaa käsitellään tarkemmin [avioeroa koskevalla tietosivulla](#).

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Maltaa sitoo toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista annettu asetus (EY) N:o 4/2009. Asiaa käsitellään tarkemmin [elatusvelvoitteita koskevalla tietosivulla](#).

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Maltassa sovelletaan sen maan lakia, joka on voimassa puolisojen yhteisen kodin sijaintipaikassa. Siviililain 1316 §:ssä säädetään, että Maltassa solmitun avioliiton myötä puolisojen avioliiton aikana hankkima omaisuus on yhteistä (*community of acquests*). Jos avioliitto on solmittu Maltan ulkopuolella ja puoliso asettuvat myöhemmin asumaan Maltaan, –tätä käytäntöä sovelletaan heti puolisojen asettua Maltaan, elleivät puoliso ole aiemmin tehneet sopimusta, jossa *community of acquests* käytäntö suljetaan pois.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Testamenttien ja perintöjen osalta Maltan tuomioistuimet soveltavat tapaoikeutta. Lakimääräisen perimyksen tapauksessa (eli kun testamenttia ei ole) sovelletaan irtaimen omaisuuden perintösaantoon testamentin tekijän kuolinhetken kotipaikan lakia ja kiinteän omaisuuden perintösaantoon kiinteistön sijaintipaikan lakia. Jos testamentti on olemassa, testamentin tekijän kelpoisuus tehdä testamentti määritellään sen lain mukaan, jota sovelletaan testamentin tekijän kotipaikassa testamentin tekohetkellä. Testamentin saaja on kelpoinen vastaanottamaan irtainta omaisuutta, jos hän on kelpoinen joko oman kotipaikkansa tai testamentin tekijän kotipaikan lain mukaan. Lisäksi testamentti on muodollisesti pätevä, jos se on jonkin seuraavan lain mukainen: testamentin tekopaikan laki (yleensä paikka, jossa testamentti allekirjoitettiin ja jossa todistajat olivat) testamentin tekohetkellä; testamentin tekijän testamentin tekohetken kotipaikan, tavanomaisen asuinpaikan tai kotimaan laki; testamentin tekijän kuolinhetken kotipaikan, tavanomaisen asuinpaikan tai kotimaan laki. Testamentti on myös muodollisesti pätevä kiinteistön saantoa ajatellen, jos se täyttää kiinteistön sijaintipaikan laissa asetetut edellytykset.

3.8 Kiinteä omaisuus

3.9 Maksukyvyttömyys

Maltaa sitoo maksukyvyttömyysmenettelyistä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1346/2000, sellaisena kuin se on muutettuna. Asetuksessa säädetään olennaiset säännöt menettelyyn, jossa velallinen menettää osittain tai kokonaan määrävallan omaisuuteensa ja jossa määrätään selvittäjä, kun velallisen pääasialliset intressit ovat EU:n jäsenvaltioissa. Muissa kuin asetuksen (EY) N:o 1346/2000 säätelemissä tapauksissa sovelletaan Maltan lakia, jos maltalainen tuomioistuin on toimivaltainen (näin on silloin, jos yhtiö on rekisteröity Maltaan).

Päivitetty viimeksi: 11/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Tämän sivun alkukielistä versiota [PI](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Puola

HUOM.: Alla annetut tiedot EIVÄT KOSKE tilanteita, joita säädellään EU:n lainsäädännöllä.

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta 4. helmikuuta 2011 annettu laki (*Prawo prywatne międzynarodowe*, Puolan lakikokoelma 2011/80, kohta 432, sellaisena kuin laki on muutettuna)

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Holhottavaksi julistamisesta ja siihen verrattavista suojelutoimenpiteistä 17. heinäkuuta 1905 tehty Haagin yleissopimus

Testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista 5. lokakuuta 1961 tehty Haagin yleissopimus

Alaikäisten suojelun suhteen toimivaltaisista viranomaisista ja sovellettavasta lainsäädännöstä 5. lokakuuta 1961 tehty Haagin yleissopimus

Tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista 4. toukokuuta 1971 tehty Haagin yleissopimus

Elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 2. lokakuuta 1973 tehty Haagin yleissopimus

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehty yleissopimus, joka avattiin allekirjoitettavaksi Roomassa 19. kesäkuuta 1980

Toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa 19. lokakuuta 1996 tehty Haagin yleissopimus

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Puola on allekirjoittanut sekä EU:n jäsenvaltioiden että kolmansien maiden kanssa joukon oikeustoimista tehtyjä kahdenvälisiä sopimuksia, joissa määrätään myös lainvalintasäännöistä. Koska EU:n jäsenvaltioita sitovat ja monenlaisia aihealueita koskevia lainvalintasääntöjä sisältävät välineet ovat **etusijalla** jäsenvaltioiden välillä allekirjoitettuihin kahdenvälisiin sopimuksiin nähden, käytännön merkitystä on tällä hetkellä periaatteessa vain kolmansien maiden kanssa tehdyillä sopimuksilla.

Niitä ovat seuraavien maiden kanssa tehdyt sopimukset: Valko-Venäjä (26. lokakuuta 1994), Venäjä (16. syyskuuta 1996), Ukraina (24. toukokuuta 1993), Korean demokraattinen kansantasavalta (28. syyskuuta 1986), Kuuba (18. marraskuuta 1982), Vietnam (22. maaliskuuta 1993) ja seuraajavaltioina (Jugoslavian kanssa 6. helmikuuta 1960 tehdyn sopimuksen pohjalta) Bosnia ja Hertsegovina, Montenegro ja Serbia.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Tuomioistuin soveltaa lainvalintasääntöjä viran puolesta. Se soveltaa viran puolesta vieraan valtion lakia myös silloin, kun lainvalintasäännössä säädetään kyseisen lain soveltamisesta tietyssä asiassa.

2.2 Renvoi

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 5 §:n mukaan Puolan lainsäädännössä sallitaan ainoastaan takaisinviittaus (ensimmäisen asteen *renvoi*).

1 momenttia ei sovelleta, jos sovellettava laki

1) määräytyy lainvalintasäännön mukaisesti

2) koskee oikeustoimen muotoa

3) koskee sellaisia sopimusvelvoitteita, sopimukseen perustumattomia velvoitteita tai yksipuolisia oikeustoimia, joihin sovellettavasta laista säädetään tässä laissa.

2.3 Liittymän muuttuminen

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Poikkeukset oikeudellista suhdetta koskevissa lainvalintasäännöissä säädetyn lain soveltamisesta on vahvistettu kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 3 ja 10 §:ssä.

3 §:n 1 momentti: Kun laissa edellytetään kansalaisuusvaltion lain soveltamista ja asianomaisen henkilön kansalaisuuden määrittäminen on mahdotonta, henkilöllä ei ole kansalaisuutta tai kyseisen maan lain sisältöä ei voida määrittää, sovelletaan henkilön kotipaikan lakia tai, jos hänellä ei ole kotipaikkaa, hänen vakituisen asuinpaikkansa maan lakia.

10 §:n 1 momentti: Kun on mahdotonta määrittää olosuhteita, joiden mukaan sovellettava laki määräytyy, sovelletaan lakia, johon oikeudellisella suhteella on läheisin liittymä. Lisäksi sovelletaan Puolan lakia silloin, kun sovellettavan vieraan valtion lain sisällön määrittäminen on mahdotonta kohtuullisen ajan sisällä.

Lisäksi kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 67 §:ssä säädetään, että mikäli sovellettavaa lakia ei ole määritetty kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa, erityisissä säädöksissä, Puolassa ratifioituissa ja täytäntöönpanokelpoisissa kansainvälisissä sopimuksissa tai EU:n lainsäädännössä, oikeudelliseen suhteeseen olisi sovellettava **sen maan lakia, johon kyseisellä suhteella on läheisin liittymä.**

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Tuomioistuin määrittää vieraan valtion lain ja soveltaa sitä viran puolesta – Puolan siviiliprosessilain 1143 §.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Olenaiset lainvalintasäännöt, joista säädetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa:

28 §:n 1 momentti: Sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki määräytyy sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17 päivänä kesäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I asetus) perusteella (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6). Asetuksen säännöksiä sovelletaan tarvittaessa sopimusvelvoitteisiin, jotka on suljettu pois sen soveltamisalasta 1 kohdassa tarkoitettujen asetuksen 1 artiklan 2 kohdan j alakohdan nojalla.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 29 §:n 1 momentin mukaan vakuutus sopimusta säätelee Puolan laki silloin, kun Puolan laissa säädetään vakuutusvelvoitteesta.

2. Kun Euroopan talousalueen jäsenvaltion laissa säädetään vakuutusvelvoitteesta ja edellytetään kyseisen jäsenvaltion lain soveltamista vakuutus sopimukseen, sovelletaan kyseistä lakia.

30 §1) Lukuun ottamatta 28 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa määritetyt tapauksia muun maan kuin Euroopan talousalueen jäsenvaltion lain valinta sellaisen sopimuksen kohdalla, joka liittyy läheisesti vähintään yhden jäsenvaltion alueeseen, ei saa jättää kuluttajia ilman siihen Puolan lainsäädäntöön perustuvaa suojaa, jolla on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä seuraavat direktiivit:

1) Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista (EYVL 95, 21.4.1993, s. 29; EYVL:n puolankielinen erityispainos, luku 15, osa 2, s. 288)

2) (kumottu)

3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista (EYVL L 171, 7.7.1999, s. 12; EYVL:n puolankielinen erityispainos, luku 15, osa 4, s. 223)

4) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY, annettu 23 päivänä syyskuuta 2002, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta (EYVL L 271, 9.10.2002, s. 16; EYVL:n puolankielinen erityispainos, luku 6, osa 4, s. 321)

5) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta (EUVL L 133, 22.5.2008, s. 66, sellaisena kuin se on muutettuna).

2. Kun sopimukseen, jota koskee kuluttajien suojaamisesta aikaosuuksia, pitkäkestoisia lomatuotteita, jälleenmyyntiä ja vaihtoa koskeviin sopimuksiin liittyvien tiettyjen seikkojen osalta 14 päivänä tammikuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/122/EY (EUVL L 33, 3.2.2009, s. 10), sovellettava laki on muun maan kuin Euroopan talousalueen jäsenvaltion laki, kuluttajat eivät saa jäädä vaille siihen Puolan säädäntöön perustuvaa suojaa, jolla kyseinen direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä,

1) jos osa kiinteästä omaisuudesta sijaitsee jossakin jäsenvaltiossa, tai

2) kun on kyse sopimuksesta, joka ei liity välittömästi kiinteään omaisuuteen, jos taloudellinen toimija harjoittaa liiketoimintaansa tai ammatti-toimintaansa jossakin jäsenvaltiossa tai siirtää kyseisen toiminnan johonkin jäsenvaltioon millä tahansa tavalla ja sopimus koskee tätä toimintaa.

31 § Velvoitetta, joka johtuu muusta arvopaperista kuin vekselistä tai sekistä, säätelee sen maan laki, jossa arvopaperi laskettiin liikkeeseen tai kauppa toteutettiin.

32 § 1) Yksipuolisesta oikeustoimesta johtuvaa velvoitetta säätelee toimen toteuttavan osapuolen valitsema laki. Jos tällaisen veloitteen molemmat osapuolet on tunnustettu, laki valitaan, sitä muutetaan tai se kumotaan osapuolten välisen sopimuksen perusteella.

2. Tapauksissa, joissa erityistä lainvalintaa ei ole tehty, yksipuolisesta oikeustoimesta johtuvaa velvoitetta säätelee sen maan laki, jossa toimen toteuttavalla henkilöllä on vakituinen asuinpaikka tai rekisteröity toimipaikka. Jos tapauksen tosiasioiden perusteella voidaan päätellä, että velvoite liittyy läheisemmin jonkin toisen maan lakiin, sovelletaan kyseisen maan lakia.

...

Lain 36 §:n nojalla saatavien siirron vaikutukset kolmansiin osapuoliin määräytyvät sen maan lain perusteella, jolle siirrettyjä saatavia koskeva toimivalta kuuluu.

37 §. Velan siirtämiseen sovelletaan sen maan lakia, jolle siirrettävää velkaa koskeva toimivalta kuuluu.

38 §. Valuutan arvon muutoksen vaikutus vastuun määrään arvioidaan vastuuseen sovellettavan lain perusteella.

3.2 Sopimukseen perustumattomat veloitteet

Olenaisista lainvalintasäännöistä säädetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa:

33 §. Muista tapahtumista kuin oikeustoimista johtuviin velvoitteisiin sovellettava laki määräytyy Euroopan parlamentin ja neuvoston sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11 päivänä heinäkuuta 2007 antaman asetuksen (EY) N:o 864/2007 (Rooma II asetus) (EUVL L 199, 31.7.2007, s. 40) perusteella.

34 §. Sopimukseen perustumattomaan kolmannen osapuolen vastuuseen, joka johtuu tieliikenneonnettomuuksista, sovellettava laki määräytyy tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista 4. toukokuuta 1971 tehdyn Haagin yleissopimuksen (Puolan lakikokoelma 2003/63, kohta 585) perusteella.

35 §. Kolmannen osapuolen vastuuta tietyssä maassa julkista valtaa käyttävien elinten toimista ja laiminlyönneistä säädellään kyseisen maan lailla.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Lainvalintasäännöt, joita sovelletaan luonnollisen henkilön oikeudelliseen asemaan:

Luonnollisen henkilön oikeuskelpoisuutta ja hänen kelpoisuuttaan suorittaa oikeustoimia säätelee hänen kansalaisuusvaltionsa laki (11 §:n 1 momentti).

2. Kun luonnollinen henkilö suorittaa oikeustoimen liiketoimintansa puitteissa, riittää, että hänellä on kelpoisuus suorittaa kyseinen toimi sen maan lain nojalla, johon yritys on sijoittautunut.

3. Jos oikeustoiminta sääntelevässä laissa vahvistetaan erityisiä edellytyksiä kelpoisuudelle suorittaa kyseinen oikeustoimi, 1 momentti ei estä lain soveltamista. Kun sopimuksen ovat tehneet samaan maahan sijoittautuneet osapuolet, luonnollinen henkilö, jolla on kelpoisuus allekirjoittaa sopimus kyseisen maan lain nojalla, voi 12 §:n mukaan vedota oikeustoimikelvottomuuteen 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun lain nojalla vain, jos toinen osapuoli oli tietoinen tästä oikeustoimikelvottomuudesta sopimusta tehtäessä tai jos toinen osapuoli oli tuottamuksellisesti tietämätön tästä oikeustoimikelvottomuudesta kyseisenä ajankohtana.

2. Luonnollinen henkilö, joka suorittaa yksipuolisen oikeustoimen ja jolla on kelpoisuus tehdä niin sen maan lain nojalla, jossa toimi suoritetaan, voi vedota oikeustoimikelvottomuuteen 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun lain nojalla vain, jos tämä ei vaikuta kielteisesti henkilöihin, jotka asianmukaista huolellisuutta noudattaen luottivat oletukseen, että kyseisen oikeustoimen suorittavalla henkilöllä oli siihen vaadittava kelpoisuus.

3. Jos luonnollinen henkilö toimii edustajan kautta, 1 ja 2 momentin sovellettavuus määräytyy edustajaa koskevien olennaisten olosuhteiden perusteella.

4. Lain 1 ja 2 momenttia ei sovelleta oikeustoihin perhe- ja holhousoikeuden eikä perintöoikeuden alalla eikä sellaista kiinteää omaisuutta koskeviin säädöksiin, joka sijaitsee muussa maassa kuin siinä, jossa oikeustoimi suoritettiin.

Oikeustoimikelpoisuuden menettämisestä säätelee 13 §:n 1 momentin nojalla oikeustoimikelpoisuuden menettävän luonnollisen henkilön kansalaisuusvaltion laki. Jos puolalainen tuomioistuin määrää ulkomaan kansalaisen oikeustoimikelpoisuuden menettämisestä, sovelletaan Puolan lakia.

Luonnollisen henkilön **kuolemaa koskevaan olettamukseen tai kuolleeksi julistamiseen** on sovellettava 14 §:n 1 momentin nojalla henkilön kansalaisuusvaltion lakia. Jos puolalainen tuomioistuin määrää ulkomaan kansalaisen kuolemanolettamuksesta tai kuolleeksi julistamisesta, sovelletaan Puolan lakia.

Luonnollisen henkilön **henkilökohtaisia oikeuksia** säätelee 16 §:n 1 momentin nojalla henkilön kansalaisuusvaltion laki.

Luonnollinen henkilö, jonka oikeuksia uhataan tai on loukattu, voi vaatia suojelua sen maan lain nojalla, jonka alueella tällaisen uhan tai loukkauksen aiheuttava tapahtuma ilmeni, tai sen maan lain nojalla, jonka alueella loukkauksen vaikutukset ilmenivät.

Jos luonnollisen henkilön henkilökohtaisia oikeuksia on loukattu joukkotiedotusvälineissä, oikeutta vastineeseen tai korjaukseen tai vastaavaan turvaamistoimeen säätelee sen maan laki, jossa julkaisijalla tai lähettäjällä on rekisteröity toimipaikka tai vakituinen asuinpaikka.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhempien ja lasten suhteisiin sovellettavat lainvalintasäännöt (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki):

Lapsen vanhemmuus voidaan vahvistaa tai kiistää sen maan lain nojalla, jonka kansalainen lapsi on syntymähetkellä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 55 §:n 1 momentti). Jos sen maan laissa, jonka kansalainen lapsi on syntymähetkellä, ei sallita isyyden vahvistamista tuomioistuimen

määräyksellä, isyyden vahvistamista tuomioistuimen määräyksellä säätelee sen maan laki, jonka kansalainen lapsi on vanhemmuuden vahvistamisen ajankohtana. Lapsen vanhemmuuden tunnustamista säätelee sen maan laki, jonka kansalainen lapsi on tunnustamisen ajankohtana. Jos kyseisessä laissa ei säädetä lapsen tunnustamisesta, sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen lapsi on syntymähetkellä, mikäli siinä sallitaan tällainen tunnustaminen. Siitetyn mutta vielä syntymättömän lapsen tunnustamista säätelee sen maan laki, jonka kansalainen äiti on tunnustamisen ajankohtana.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 56 §:n 1 momentin nojalla **vanhempainvastuuseen ja huoltajuutta koskeviin oikeuksiin sovellettava laki määritetään** toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa 19. lokakuuta 1996 tehdyn Haagin yleissopimuksen (EUVL L 151, 11.6.2008, s. 39; Puolan lakikokoelma 2010/172, kohta 1158) perusteella.

Kun lapsen vakituinen asuinpaikka vaihtuu maahan, joka ei ole 1 momentissa mainitun yleissopimuksen osapuoli, lapsen aiemman vakituisen asuinpaikan maassa määrättyjen toimenpiteiden soveltamista koskevat ehdot määräytyvät vastaisuudessa nykyisen asuinpaikan maan lain perusteella.

Lasten **huoltajuuteen** sovellettava laki määräytyy toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa 19. lokakuuta 1996 tehdyn Haagin yleissopimuksen perusteella (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 59 §).

Kun lapsen vakituinen asuinpaikka vaihtuu maahan, joka ei ole 1 momentissa mainitun yleissopimuksen osapuoli, lapsen aiemman vakituisen asuinpaikan maassa määrättyjen toimenpiteiden soveltamista koskevat ehdot määräytyvät vastaisuudessa nykyisen asuinpaikan maan lain perusteella.

3.4.2 Adoptio

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 57 §:n mukaan adoptiota säätelee adoptiovanhemman kansalaisuusvaltion laki.

Puolisoiden yhteistä adoptiota säätelee adoptiovanhempien yhteisen kansalaisuusvaltion laki. Jos puolisoilla ei ole yhteistä kansalaisuutta, sovellettava laki on sen maan laki, jossa molemmilla puolisoilla on kotipaikka, ja jos heillä ei ole kotipaikkaa samassa maassa, sovellettava laki on sen maan laki, jossa molemmilla puolisoilla on vakituinen asuinpaikka. Jos puolisoiden vakituinen asuinpaikka ei ole samassa maassa, sovellettava laki on sen maan laki, johon molemmilla puolisoilla on muuten läheisin liittymä.

Kuten kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:ssä säädetään, adoptiota ei voida toteuttaa ilman, että adoptoitavan henkilön kansalaisuusvaltion lakia sovelletaan tämän suostumukseen, tämän oikeudellisen edustajan suostumukseen ja toimivaltaisen viranomaisen suostumukseen sekä adoption mahdollisiin rajoituksiin, jotka johtuvat kotipaikan siirtymisestä toiseen maahan.

3.5 Avioliitto, avioliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliittokelpoisuus määritetään molempien osapuolten osalta sen maan lain perusteella, jonka kansalaisia he ovat avioliiton solmimisajankohtana (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 48 §).

Lain 49 §:n 1 momentin mukaisesti avioliiton solmimismuotoa säätelee sen maan laki, jossa avioliitto solmitaan. Jos avioliitto solmitaan Puolan ulkopuolella, riittää, että noudatetaan molempien puolisoiden kansalaisuuslakien tai sen maan lain vaatimuksia, jossa molemmilla puolisoilla on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka avioliiton solmimishetkellä.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 50 §:n mukaan lakia, johon 48 ja 49 §:ssä viitataan, sovelletaan soveltuvin osin vaikutuksiin, jotka johtuvat henkilön kyvyttömyydestä solmia avioliitto ja noudattaa avioliiton solmimismuotoa koskevia vaatimuksia.

Puolisoiden henkilökohtaisia suhteita ja aviovarallisuussuhteita säätelee heidän yhteisen kansalaisuusvaltionsa laki (51 §:n 1 momentti). Jos puolisoilla ei ole yhteistä kansalaisuutta, sovellettava laki on sen maan laki, jossa molemmilla puolisoilla on kotipaikka, ja jos heillä ei ole kotipaikkaa samassa maassa, sovellettava laki on sen maan laki, jossa molemmilla puolisoilla on vakituinen asuinpaikka. Jos puolisoiden vakituinen asuinpaikka ei ole samassa maassa, sovellettava laki on sen maan laki, johon molemmilla puolisoilla on muuten läheisin liittymä.

3.5.2 Avioliitto ja muu parisuhde

Ei mitään

3.5.3 Avio- ja asumusero

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 54 §:n mukaan avioliiton purkamista säätelee sen maan laki, jonka kansalaisia molemmat puolisot ovat hakiessaan avioliiton purkamista. Jos puolisoilla ei ole yhteistä kansalaisuutta, sovellettava laki on sen maan laki, jossa molemmilla puolisoilla on kotipaikka silloin, kun he hakevat avioliiton purkamista. Jos heillä ei ole yhteistä kotipaikkaa silloin, kun he hakevat avioliiton purkamista, sovellettava laki on sen maan laki, jossa puolisoilla oli viimeinen yhteinen vakituinen asuinpaikka, mikäli jompikumpi puolisoista asuu siellä edelleen vakituisesti. Puolan lakia sovelletaan silloin, kun olosuhteet eivät salli sovellettavan lain määrittämistä.

Edellä esitetyjä säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin asumuseroon.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Lain 63 §:n mukaan elatukseen sovellettava laki määräytyy toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 (EUVL L 7, 10.1.2009, s. 1) perusteella.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Puolisoiden henkilökohtaisia suhteita ja aviovarallisuussuhteita säätelee heidän yhteisen kansalaisuusvaltionsa laki (51 §:n 1 momentti). Jos puolisoilla ei ole yhteistä kansalaisuutta, sovellettava laki on sen maan laki, jossa molemmilla puolisoilla on kotipaikka, ja jos heillä ei ole kotipaikkaa samassa maassa, sovellettava laki on sen maan laki, jossa molemmilla puolisoilla on vakituinen asuinpaikka. Jos puolisoiden vakituinen asuinpaikka ei ole samassa maassa, sovellettava laki on sen maan laki, johon molemmilla puolisoilla on muuten läheisin liittymä.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 52 §:n 1 momentin mukaan puolisot voivat valita aviovarallisuussuhteisiinsa sovellettavaksi laiksi jommankumman puolison kansalaisuusvaltion lain tai sen maan lain, jossa jommallakummalla on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka. Lainvalinta voidaan tehdä myös ennen avioliiton solmimista.

Avioehtosopimuksia säätelee osapuolten 1 momentin mukaisesti valitsema laki. Tapauksissa, joissa nimenomaista lainvalintaa ei ole tehty, avioehtosopimusta säätelee laki, jota sovelletaan puolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin ja aviovarallisuussuhteisiin sopimuksen allekirjoittamishetkellä.

Aviovarallisuussuhteita tai avioehtosopimusta säätelevää lakia valittaessa riittää, että noudatetaan muotoa, jota avioehtosopimusten kohdalla vaaditaan valitun lain nojalla tai sen maan lain nojalla, jossa laki valittiin.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perintöasioihin sovellettavasta laista säädetään EU:n perintöasetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta, EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107, sellaisena kuin se on muutettuna).

3.8 Kiinteä omaisuus

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 41 §:n 1 momentin mukaan omistusoikeuksia ja muita varallisuus oikeuksia säätelee sen maan laki, jossa niiden kohde sijaitsee. Omistusoikeuden hankkimista ja menettämistä sekä muiden varallisuus oikeuksien hankkimista, menettämistä tai sisällön tai prioriteetin muuttamista säätelee sen maan laki, jossa niiden kohde sijaitsi silloin, kun edellä mainitut oikeusvaikutukset aiheuttanut tapahtuma toteutui.

3.9 Maksukyvyttömyys

Lainvalintasäännöt, joiden perusteella konkurssimenettelyihin sovellettava laki määräytyy, on vahvistettu 28 päivänä helmikuuta 2003 annetussa konkurssilain (konsolidoitu teksti: Puolan lakikokoelma 2015, kohta 233):

Konkurssilain 460 §:n mukaan Puolan lakia sovelletaan Puolassa käynnistettyihin konkurssimenettelyihin, ellei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

Konkurssilain 461 §:n mukaan toisessa EU:n jäsenvaltiossa tai Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) jäsenvaltiossa, joka on Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuoli, työskentelevien työntekijöiden työsuhteita säätelee heidän työsopimustaan säätelevä laki.

Laki, jonka perusteella määräytyy, onko tietty esine kiinteää omaisuutta, on esineen sijaintipaikassa sovellettava laki.

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa tai Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) jäsenvaltiossa, joka on Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuoli, sijaitsevan kiinteän omaisuuden käyttöä tai hankintaa koskevia sopimuksia säätelee sen maan laki, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee.

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa tai Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) jäsenvaltiossa, joka on Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuoli, sijaitsevaan kiinteään omaisuuteen tai rekisteröityihin merialuksiin tai ilma-aluksiin liittyviä oikeuksia säätelee sen maan laki, joka ylläpitää kyseistä rekisteriä.

Konkurssi-ilmoitus ei saa loukata velkojien tai mahdollisten kolmansien osapuolten oikeuksia, jotka rasittavat konkurssin tehneen osapuolen Euroopan unionin toisessa jäsenvaltiossa tai Euroopan vapaakauppa-alueen jäsenvaltiossa (EFTA), joka on Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuoli, sijaitsevia varoja tai muuta omaisuutta. Tämän säännöksen ulkopuolelle ei suljeta mitään omaisuuden organisoituja osia eikä etenkään oikeutta luovuttaa omaisuutta mahdollisten velkojen kattamiseksi eikä oikeutta kattaa velkoja omaisuuden tuottamilla tuotoilla, pantti- ja kiinteistöpanttioikeuksia, oikeutta vaatia omaisuuden vapauttamista siitä vastaavien henkilöiden toimesta vastoin toimivaltaisen osapuolen tahtoa eikä oikeutta käyttää omaisuutta sen hoitajana (konkurssilain 462 §). Tätä sovelletaan kiinteistö- ja kiinnitysrekistereihin ja muihin julkisiin rekistereihin kirjattuihin henkilökohtaisiin oikeuksiin ja vaateisiin, joiden täytäntöönpano johtaa edellä mainittujen oikeuksien syntymiseen.

Konkurssilain 463 §:n 1 momentin mukaan omistusoikeuden varaaminen myyjälle myyntisopimuksessa ei raukea sopimuksen kohteen ostajana olevan kotimaisen pankin konkurssi-ilmoituksen seurauksena, jos sopimuksen kohde konkurssi-ilmoituksen tekohetkellä sijaitsi toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) jäsenvaltiossa, joka on Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuoli.

Omaisuuden myyjänä olevan kotimaisen pankin konkurssi-ilmoitus ei voi muodostaa perustetta myyntisopimuksen irtisanomiselle, jos myynnin kohde siirrettiin ennen konkurssi-ilmoituksen tekemistä ja myynnin kohde sijaitsi ulkomailla konkurssi-ilmoituksen ajankohtana.

Lain 464 §:n mukaan sellaisten oikeuksien käyttöä, joiden muodostuminen, olemassaolo ja luovuttaminen edellyttävät niiden kirjaamista rekisteriin tai niiden tallettamista tilille tai keskustalletuspaikkaan, säätelee sen maan laki, jossa tällaisia rekistereitä, tilejä tai talletuspaikkoja ylläpidetään.

Lain 464 §:n säännösten soveltamista rajoittamatta uudelleenhankintaoikeutta säätelee sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki, joka säätelee oikeuden muodostavaa sopimusta.

Lain 464 §:n säännösten soveltamista rajoittamatta sopimukseen, jotka on tehty rahoitusvälineiden kaupasta 29 päivänä heinäkuuta 2005 annetussa laissa tarkoitetuilla säännellyillä markkinoilla toteutettujen toimien yhteydessä, sovelletaan sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia, joka säätelee kyseisillä säännellyillä markkinoilla toteutettuja toimia.

Konkurssilain 467 §:ssä vahvistettua kuittausta säätelee sopimusvelvoitteista annettu laki, jota sovelletaan kuittausta koskeviin sopimukseen.

Lisäksi konkurssilain 467 1 §:n mukaan konkurssi-ilmoitus ei saa loukata velkojan oikeutta kuitata velkaansa konkurssin tehneen osapuolen velalla silloin, kun tämä on sallittua konkurssin tehneeseen osapuoleen sovellettavan lain nojalla.

Sellaisen oikeustoimen täytäntöönpanokelpoisuutta ja pätevyyttä, jonka konkurssivelallinen on toteuttanut konkurssin julistamisen jälkeen ja joka koskee sellaista kiinteää omaisuutta, merialusta tai ilma-alusta, jotka on merkittävät rekisteriin, tai sellaisia oikeuksia, joiden muodostuminen, olemassaolo ja luovuttaminen edellyttävät niiden kirjaamista rekisteriin tai niiden tallettamista tilille tai keskustalletuspaikkaan, säätelee sen maan laki, jossa kyseinen omaisuus sijaitsee tai jossa tällaisia rekistereitä, tilejä tai talletuspaikkoja ylläpidetään.

Konkurssilain 469 §:n mukaan velkojien vahingoksi toteutetun oikeustoimen täytäntöönpanokelvottomuutta tai pätemättömyyttä koskevia säännöksiä ei sovelleta silloin, kun toimeen sovellettavassa laissa ei säädetä velkojien vahingoksi toteutettujen oikeustoimien täytäntöönpanokelvottomuudesta.

Konkurssilain 470 §:n mukaan konkurssi-ilmoituksen vaikutukset Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) jäsenvaltion, joka on Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuoli, tuomioistuimessa vireillä olevaan oikeudelliseen menettelyyn arvioidaan sen maan lain perusteella, jossa menettely on vireillä.

Päivitetty viimeksi: 12/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Romania

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Romaniassa kansainvälisen yksityisoikeuden kansallisiin lähteisiin kuuluvat perustuslaki, siviililain VII osasto ja siviiliprosessilaki sekä erilaiset erityislait, jotka liittyvät vieraiden valtioiden kansalaisia, yrityksiä, kaupparekisteriä ja kansalaisuutta koskevaan kansainväliseen yksityisoikeuteen.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin tekemät yleissopimukset, jotka koskevat siviiliprosessia, yleisten asiakirjojen laillistamisvaatimusten poistamista, asiakirjojen tiedoksiantoa, todisteiden hankkimista, oikeussuojan saatavuuden helpottamista, kansainvälistä lapsikaappausta yksityisoikeuden alalla, lastensuojelua, adoptiota, oikeuspaikan valintaa ja elatusvelvoitteita.

Euroopan neuvoston yleissopimukset, jotka koskevat kauppaoikeuden alalla sovellettavaa sovittelua, lapsen huoltoa koskevien päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa, ulkomaisesta lainsäädännöstä saatavia tietoja, adoptiota, avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten oikeudellista asemaa ja kansalaisuutta.

Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukset, jotka koskevat naisten ja lasten oikeuksia, lasten elatusavun kansainvälistä perintää, välimiesmenettelyä, immuniteettiä, kuljetuksia, henkistä omaisuutta, sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta, pilaantumishahingosta johtuvaa siviilioikeudellista vastuuta, yhteentörmäyksiä merellä, vanhentumisaikoja ja myyntisopimuksia.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Romania on tehnyt sopimuksen oikeusavusta siviiliasioissa Albanian, Algerian, Belgian, Bulgarian, Egyptin, Espanjan, Etelä-Korean, Italian, Itävallan, Kiinan, Kreikan, Kuuban, Makedonian, Marokon, Moldovan, Mongolian, Puolan, Ranskan, Serbian, Slovakian, Slovenian, Syyrian, Tšekin, Tunisian, Turkin, Ukrainan, Unkarin, Venäjän ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

Vieraan valtion lain soveltamista voi esittää tuomioistuin tai asianosainen omasta aloitteestaan oikeussuhteessa, johon sisältyy kansainvälisiä tekijöitä. Aktiivisessa roolissa toimiva tuomioistuin voi esittää omasta aloitteestaan vieraan valtion lain soveltamista, jos tämä on Romanian lainvalintasäännön mukaan mahdollista, ja pyytää asianosaisia harkitsemaan sitä. Kuka tahansa asianosainen voi kuitenkin halutessaan vedota tuomioistuimessa vieraan valtion lakiin saatavuusperiaatteen mukaisesti.

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Vieraan valtion laki, johon sisältyvät aineellisen oikeuden säännökset (myös lainvalintasäännöt), paitsi jos asianosaiset ovat valinneet sovellettavaksi vieraan valtion lain, säädösten ja sopimusvelvoitteiden muotoon sovellettavaa vieraan valtion lakia koskevat tapaukset. Lisäksi muista erityistapauksista määrätään kansainvälisissä sopimuksissa, joiden sopimuspuoli Romania on Euroopan unionin oikeuden tai lainsäädännön nojalla.

Jos vieraan valtion laissa on takaisinviittaus Romanian lakiin tai jonkin muun valtion lakiin, sovelletaan Romanian lakia, ellei nimenomaisesti ole säädetty muuta.

Katso siviililain 2559 ja 2560 §.

2.2 Renvoi

Vieraan valtion laki, johon sisältyvät aineellisen oikeuden säännökset (myös lainvalintasäännöt), paitsi jos asianosaiset ovat valinneet sovellettavaksi vieraan valtion lain, säädösten ja sopimusvelvoitteiden muotoon sovellettavaa vieraan valtion lakia koskevat tapaukset. Lisäksi muista erityistapauksista määrätään kansainvälisissä sopimuksissa, joiden sopimuspuoli Romania on Euroopan unionin oikeuden tai lainsäädännön nojalla.

Jos vieraan valtion laissa on takaisinviittaus Romanian lakiin tai jonkin muun valtion lakiin, sovelletaan Romanian lakia, ellei nimenomaisesti ole säädetty muuta.

Katso siviililain 2559 ja 2560 §.

2.3 Liittymän muuttuminen

Tapauksia, joissa sovelletaan aina vanhaa lakia, vaikka yhdistävä tekijä muuttuisi, ovat esimerkiksi viimeistä kansalaisuutta koskeva laki (päätös, joka koskee oletettua kuolemaa, poissaoloa tai katoamista), laki, jota sovelletaan lapsen syntymähetkellä hänen vanhempiansa avioliiton vaikutuksiin (avioliitossa syntyneen lapsen vanhempi-lapsisuhde) sekä lapseen hänen syntymähetkellään sovellettava kansallinen laki (avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen vanhempi-lapsisuhde).

Tapauksia, joissa vanha laki on etusijalla uuteen lakiin nähden, vaikka yhdistävä tekijä muuttuisi, ovat esimerkiksi sen valtion laki, josta omaisuus on toimitettu (tai ollaan toimittamassa), ja sopimuksen luonteenomaiseen suoritukseen liittyvän velallisen kotipaikan / rekisteröidyn toimipaikan laki sopimusta tehtäessä (sopimuksen).

Tapauksia, joissa voidaan soveltaa joko uutta tai vanhaa lakia, jos yhdistävä tekijä muuttuu, ovat seuraavat: sen paikan laki, jossa irtain omaisuus on sijainnut silloin, kun oikeuden luonut tai mitätöinyt oikeusseikka on ilmennyt (esineoikeuksien muodostuminen, siirtäminen tai päättäminen), sovellettava laki sinä ajankohtana ja siinä paikassa, missä eri ilmoitusmuodot toteutetaan (irtain omaisuus on aiemmin siirretty pois tai siirretään myöhemmin toiseen maahan), ja sen valtion laki, jossa omaisuus sijaitti hallinta-ajan alussa tai jonne se on siirretty (oikeudeton hallinta).

Suotuisampaa lakia sovelletaan, vaikka yhdistävä tekijä muuttuu, jos kansalaisuutta vaihdetaan täysi-ikäisyyden saavuttamisen jälkeen, jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella (ja hänellä on ollut syntymähetkellä kaksi kansalaisuutta).

2.4 Poikkeukset normaalin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Vieraan valtion lakia ei sovelleta, jos se on vastoin yleistä järjestystä Romanian kansainvälisen yksityisoikeuden mukaista mukaisesti (jos se esimerkiksi johtaa tulokseen, joka on ristiriidassa Romanian ja Euroopan unionin perusperiaatteiden tai ihmisen perusoikeuksien kanssa), tai jos kyseisestä vieraan valtion laista on tullut täytäntöönpanokelpoinen Romanian lain vastaisesti. Jos vieraan valtion lakia ei sovelleta, sovelletaan Romanian lakia.

Poikkeustapauksessa kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien kansallisten sääntöjen mukaan määräytyvä laki voidaan jättää soveltamatta, jos oikeussuhteella on hyvin etäinen yhteys kyseiseen lakiin. Silloin sovelletaan lakia, jolla on lähimmät yhteydet oikeussuhteeseen.

Jos oikeussuhteeseen sisältyy kansainvälinen tekijä, asetetaan etusijalle Romanian lain pakolliset säännökset. Vieraan valtion lain pakollisia säännöksiä voidaan soveltaa myös suoraan kansainvälisen tekijän sisältävään oikeussuhteeseen, jos oikeussuhteella on läheiset yhteydet kyseisen valtion lakiin ja asianosaisten oikeudet edellyttävät sitä.

Katso siviililain 2564 ja 2566 §.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Tuomioistuin määrittää vieraan valtion lain sisällön sen säätäneiltä valtion elimiltä saamiensa todisteiden avulla, pyytämällä asiantuntijalausnonn tai muulla asianmukaisella keinolla. Vieraan valtion lakiin vetoavaa osapuolta voidaan vaatia todentamaan sen sisältö.

Katso siviililain 2562 §, kansainvälisestä oikeusavusta yksityisoikeuden alalla annetun lain nro 189/2003 30 §, Lontoossa vuonna 1968 tehty ulkomaisesta lainsäädännöstä saatavia tietoja koskeva eurooppalainen yleissopimus ja kohdassa 1.3 mainittujen valtioiden kanssa tehdyt kahdenväliset sopimukset.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Oikeustoimen aineellinen pätevyys määräytyy asianosaisten valitseman lain tai tekijän mukaan. Asianosaiset voivat valita lain, jota sovelletaan koko oikeustoimeen tai vain johonkin sen osaan.

Jos valinnanmahdollisuutta ei ole, sovelletaan sen valtion lakia, johon oikeudellinen asiakirja liittyy lähimmin (valtio, jossa luonteenomaisen suorituksen velallisella tai oikeustoimen tekijällä on sen tekopäivänä vakituinen kotipaikka tai rekisteröity toimipaikka). Jos tätä lakia ei voida yksilöidä, sovelletaan sen valtion lakia, jossa oikeustoimi on toteutettu.

Oikeustoimen muotovaatimukset määräytyvät sen sisältöä koskevan lain mukaan. Oikeustoimen katsotaan olevan pätevä, jos se täyttää jossakin seuraavista laeista asetetut ehdot: sen paikan laki, jossa se on toteutettu, oikeustoimen tehneen henkilön kansalaisuuslaki tai vakituisen asuinpaikan laki taikka oikeustoimen pätevyyden selvittävän viranomaisen noudattaman kansainvälisen yksityisoikeuden mukaan sovellettava laki.

Sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki määräytyy Euroopan unionin oikeuden säännösten mukaisesti. Niiden soveltamisalan ulkopuolisissa asioissa kyseiseen oikeustoimeen sovelletaan kansallisia säännöksiä, ellei kansainvälisissä sopimuksissa tai muissa erityismääräyksissä toisin määrätä.

Katso siviililain 2640–2646 §.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettava laki määräytyy Euroopan unionin oikeuden säännösten mukaisesti. Niiden soveltamisalan ulkopuolisissa asioissa sovelletaan asianosaisten välisen aiemman oikeussuhteen sisältöä koskevaa lakia, ellei kansainvälisissä sopimuksissa tai muissa erityismääräyksissä toisin määrätä.

Oikaisuvaatimuksiin, jotka perustuvat yksityisyyden ja henkilöön liittyvien oikeuksien rikkomiseen, sovelletaan vahingon kärsineen henkilön valinnan mukaan sen valtion lakia, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka, jossa vahinko on tapahtunut tai jossa vahingon aiheuttajalla on vakituinen asuinpaikka tai rekisteröity toimipaikka.

Vastineoikeuteen henkilöön liittyvissä rikkomuksissa sovelletaan sen valtion lakia, jossa julkaisu tai lähetyks on jaettu.

Katso siviililain 2641 ja 2642 §.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Henkilön nimeen sovelletaan hänen kansallista lainsäädäntöään. Lapsen nimen antamiseen syntymähetkellä sovelletaan joko sen valtion lakia, jonka kansalaisia sekä vanhemmat että lapsi ovat, tai sen valtion lakia, jossa lapsi on syntynyt ja elänyt syntymästään lähtien.

Henkilön asuinpaikkaa koskee kansallinen laki.

Henkilön siviilisäätyyn ja oikeustoimikelpoisuuteen sovelletaan kansallista lakia. Tiettyyn oikeussuhteeseen liittyvään erityiseen oikeustoimikelvottomuuteen sovelletaan kyseistä oikeussuhdetta koskevaa lakia. Henkilöllisyyden alkaminen ja päätyminen määräytyy kunkin henkilön kansallisen lain mukaan.

Kun täysin oikeustoimikelpoiseen henkilöön kohdistetaan suojelutoimenpiteitä, sovelletaan sen valtion lakia, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka silloin, kun hänet asetetaan holhouksenalaiseksi tai toteutetaan muu suojelutoimenpide.

Katso siviililain 2570, 2572–2576 ja 2578–2579 §.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Avioliitossa syntyneen lapsen vanhempi-lapsisuhte vahvistetaan sen lain mukaan, jota lapsen syntymähetkellä sovelletaan hänen vanhempiansa avioliiton yleisiin vaikutuksiin. Jos vanhemmat ovat eronneet tai heidän avioliittonsa on purettu ennen lapsen syntymistä, sovelletaan lakia, joka on koskenut avioliiton vaikutuksia ero- tai purkamishetkellä. Tämä koskee myös avioliitossa syntyneen lapsen isyyden kieltämistä sekä lapsen nimen saamista.

Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen vanhempi-lapsisuhte määräytyy lapsen syntymähetken kansallisuuden mukaisen sen kansallisen lain mukaan, joka koskee vanhempi-lapsisuhteen tunnustamista ja sen vaikutuksia sekä vanhempi-lapsisuhteen tunnustamisen kiistämistä. Jos lapsella on useita muitakin kansalaisuuksia kuin Romanian kansalaisuus, sovelletaan sen valtion lakia, joka on hänen kannaltaan suotuisin.

Katso siviililain 2603–2606 §.

3.4.2 Adoptio

Adoption toteutumiseksi vaadittavat aineellinen pätevyys määräytyy adoptioijan ja adoptoitavan lapsen kansallisen lain mukaan. Niiden on myös täytettävä edellytykset, jotka ovat pakollisia kummassakin järjestelmässä kummankin kansallisen lain mukaisesti. Puolisoiden adoptoidessa lapsen yhdessä tai toisen puolison adoptoidessa toisen puolison lapsen vaadittava aineellinen pätevyys määräytyy sen lain mukaan, joka säätelee avioliiton yleisiä vaikutuksia.

Adoption vaikutuksia, adoptioijan ja adoptoitavan lapsen välisiä suhteita sekä adoption purkamista säätelee adoptioijan kansallinen laki. Jos kumpikin puoliso on adoptoija, niitä säätelee avioliiton yleisiä vaikutuksia koskeva laki.

Adoption muoto määräytyy sen valtion lain mukaan, jonka alueella adoptio tehdään.

Katso siviililain 2607–2610 §.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton solmimiseksi vaadittava aineellinen pätevyys määräytyy kummankin tulevan puolison avioliiton solmimisen ajankohdan kansallisen lain mukaan.

Avioliiton solmimisen muoto määräytyy sen valtion lain mukaan, jossa avioliitto solmitaan.

Avioliiton solmimisen oikeudellisia edellytyksiä koskevaa lakia sovelletaan myös avioliiton mitätöimiseen ja mitätöimisen vaikutuksiin.

Avioliiton yleisiin vaikutuksiin sovelletaan puolisojen yhteisen vakituisen asuinpaikan lakia ja sen puuttuessa puolisojen yhteistä kansalaisuuslakia. Jos yhteistä kansalaisuutta ei ole, sovelletaan sen valtion lakia, jossa avioliitto on solmittu.

Katso siviililain 2585–2589 §.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

3.5.3 Avio- ja asumusero

Romania soveltaa Rooma III asetusta.

Kansallisen lain mukaan puoliset voivat valita keskinäisellä sopimuksella jonkin seuraavista avioeroon sovellettavista laeista: sen valtion laki, jossa puolisoilla on yhteinen vakituinen asuinpaikka silloin, kun sovellettavan lain valinnasta sovitaan, sen valtion laki, jossa puolisoilla oli viimeinen yhteinen vakituinen asuinpaikka, jos ainakin toinen heistä asuu siellä vielä silloin, kun sovellettavan lain valinnasta sovitaan, sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puoliso on, sen valtion laki, jossa puoliset ovat asuneet ainakin kolme vuotta, tai Romanian laki.

Sopimus avioeroon sovellettavan lain valinnasta voidaan tehdä tai sitä voidaan muuttaa siihen päivään asti, kun se toimitetaan avioerosta päättävälle vastuulliselle viranomaiselle. Tuomioistuin voi kuitenkin ottaa huomioon vain viimeisimmän puolisojen sopimuksen ennen ensimmäistä oikeuskäsittelyä, johon asianosaiset on asianmukaisesti kutsuttu.

Jos puoliset eivät valitse lakia, avioeroon sovelletaan lakia seuraavasti: jos yhteistä vakituista asuinpaikkaa ei ole, sovelletaan sen valtion lakia, jossa puolisoilla on yhteinen vakituinen asuinpaikka erohakemuksen jättöpäivänä, jos ainakin toisella puolisoista on vakituinen asuinpaikka kyseisen valtion alueella avioerohakemuksen jättöpäivänä, sovelletaan sen valtion lakia, jossa puolisoilla on viimeksi ollut yhteinen vakituinen asuinpaikka, jos tämä ei ole mahdollista, sovelletaan puolisojen yhteisen kansalaisuuden lakia avioerohakemuksen jättöpäivänä, jos puolisoilla ei ole yhteistä kansalaisuutta, sovelletaan puolisojen viimeisimmän yhteisen kansalaisuuden lakia, jos ainakin toisella heistä on tämä kansalaisuus avioerohakemuksen jättöpäivänä, ja kaikissa muissa tapauksissa Romanian lakia.

Avioeroa koskevaa lakia sovelletaan vastaavasti myös asumiseroon.

Katso siviililain 2597–2602 §.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Elatusvelvollisuuteen sovellettava laki määräytyy Euroopan unionin oikeuden säännösten perusteella (siviililain 2612 §).

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lain valitsevat puoliset (toisen puolison vakituisen asuinpaikan laki valintahetkellä, toisen puolison kansalaisuuden laki valintahetkellä tai avioliiton solmimisen jälkeen ensimmäisen yhteisen vakituisen asuinpaikan laki). Se säätelee julkaisuutta ja täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia toimenpiteitä suhteessa kolmansiin osapuoliin ja vaihtoehtoisesti tekopaikan lain kanssa avioliittosopimuksen tekemisen edellyttämiä muodollisia edellytyksiä.

Aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lain valinnasta voidaan sopia ennen avioliiton solmimista, avioliiton solmimisen yhteydessä tai avioliiton aikana.

Muodolliset edellytykset ovat puolisojen valitseman aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lain mukaiset tai sen paikan lain mukaiset, jossa sopimus on tehty. Jos puoliset eivät ole valinneet aviovarallisuussuhteisiinsa sovellettavaa lakia, niihin sovelletaan lakia, jota sovelletaan avioliiton yleisiin vaikutuksiin.

Katso siviililain 2590–2596 §.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Romania soveltaa asetusta (EU) N:o 650/2012.

Kansallisen lain mukaan perintöön sovelletaan sen valtion lakia, jossa testamentin tekijällä oli vakituinen asuinpaikka.

Henkilö voi valita perintöön sovellettavaksi laiksi sen valtion lain, jonka kansalaisuus hänellä on. Jos sovellettava laki valitaan, se säätelee sovellettavan lain valintaa koskevilla lausunnolla ilmaistun suostumuksen olemassaoloa ja pätevyyttä.

Testamentin laatiminen, muuttaminen tai kumoaminen katsotaan päteväksi, jos asiakirja täyttää sovellettavat muodolliset vaatimukset sinä päivänä, jona se on laadittu, sitä on muutettu tai se on kumottu, tai testamentin tekijän kuolinpäivänä testamentin tekijän kansallisen lain, vakituisen asuinpaikan lain, asiakirjan laatimis-, muuttamis- tai kumoamispaikan lain, kiinteistön sijaintipaikan lain tai perityn omaisuuden siirtomenettelyn toteuttavan tuomioistuimen tai elimen lain mukaisesti.

Jos sovellettavan lain mukaisia perillisiä ei ole, Romanian valtio ottaa haltuunsa Romanian alueella sijaitsevan omaisuuden sen Romanian lain mukaisesti, joka koskee jäämistöä vailla perillistä ja testamentin saajaa.

Katso siviililain 2633–2636 §.

3.8 Kiinteä omaisuus

Sen paikan laki, jossa omaisuus sijaitsee (*lex rei sitae*), säätelee esimerkiksi seuraavia asioita: hallussapitoa ja omistusoikeutta sekä muita omaisuutta koskevia esineoikeuksia vakuudet mukaan lukien; oikeudetonta hallintaa (omistusoikeuden alkamisen jälkeen); omaisuutta, jonka sijainti on vaihtunut, koskevien esineoikeuksien luominen, siirtäminen tai päättäminen (jos on ilmennyt kyseisen oikeuden luonut, sitä muuttanut tai sen mitätöinyt oikeusseikka); (kun tehdään irtainta omaisuutta koskeva kiinnitys sopimus) irtaimen omaisuuden kiinnityksen pätevyys ehtoja, siitä ilmoittamista ja sen vaikutuksia; ilmoitusmuotoja ja irtaimen omaisuuteen liittyvien oikeuksien luomisen muotoja sekä varastettua tai laittomasti maasta vietyä omaisuutta koskevia kannevaatimuksia (varkauden tai maastaviennin ajankohtana tai kannevaatimuksen esittämisen ajankohtana).

Kuljettavaa omaisuutta koskee sen valtion laki, josta se on lähetetty.

Kuljetusvälinettä koskevien esineoikeuksien luomiseen, siirtämiseen tai lakkauttamiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka lipun alla alus purjehtii, ilma-aluksen rekisteröintivaltion lakia tai raiide liikenteen ja maantieliikenteen kulkuneuvoja käyttävän kuljetusyrityksen organisatoriseen asemaan sovellettavaa lakia.

Osakkeiden tai joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskuun rekisteröidyssä muodossa tai haltijakohtaisina sovelletaan liikkeeseenlaskijana toimivan oikeushenkilön organisatoriseen asemaan sovellettavaa lakia.

Henkisen luomistyön tuotteen tekijänoikeuksien syntymiseen, sisältöön ja päättämiseen sovelletaan sen valtion lakia, jossa tuote on julkaistu ensimmäisen kerran.

Teollis- ja tekijänoikeuksien syntymiseen, sisältöön ja päättämiseen sovelletaan sen valtion lakia, jossa tallettaminen tai rekisteröinti on tapahtunut tai jossa tallettamista tai rekisteröimistä on haettu.

Katso siviililain 2613–2632 §.

3.9 Maksukyvyttömyys

Sovellettavaa lakia koskevat säännökset sisältyvät maksukyvyttömyyttä ja maksukyvyttömyyden ratkaisumenettelyjä koskevaan lakiin nro 85/2014, jolla edistetään asetuksen (EY) N:o 1346/2000 soveltamista.

Päivitetty viimeksi: 13/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Slovenia

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Perussääädös, joka sisältää kansainvälisen yksityisoikeuden yleiset lainvalintasäännöt, on kansainvälisestä yksityisoikeudesta ja menettelystä annettu laki (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*, ZMZPP, Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 56/99). Lainvalintasääntöjä on myös joissakin alakohtaisissa laeissa (esimerkiksi rahoitustoimia, maksukyvyttömyysmenettelyjä ja pakollista purkamista koskeva laki (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*, ZFPPIPP).

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Ratifioituja ja julkaistuja yleissopimuksia sovelletaan Sloveniassa suoraan, ja ne ovat kansallisiin säännöksiin nähden ensisijaisia. Lainvalintasääntöihin sovelletaan sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17 päivänä kesäkuuta 2008 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 593/2008 (Rooma I), joka koskee sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 19 päivänä kesäkuuta 1980 tehdyn Rooman yleissopimuksen muutoksiin sitoutuneita jäsenvaltioita, ja sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11 päivänä heinäkuuta 2007 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 864/2007 (Rooma II). Lainvalintasääntöjä on myös kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin tekemissä monenvälisissä yleissopimuksissa, joiden sopimuspuoli Slovenia on.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Lainvalintasääntöjä on myös kansainvälistä oikeusapua koskevilla kahdenvälisissä sopimuksissa, joita on tehty Bulgarian, Itävallan, Mongolian, Puolan, Ranskan, Romanian, Tšekin, Slovakian, Unkarin ja Venäjän kanssa. Luettelo sopimuksista on osoitteessa [ministeriön verkkosivustoja](#).

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Tuomaria sitovat lainvalintasääntöjä koskevan lain säännökset, joiden mukaan asianosaiset voivat myös itse päättää, minkä maan lakia heidän oikeudelliseen suhteeseensa sovelletaan. Siinä tapauksessa sovelletaan lakia, jonka asianosaiset ovat valinneet. Lakia, joka määräytyy ZMZPP:n perusteella, ei sovelleta, jos olosuhteet huomioon ottaen on selvää, että asialla ei ole läheisintä liittymää kyseiseen lakiin, vaan se liittyy läheisemmin johonkin muuhun lakiin.

2.2 Renvoi

Takaisin- ja edelleenviitauksesta säädetään ZMZPP:n 6 pykälässä. Jos vieraan valtion laissa, jonka mukaan määräytyy, minkä maan lakia on sovellettava, viitataan Slovenian lakiin, sovelletaan Slovenian lakia riippumatta siitä, mitä lakia Slovenian lain mukaan olisi sovellettava. Jos asianosaiset ovat valinneet sovellettavan lain, edellä mainittua ei sovelleta.

2.3 Liittymän muuttuminen

Yksittäisissä lainvalintasäännöissä, joissa säädetään liittymäperusteiden muuttumisesta, määritetään yleensä myös se, milloin ne on otettava huomioon. Joidenkin liittymäperusteiden osalta ajankohta, joka on lainvalinnan kannalta ratkaiseva, säädetään lainvalintasäännössä itsessään (esim. testamentintekijän kansalaisuus testamentin tekohetkellä). Joissakin tapauksissa taas liittymäperusteen muuttuminen voi tarkoittaa, että oikeudelliseen suhteeseen sovelletaan toista lakia. Pysyvissä suhteissa on siksi tärkeää, että kunnioitetaan saavutettujen etujen periaatetta.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Lakia, johon ZMZPP:n säännökset viittaavat, ei sovelleta, jos sen soveltaminen olisi Slovenian oikeusjärjestyksen vastaista. Oikeusjärjestys on oikeusnormisto, joka ilmenee oikeuskäytännössä. Yleensä sillä tarkoitetaan valtion perustuslain periaatteita, kansallisen lainsäädännön peruseriaatteita ja moraalisia periaatteita.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Jos on sovellettava vieraan valtion lakia, tuomioistuin tai muu toimivaltainen elin selvittää virkansa puolesta vieraan valtion lain sisällön. Selvitystä vieraan valtion laista voidaan pyytää oikeusasioista vastaavalta ministeriöltä tai sen sisältö voidaan selvittää muilla sopivilla keinoilla. Asianosaiset voivat asian ollessa vireillä esittää vieraan valtion toimivaltaisen elimen tai laitoksen laatiman julkisen tai muun asiakirjan vieraan valtion lain sisällöstä. Jos vieraan valtion lain sisältöä ei ole mahdollista selvittää, yksittäiseen oikeussuhteeseen sovelletaan Slovenian lakia.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Suhteessa toisiin sopimusvaltioihin sovelletaan sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17 päivänä kesäkuuta 2008 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 593/2008, jota Sloveniassa sovelletaan suoraan ja joka on samaa asiaa koskeviin kansallisiin säännöksiin nähden ensisijainen. Jos kysymys ei kuulu sen soveltamisalaan, sovelletaan mahdollista kahdenvälistä sopimusta. Jos sellaista ei ole, sovelletaan kansallista lakia, jota sovelletaan sopimusvelvoitteita koskeviin lainvalintasääntöihin (ZMZPP).

Yleinen lainvalintasääntö:

ZMZPP:ssä säädetään, että sopimukseen sovelletaan lakia, jonka sopimuspuolet ovat valinneet, ellei laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa toisin määrätä. Sopimuspuolten valitsema laki voidaan mainita nimenomaisesti tai se täytyy käydä kiistatta ilmi sopimusehdoista tai muista seikoista.

Lainvalintasopimuksen pätevyys arvioidaan valitun lain perusteella. Jos sopimuspuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, sovelletaan lakia, johon sopimussuhteella on läheisin liittymä. Elleivät asiaan liittyvät erityiset seikat edellytä toisen lain soveltamista, katsotaan, että liittymä on läheisin sen maan lakiin, jossa sopimuspuolella, joka on velvollinen suorittamaan sopimuksen kohteena olevan tehtävän, on pysyvä asuinpaikka tai kotipaikka.

Jos kyseessä on työsopimus, sovelletaan sen maan lakia, jossa työntekijä sopimuksen mukaisesti yleensä tekee työtään. Sopimuspuolet eivät voi jättää soveltamatta työntekijöiden oikeuksien suojelua koskevia pakollisia säännöksiä, jotka sisältyvät sen maan lakiin, jota olisi sovellettu, elleivät sopimuspuolet olisi valinneet lakia.

Kuluttajasopimus on sopimus, joka koskee esineen tai oikeuden luovutusta kuluttajalle tai palvelun suorittamista kuluttajalle. Kuluttaja on henkilö, joka hankkii tavaroita, oikeuksia ja palveluita lähinnä omaan käyttöönsä tai taloutensa käyttöön. Kuljetussopimuksia ja sopimuksia palvelun suorittamisesta kuluttajalle ei pidetä kuluttajasopimuksina, jos palvelut suoritetaan kokonaan muualla kuin maassa, jossa kuluttajalla on pysyvä asuinpaikka. Rajoittamatta ZMZPP:n muiden säännösten soveltamista kuluttajasopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajalla on pysyvä asuinpaikka, jos sopimuksen tekeminen on seurausta tarjouksesta, joka on tehty, tai mainoksesta, joka on esitetty kyseisessä maassa, ja jos kuluttaja on toteuttanut sopimuksen tekemisen edellyttämät toimet kyseisessä maassa; tai jos toinen sopimuspuoli tai tämän edustaja on saanut kuluttajan tilauksen kyseisessä maassa; tai jos myyntisopimus on tehty muussa maassa tai kuluttaja on tehnyt tilauksen muussa maassa edellyttäen, että myyjä on järjestänyt matkan sopimuksen tekemistä varten.

Edellä mainituissa tapauksissa lainvalintasopimuksen osapuolet eivät voi jättää soveltamatta kuluttajien oikeuksien suojelua koskevia pakollisia säännöksiä, jotka sisältyvät sen maan lakiin, jossa kuluttajalla on pysyvä asuinpaikka.

Jos sopimus koskee kiinteää omaisuutta, sovelletaan aina sen maan lakia, jossa omaisuus sijaitsee.

Elleivät sopimuspuolet ole toisin sopineet, yleisiä lainvalintasääntöjä sovelletaan sopimuspuolten suhteisiin myös määritettäessä ajankohta, josta lähtien irtaimen omaisuuden saajalla tai vastaanottajalla on oikeus omaisuudesta saataviin tuottoihin ja etuihin, sekä määritettäessä ajankohta, josta lähtien vastaanottaja tai kuljettaja kantaa omaisuuteen liittyvät riskit.

Elleivät sopimuspuolet ole toisin sopineet, omaisuuden luovutustapaan ja toimenpiteisiin, joita on toteutettava, jos omaisuuden luovutus kiistetään, sovelletaan sen maan lakia, jossa omaisuuden luovutuksen on määrä tapahtua.

Vaateen tai velan luovutuksen yhteydessä velalliseen tai velkojaan, joka ei ole osallistunut luovutukseen, sovelletaan samaa lakia kuin vaateeseen tai velkaan.

Liitännäisiin oikeustoimiin sovelletaan sen maan lakia, jota varsinaiseen oikeustoimeen sovelletaan, ellei ole muuta määrättyä.

Yksipuolisiin oikeustoimiin sovelletaan velallisen pysyvän asuinpaikan lakia.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Mikäli kansainvälisissä sopimuksissa tai sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 11 päivänä heinäkuuta 2007 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 864/2007 (Rooma II) ei ole sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavia lainvalintasääntöjä, sovelletaan kansallisen oikeuden sääntöjä.

ZMZPP:ssä säädetään, että sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovelletaan sen maan lakia, jossa teko on tapahtunut. Jos se on vahingon kärsineelle edullisempaa, sovelletaan kuitenkin sen maan lakia, jossa seuraukset ovat tulleet esiin, mutta vain jos vahingon aiheuttaja on voinut tietää ja hänen on täytynyt tietää, missä seuraukset tulevat esiin. Jos näin määräytyvällä lailla ei ole läheisempää liittymää suhteeseen, vaan suhteella on selvä liittymä johonkin toiseen lakiin, sovelletaan viimeksi mainittua.

Jos vahingonkorvausvastuu syntyy tapahtumasta aluksella avomerellä tai lentokoneessa, pidetään vahingonkorvausvastuun synnyttävän teon tapahtumapaikan lakina sen maan lakia, jonka lipun alla alus purjehtii tai jossa lentokone on rekisteröity.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Jos Slovenian kansalaisella on myös jonkin muun maan kansalaisuus, ZMZPP:tä sovellettaessa katsotaan, että hänellä on ainoastaan Slovenian kansalaisuus. Jos henkilöllä, joka ei ole Slovenian kansalainen, on kahden tai useamman maan kansalainen, ZMZPP:tä sovellettaessa katsotaan, että hänellä on sen maan kansalaisuus, jonka kansalainen hän on ja jossa hänellä on pysyvä asuinpaikka. Jos henkilöllä ei ole pysyvää asuinpaikkaa missään niistä maista, jonka kansalainen hän on, ZMZPP:tä sovellettaessa katsotaan, että hänellä on sen maan kansalaisuus, jonka kansalainen hän on ja johon hänellä on kiinteimmät siteet.

Jos henkilöllä ei ole kansalaisuutta tai kansalaisuutta ei ole mahdollista todeta, sovelletaan hänen pysyvän asuinpaikkansa lakia. Jos henkilöllä ei ole pysyvää asuinpaikkaa tai pysyvää asuinpaikkaa ei ole mahdollista todeta, sovelletaan hänen tilapäisen asuinpaikkansa lakia. Jos kansalaisuudettoman henkilön tilapäistään asuinpaikkaa ei ole mahdollista todeta, sovelletaan Slovenian lakia.

Henkilön nimen määräytymiseen tai muuttamiseen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen henkilö on.

Luonnollisen henkilön oikeuskelpoisuuteen ja oikeustoimikelpoisuuteen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen hän on. Luonnollista henkilöä, joka on oikeustoimikelvoton sen maan lain mukaan, jonka kansalainen hän on, pidetään oikeustoimikelpoisena, jos hänellä on oikeustoimikelpoisuus sen maan lain mukaan, jossa velvollisuus on syntynyt. Luonnollisen henkilön oikeustoimikelpoisuuden menettämiseen ja rajoittamiseen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen hän on.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Huoltajuuden määräämiseen ja huoltajuuden lakkaamiseen sekä huoltajan ja huollettavan suhteeseen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen huollettava on. Muiden maiden kansalaisiin tai kansalaisuudettomiin henkilöihin, jotka ovat Sloveniassa, kohdistetaan Slovenian lain mukaisesti tilapäisiä suoja-toimenpiteitä, jotka jatkuvat siihen asti, kunnes toimivaltainen maa päättää tarvittavista toimenpiteistä ja panee ne täytäntöön. Tämä koskee myös poissaolevan muun maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön Sloveniassa olevan omaisuuden suojelemista.

Vanhempien ja lasten välisiin suhteisiin sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia he ovat. Jos vanhemmat ja lapset ovat eri maiden kansalaisia, sovelletaan sen maan lakia, jossa heillä kaikilla on pysyvä asuinpaikka. Jos vanhemmat ja lapset ovat eri maiden kansalaisia eikä heidän pysyvä asuinpaikkansa ole samassa maassa, sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen lapsi on.

Isyyden tai äitiyden tunnustamiseen, vahvistamiseen tai kiistämiseen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen lapsi on.

Verisukulaisten elatusvelvollisuuteen, vanhempia ja lapsia lukuun ottamatta, ja velvollisuuteen elättää avioliiton kautta tulleita sukulaisia sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen se sukulainen on, jolta elatusta vaaditaan.

Aviolapseksi tunnustamiseen tai julistamiseen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia vanhemmat ovat. Jos he eivät ole saman maan kansalaisia, sovelletaan sen vanhemman kansalaisuuden mukaan määräytyvää lakia, jonka nojalla aviolapseksi tunnustaminen tai julistaminen pätee. Lapsen, muun henkilön tai viranomaisen suostumukseen aviolapseksi tunnustamiseen tai julistamiseen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen lapsi on.

3.4.2 Adoptio

Adoption ehtoihin ja adoption purkamiseen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia adoptioija ja adoptiolapsi ovat. Jos adoptioija ja adoptiolapsi ovat eri maiden kansalaisia, adoption ehtoihin ja sen purkamiseen sovelletaan kummankin maan lakia yhdessä. Jos puoliset adoptoivat yhdessä, sovelletaan adoption ehtoihin ja sen purkamiseen adoptiolapsen kansalaisuuden mukaan määräytyvän lain lisäksi myös niiden maiden lakeja, joiden kansalaisia puoliset ovat. Adoption muoto määräytyy sen maan lain mukaan, jossa adoptio tapahtuu. Adoption oikeusvaikutukset määräytyvät sen maan lain mukaan, jonka kansalaisia adoptioija ja adoptiolapsi ovat adoption tapahtuessa. Jos adoptioija ja adoptiolapsi ovat eri maiden kansalaisia, sovelletaan sen maan lakia, jossa heillä on pysyvä asuinpaikka.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Avioliiton solmimisen ehdot määräytyvät kunkin henkilön kohdalla sen maan lain mukaan, jonka kansalainen hän on avioliiton solmimishetkellä. Avioliiton muotoon sovelletaan sen maan lakia, jossa avioliitto solmitaan. Avioliiton pätemättömyys ratkaistaan sen maan aineellisten säännösten perusteella, jossa avioliitto on edellä mainittujen lainvalintasääntöjen mukaisesti solmittu.

3.5.2 Avioliitto ja muu parisuhde

ZMZPP:ssä ei ole avoliittoa ja muita parisuhteita koskevia säännöksiä. Koska avoliiton ja muiden parisuhteiden oikeusvaikutukset kuitenkin ovat samat kuin avioliiton, avoliittoa koskevia lainvalintasääntöjä voidaan soveltaa myös avoliittoon ja muihin parisuhteisiin.

Avoliitossa elävien varallisuussuhteisiin sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia he ovat. Jos henkilöt eivät ole saman maan kansalaisia, sovelletaan sen maan lakia, jossa heillä on yhteinen asuinpaikka. Avoliitossa elävien sopimusperusteisiin varallisuussuhteisiin sovelletaan lakia, jota sovellettiin heidän varallisuussuhteisiinsa sopimuksen tekohetkellä.

ZMZPP:ssä ei ole samaa sukupuolta olevien henkilöiden rekisteröityjä parisuhteita ja niiden ehtoja koskevia säännöksiä. Koska samaa sukupuolta olevien henkilöiden parisuhteiden oikeusvaikutukset kuitenkin ovat samat kuin avioliiton, niihin voidaan soveltaa samoja lainvalintasääntöjä kuin avioliittoon.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroon sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia puoliset olivat avioerohakemuksen tekohetkellä. Jos puoliset ovat avioerohakemuksen tekohetkellä eri maiden kansalaisia, sovelletaan avioeroon kummankin maan lakia yhdessä. Jos avioliittoa ei edellä olevien lainvalintasääntöjen mukaisesti määräytyvän lain perusteella voida purkaa, avioeroon sovelletaan Slovenian lakia, jos jommallakummalla puolisoista on avioerohakemuksen tekohetkellä pysyvä asuinpaikka Sloveniassa. Jos jompikumpi puolisoista on Slovenian kansalainen, mutta hänen pysyvä asuinpaikkansa ei ole Sloveniassa, ja avioliittoa ei edellä olevien lainvalintasääntöjen mukaisesti määräytyvän lain perusteella voida purkaa, avioeroon sovelletaan Slovenian lakia.

ZMZPP:ssä ei ole samaa sukupuolta olevien parisuhteiden purkamista koskevia säännöksiä. Koska samaa sukupuolta olevien henkilöiden parisuhteen oikeusvaikutukset kuitenkin ovat samat kuin avioliiton, voidaan soveltaa samoja lainvalintasääntöjä kuin avioeroon.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Lasten ja vanhempien välisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he ovat. Jos vanhemmat ja lapset ovat eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jossa heillä on pysyvä asuinpaikka. Jos vanhemmat ja lapset ovat eri valtioiden kansalaisia eikä heillä ole pysyvää asuinpaikkaa samassa valtiossa, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen lapsi on.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Puolisoiden henkilökohtaisiin oikeussuhteisiin ja aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalaisia he ovat. Jos puoliset ovat eri maiden kansalaisia, sovelletaan sen maan lakia, jossa heillä on pysyvä asuinpaikka. Jos puoliset eivät ole saman maan kansalaisia eikä heidän pysyvä asuinpaikkansa ole samassa maassa, sovelletaan sen maan lakia, jossa he viimeksi yhdessä asuivat. Jos sovellettavaa lakia ei edellä esitettyllä tavalla voida määrittää, sovelletaan lakia, johon suhteella on läheisin liittyminen.

Sopimusperusteisiin aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan lakia, jota sopimuksen tekohetkellä sovellettiin puolisoitten henkilökohtaisiin oikeussuhteisiin ja aviovarallisuussuhteisiin. Jos kyseisessä laissa säädetään, että puoliset voivat valita lain, jota heidän aviovarallisuussuhteisiinsa sovelletaan, sovelletaan heidän valitsemaansa lakia.

Jos avioliitto on pätemätön tai purkautunut, puolisoitten henkilökohtaisiin oikeussuhteisiin ja aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan henkilökohtaisiin oikeussuhteisiin ja aviovarallisuussuhteisiin sovellettavaa lainvalintasääntöä.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perintöihin sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen perinnönjättäjä oli kuollessaan. Testamenttauskelpoisuuteen sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen testamentintekijä oli testamentin tekohetkellä.

Testamentti on muodoltaan pätevä, jos sitä pidetään pätevänä jossakin seuraavista oikeusjärjestyksistä: testamentin tekopaikan laki; sen maan laki, jonka kansalainen testamentintekijä oli joko testamentin tehdessään tai kuollessaan; sen maan laki, jossa testamentintekijällä oli pysyvä asuinpaikka joko testamentin tehdessään tai kuollessaan; sen maan laki, jossa testamentintekijällä oli tilapäinen asuinpaikka joko testamentin tehdessään tai kuollessaan; Slovenian laki; kiinteän omaisuuden osalta myös sen maan laki, jossa omaisuus sijaitsee.

Testamentin peruuttaminen on muodoltaan pätevä, jos peruuttamista pidetään muodoltaan pätevänä jonkin sellaisen edellä mainitun lain mukaan, jonka perusteella testamenttia pidetään pätevänä.

3.8 Kiinteä omaisuus

Omistussuhteisiin ja muihin esineoikeuksiin sovelletaan sen maan lakia, jossa esine on. Esineitä siirrettäessä niiden omistussuhteisiin sovelletaan määräämään lakia. Kuljetusvälineisiin liittyviin omistussuhteisiin sovelletaan sen maan lakia, johon kuljetusväline on rekisteröity, ellei Sloveniassa ole muuta säädetty.

3.9 Maksukyvyttömyys

Sloveniassa sovelletaan suoraan maksukyvyttömyysmenettelyistä 29 päivänä toukokuuta 2000 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1346/2000, jos kysymys kuuluu asetuksen soveltamisalaa ja koskee EU:n jäsenvaltioita. Jos asetusta ei sovelleta, sovelletaan Slovenian kansallista lakia eli rahoitustoimia, maksukyvyttömyysmenettelyjä ja pakollista purkamista koskevaa lakia (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*, ZFPPIPP, UL RS, ZFPPIPP-UPB7, nro 63/2013).

Tämän lain luvussa, joka koskee maksukyvyttömyysmenettelyjä, joihin sisältyy kansainvälinen tekijä, on yleisiä sääntöjä tällaisista menettelyistä, ja siinä säädetään ulkomaisten velkojen ja pesänhoitajien oikeussuojan saatavuudesta kansallisessa tuomioistuimessa sekä yhteistyöstä ulkomaisten tuomioistuinten ja pesänhoitajien kanssa. Siinä säädetään myös ulkomaisten maksukyvyttömyysmenettelyjen tunnustamisesta ja väliaikaisista toimenpiteistä, maksukyvyttömyydestä johtuvista rinnakkaisista menettelyistä ja laista, jota sovelletaan maksukyvyttömyysmenettelyjen oikeusvaikutuksiin. Kansallinen tuomioistuin, jolla on asiallinen toimivalta kansallisissa maksukyvyttömyysmenettelyissä, voi päättää ulkomaisen menettelyn tunnustamisesta ja yhteistyöstä ulkomaisten tuomioistuinten kanssa. Alueellinen toimivalta päättää ulkomaisen menettelyn tunnustamisesta ja yhteistyöstä ulkomaisten tuomioistuinten kanssa määräytyy seuraavasti: 1) jos velallinen on kotimainen oikeushenkilö tai yrittäjä, jolla on kotipaikka Sloveniassa: sen alueen tuomioistuin, jossa velallisella on kotipaikka, 2) jos velallinen on ulkomainen henkilö, jolla on sivuliike Sloveniassa: sen alueen tuomioistuin, jossa velallisen sivuliikkeen kotipaikka on, ja 3) muissa tapauksissa: Ljubljanan alueellinen tuomioistuin (*Okrožno sodišče v Ljubljani*).

Maksukyvyttömyysmenettelyn oikeusvaikutuksiin sovellettavan lain valinnassa yleissääntönä on, että sovelletaan sen valtion lakia, jossa menettelyt on toteutettu, ellei jossain tietyssä tapauksessa laissa muuta säädetä. ZFPPIPP:ssä on sovellettavaan lakiin liittyviä sääntöjä, jotka koskevat kiinteän omaisuuden käyttöä ja luovutusta koskevia sopimuksia. Niiden mukaan sovelletaan sen valtion lakia, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee. Lisäksi on erityisiä lainvalintasääntöjä, jotka koskevat rekisteriin kirjattuja oikeuksia (sen valtion laki, jolla on valtuudet hoitaa rekisteriä), maksujärjestelmiä ja rahoitusmarkkinoita (sen valtion laki, jota sovelletaan tällaisiin maksujärjestelmiin/rahoitusmarkkinoihin), korvaussopimuksia ja takaisinostosopimuksia sekä työ sopimuksia.

Päivitetty viimeksi: 17/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Minkä maan lakia sovelletaan? - Ruotsi

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Ruotsin kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset on vain osittain kodifioitu, ja ne muodostuvat lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä. Voimassa olevan lainsäädännön tarkoituksena on noudattaa niitä kansainvälisiä sopimuksia, joihin Ruotsi on liittynyt. Tärkeimmät tämän alan lait ovat seuraavat:

Avioliitto ja lapset

Laki tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista, 3 luvun 4 ja 6 § (*Lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*, josta käytetään ruotsiksi lyhennettä "IÄL").

Asetus tietyistä avioliittoa, adoptiota ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista, 9, 12 ja 13 § (*Förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*, "NÄF").

Laki adoptiota koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista, 2 § (*Lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption*, "IAL").

Laki kansainvälisistä isyyskysymyksistä, 2, 3 ja 6 § (*Lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor*, "IFL").

Laki tietyistä avio- ja avopuolisoiden omistussuhteita koskevista kansainvälisistä kysymyksistä, 3–5 § (*Lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden*, "LIMF").

Laki vuoden 1996 Haagin yleissopimuksesta, 1 § (*Lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention*) ja vuoden 1996 Haagin yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, 15–22 artikla.

Neuvoston asetusta (EY) N:o 4/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa, 15 artikla, ja vuonna 2007 tehty Haagin pöytäkirja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista.

Perintöasiat

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 650/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta, 20–38 artikla.

Sopimukset ja kauppa

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 593/2008 ("Rooma I asetusta"), annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista.

Vekselilaki, 79–87 § (*Växellagen* 1932:130).

Sekkilaki, 58–65 § (*Checklagen* 1932:131).

Laki irtaimen kaupan sovellettavasta laista (*Lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*, "IKL").

Laki yhteistoiminnasta työpaikalla, 25 a, 31 a ja 42 a § (*Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet*, "MBL").

Laki tiettyihin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista (*Lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal*).

Merilaki, 13 luvun 4 § ja 14 luvun 2 § (*Sjölagen* 1994:1009).

Laki sopimusehdoista kuluttajasuhteissa, 14 § (*Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*).

Laki kuluttajansuojasta lomaosakkeita tai pitkäkestoisia lomatuotteita koskevien sopimusten yhteydessä, 1 luvun 4 § (*Lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*).

Laki etäsopimuksista ja kotimyyntistä, 3 luvun 14 § (*Lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*).

Kuluttajankauppalaki, 48 § (*Konsumentköplagen* 1990:932).

Vahingonkorvausoikeus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 864/2007 ("Rooma II asetusta"), annettu 11 päivänä heinäkuuta 2007, sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (

Liikennevahinkolaki, 8, 14 ja 38 § (*Trafikskadelagen* 1975:1410).

Laki Ruotsin ja Norjan välillä porojen laiduntamisesta 9 päivänä helmikuuta 1972 tehdystä yleissopimuksesta, 1 § (*Lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*).

Laki Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä 19 päivänä helmikuuta 1974 tehdystä ympäristönsuojelusopimuksesta, 1 § (*Lagen (1974:268) med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*).

Maksukyvyttömyyslaki

Neuvoston asetus (EY) N:o 1346/2000, annettu 29 päivänä toukokuuta 2000, maksukyvyttömyysmenettelyistä ("maksukyvyttömyysasetus") 4, 8–11, 14, 15, 28 ja 43 artikla (Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat hyväksyneet muutetun asetuksen, joka tulee voimaan kesällä 2017).

Tanskassa, Suomessa, Islannissa tai Norjassa sijaitsevan omaisuuden kattavia konkurssesja koskevat määräykset sisältävä laki, 1, 3 ja 5–8 § (*Lag (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*).

Laki Tanskassa, Suomessa, Islannissa tai Norjassa tehtyjen konkurssien vaikutuksista, 1, 4–9 ja 13 § (*Lag (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge*).

Laki toisessa Pohjoismaassa sijaitsevaan omaisuuteen liittyvistä konkurssesista, 1, 3–8 ja 12 § (*Lag (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*).

Laki toisessa Pohjoismaassa tehtyjen konkurssien vaikutuksista, 1, 4–9, 13 ja 14 § (*Lag (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*).

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Ruotsi on sopimuspuolena seuraavissa monenvälisissä kansainvälisissä sopimuksissa, joissa on määräyksiä sovellettavasta lainsäädännöstä. Koska Ruotsi suhtautuu kansainvälisiin sopimuksiin dualistisesti, nämä monenväliset sopimukset on sisällytetty myös edellä esitettyyn kansalliseen lainsäädäntöön.

Kansainliitto

Sopimus eräiden vekseleitä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä, tehty vuonna 1930.

Sopimus eräiden sekkejä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä, tehty vuonna 1931.

Kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevä Haagin konferenssi

Sopimus kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kauppaan sovellettavasta laista, tehty vuonna 1955.

Yleissopimus testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista, tehty vuonna 1961.

Yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, tehty vuonna 1996.

Haagin pöytäkirja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, tehty vuonna 2007.

Euroopan unioni

Yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, tehty vuonna 1980 (Rooma I asetus korvaa yleissopimuksen 17. joulukuuta 2009 jälkeen voimaan tulevien sopimusten osalta).

Pohjoismaiset sopimukset

Avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävä, Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken vuonna 1931 tehty sopimus (muutettu viimeksi vuonna 2006 tehdyllä sopimuksella).

Suomen, Tanskan, Islannin, Norjan ja Ruotsin välinen konkurssia koskeva sopimus, tehty vuonna 1933 ("pohjoismainen konkurssisopimus").

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välinen perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskeva sopimus, tehty vuonna 1934 (muutettu viimeksi vuonna 2012 tehdyllä sopimuksella).

Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välinen ympäristönsuojelusopimus, tehty vuonna 1974.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Ruotsin ja Norjan välinen sopimus porojen laiduntamisesta, tehty vuonna 1972 (*1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning*).

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Ruotsin lainsäädännössä ei ole säännöksiä, joiden mukaan tuomioistuimen olisi sovellettava vieraan valtion lainsäädäntöä omasta aloitteestaan. Kysymys on pääsääntöisesti ratkaistu oikeuskäytännössä, ja jakolinja näyttää kulkevan sen mukaan, voivatko asianosaiset sopia asiasta tuomioistuimen ulkopuolella (*dispositiva mål*) vai voiko vain tuomioistuin päättää asiasta (*indispositiva mål*). Yksityisoikeudellisissa asioissa, joissa asianosaisilla on oikeus sopia asiasta keskenään, vaikuttaa siltä, että vieraan valtion lainsäädäntöä sovelletaan vain, jos jompikumpi asianosaisista pyytää sitä. Monissa oikeustapauksissa, joissa on ollut selvä liittymä vieraaseen valtioon, on ilman muuta sovellettu Ruotsin lainsäädäntöä, koska kukaan asianosaisista ei ole pyytänyt vieraan valtion lain soveltamista. Sen sijaan tuomioistuimet ovat joissakin tapauksissa soveltaneet vieraan valtion lainsäädäntöä omasta aloitteestaan sellaisissa riita-asioissa, joissa tuomioistuimen ulkopuolinen sopiminen ei ole mahdollista, kuten isyyden vahvistamista koskevissa asioissa..

2.2 Renvoi

Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa suhtaudutaan pääasiassa kielteisesti *renvoihin* eli takaisin- tai edelleenviittaukseen. Poikkeuksia ovat vekselilain 79 §:n 2 momentti ja sekkilain 58 §:n 2 momentti vieraan valtion kansalaisen oikeudesta tehdä vekseli- tai sekkisitoumuksia. Tämä johtuu siitä, että kyseiset säännökset perustuvat kansainvälisiin yleissopimuksiin. Niiden lisäksi poikkeus on toisessa Pohjoismaassa tehdyn konkurssin seurauksista annetun lain 9 §:n 2 momentti. Takaisinviittaus on sallittu myös tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain 1 §:n 7 momentissa, kun on kyse avioliiton muodollisesta päteyydestä.

2.3 Liittymän muuttaminen

Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa ei ole liittymän muuttamista koskevaa yleissääntöä, vaan kysymys ratkaistaan kussakin säädöksessä erikseen. Esimerkiksi puolisoiden varallisuussuhteita koskevista kansainvälisistä kysymyksistä annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädetään, että jos sovellettavaa lakia ei ole määrätty sopimuksella, sovelletaan sen valtion lakia, jossa puoliset asuivat (*hemvist*) naimisiin mennessään. Saman lain 4 §:n 2 momentissa säädetään, että jos molemmat puoliset ovat myöhemmin muuttaneet asumaan toiseen valtioon ja asuneet siellä vähintään kaksi vuotta, sovelletaan sen valtion lakia.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Ruotsin kansainvälisen yksityisoikeuden yleinen periaate on, että vieraan valtion lain säännöstä ei saa soveltaa, jos se olisi selvästi Ruotsin oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista. Tämän sisältöiset säännökset ovat myös yleisiä kansainvälisen yksityisoikeuden piiriin kuuluvassa lainsäädännössä. Tästä ei voida kuitenkaan päätellä, että vieraan valtion lain soveltamisen rajoittaminen sillä perusteella, että se on oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen, edellyttäisi, että siitä on säädetty laissa. Kuitenkin vain hyvin harvoissa tapauksissa on katsottu, että vieraan valtion lakia ei voida soveltaa, koska se olisi oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista.

Tuomioistuin ratkaisee, mitkä Ruotsin oikeussäännökset ovat kansainvälisesti pakottavia.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Jos tuomioistuin ei tunne sen vieraan valtion lain sisältöä, jota sen mielestä pitäisi soveltaa, sillä on kaksi vaihtoehtoa: se selvittää lainsäädännön sisällön itse tai pyytää asianosaista hankkimaan tiedon. Sen jälkeen vaihtoehtoista valitaan sopivin. Jos tuomioistuin päättää selvittää lainsäädännön sisällön itse, se voi pyytää apua oikeusministeriöltä. Yleisesti ottaen tuomioistuimella on aktiivisempi rooli riita-asioissa, jotka vain tuomioistuin voi ratkaista (ks. edellä). Riita-asioissa, joista asianosaiset voivat sopia keskenään, tuomioistuin voi jättää lainsäädännön sisällön selvittämisen pitkälti asianosaisille.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Ruotsi on sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 1980 tehdyn Rooman yleissopimuksen sopimuspuoli. Joillakin aloilla on erityisiä lainvalintasääntöjä. Rooma I asetus syrjäyttää yleissopimuksen 17. joulukuuta 2009 jälkeen tehtyjen sopimusten osalta.

Irtaimen kauppaa koskevissa sopimuksissa sovelletaan lakia irtaimen kaupan sovellettavasta laista, jolla vuonna 1955 tehty sopimus kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kaupan sovellettavasta laista otettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Laki syrjäyttää Rooma I asetuksen määräykset. Se ei kuitenkaan koske kuluttajasopimuksia. Lain 3 §:n mukaan ostaja ja myyjä voivat sopia sovellettavasta lainsäädännöstä. Jos osapuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, lain 4 §:n mukaan sovelletaan sen valtion lakia, jossa myyjällä on kotipaikka. Tästä säännöstä poiketaan, jos myyjä on ottanut tilauksen vastaan ostajan kotimaassa tai kauppa on tehty pörssissä tai huutokaupassa.

Myös joidenkin **kuluttajasopimusten** osalta poiketaan Rooma I asetuksen määräyksistä. Kuluttajankauppain 48 §:ssä, sopimusehdoista kuluttajasuhteissa annetun lain 14 §:ssä, kuluttajansuojasta lomaosakkeita tai pitkäkestoisia lomatuotteita koskevien sopimusten yhteydessä annetun lain 1 luvun 4 §:ssä ja etä- ja kotimyyntilain 3 luvun 14 §:ssä on erityisiä säännöksiä, joiden tarkoituksena on suojata kuluttajia lainvalintalausekkeilta. Näiden säännösten mukaan tietyissä olosuhteissa sovelletaan ETA-maan lakia, jos se antaa kuluttajalle paremman suojan.

Vekseleistä ja sekeleistä on erityisiä säännöksiä vekselilain 79–87 §:ssä ja sekkelain 58–65 §:ssä. Ne perustuvat Genevessä vuonna 1930 tehtyyn sopimukseen eräiden vekseleitä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä ja Genevessä vuonna 1931 tehtyyn sopimukseen eräiden shekkejä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä.

Tiettyihin **vastuuvakuutuksia** koskeviin sopimuksiin sovelletaan lakia tiettyihin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettava laki määräytyy Rooma II asetuksen mukaan.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa kansalaisuutta on perinteisesti pidetty ratkaisevana liityntäkriteerinä henkilöstatuuttia eli henkilöoikeudellisiin kysymyksiin sovellettavaa lakia määrittäessä. Kansalaisuus on kuitenkin sittemmin saanut niin monissa tapauksissa väistyä kotipaikan tieltä pääasiallisena liityntäkriteerinä, että sitä ei ehkä enää voida pitää henkilöstatuuttiin pääasiallisena liityntäkriteerinä. Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa henkilöstatuuttiin katsotaan kuuluvan lähinnä oikeustoimikelpoisuutta ja nimeä koskevat kysymykset.

Ruotsissa solmittavan **avioliiton esteet** tutkitaan tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain 1 luvun 1 §:n mukaan Ruotsin lain mukaisesti, jos toinen kihlakumppani on Ruotsin kansalainen tai asuu Ruotsissa. Samalla tavoin on säädetty pohjoismaisten suhteiden osalta tietyistä avioliittoa, lapseksiottamista ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun asetuksen 1 §:ssä.

Huoltajuudesta ja holhouksesta on erityisiä säännöksiä tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain 4 ja 5 luvussa ja tietyistä avioliittoa, lapseksiottamista ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun asetuksen 14–21 a §:ssä.

Laista, jota sovelletaan **oikeuteen tehdä sopimuksia**, on joiltakin osin määrätty Rooma I asetuksen 13 artiklassa. Oikeudesta tehdä vekseli- tai sekkisitoumuksia on erityisiä säännöksiä vekselilain 79 §:ssä ja sekkelain 58 §:ssä.

Oikeudenkäyntikelpoisuudesta on oikeudenkäyntikaaren (*rättegångsbalken*) 11 luvun 3 §:ssä erityissäännös, jonka mukaan ulkomaalainen, jolla ei kotimaassaan ole oikeutta esiintyä oikeudenkäynnissä asianosaisena, voi Ruotsissa näin tehdä, jos hänellä on siihen Ruotsin lain mukaan oikeus.

Nimikysymysten katsotaan Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa kuuluvan henkilöoikeuden piiriin. Tämä merkitsee esimerkiksi sitä, että puolison sukunimen ottamista ei pidetä avioliiton henkilökohtaisiin oikeusvaikutuksiin kuuluvana kysymyksenä. Nimilain (*namnlagen*, 1982:670) 50 §:n mukaan tätä ei sovelleta Tanskassa, Norjassa tai Suomessa asuviin Ruotsin kansalaisiin. Tästä voidaan päätellä, että muihin Ruotsin kansalaisiin sitä sovelletaan. Lakia sovelletaan 51 §:n mukaan Ruotsissa asuviin muiden maiden kansalaisiin.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Ruotsin aineellisessa oikeudessa ei tehdä eroa **avioliitossa ja avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten** välillä, eikä Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa ole myöskään erityisiä lainvalintasääntöjä sen ratkaisemiseksi, onko lapsi syntynyt avioliitossa vai avioliiton ulkopuolella ja voidaanko lapsi sittemmin tunnustaa.

Isyyden vahvistamiseen sovellettavan lainsäädännön osalta isyysolettamaan ja isyyden vahvistamiseen tuomioistuimessa sovelletaan eri säännöksiä. Isyysolettamaa koskee kansainvälisistä isyyskysymyksistä annetun lain 2 §. Sen mukaan miestä, joka on tai on ollut naimisissa lapsen äidin kanssa, pidetään lapsen isänä siinä tapauksessa, että näin on säädetty sen valtion laissa, josta tuli lapsen syntyessä tämän asuinpaikka, tai, jos sen lain mukaan ketään ei voida pitää lapsen isänä, siinä tapauksessa, että näin on säädetty sen valtion laissa, jonka kansalainen lapsesta tuli syntyessään. Jos lapsen asuinpaikaksi tuli hänen syntyessään Ruotsi, kysymys ratkaistaan kuitenkin aina Ruotsin lain mukaan. Jos isyys on vahvistettava tuomioistuimessa, sovelletaan sen valtion lakia, jossa lapsen asuinpaikka oli, kun asia ratkaistiin ensimmäisessä oikeusasteessa.

Adoptiota koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan ruotsalainen tuomioistuin soveltaa adoptiohakemukseen Ruotsin lainsäädäntöä. Saman lain 2 §:n 2 momentissa kuitenkin säädetään, että jos hakemus koskee alle 18-vuotiasta lasta, on otettava erityisesti huomioon, onko hakijalla tai lapsella kansalaisuuden tai asuinpaikan tai jonkin muun seikan vuoksi liittymä vieraaseen valtioon ja aiheutuisiko lapselle huomattavaa haittaa, jos adoptio ei tule voimaan kyseisessä valtiossa.

Kun vieraan valtion adoptiopäätös on Ruotsissa lainvoimainen, oikeusvaikutuksena on, että adoptiolasta pidetään hoidon, huoltajuuden ja elatuksen osalta adoptioijan ruotsalaisena aviolapsena. Adoptiolapsilla ja adoptioijan aviolapsilla on yhtäläinen perintöoikeus ainoastaan, jos lapsi on adoptoitu Ruotsissa. Jos lapsi on adoptoitu ulkomailla, määräytyy adoptiolapsen perintöoikeus sen lain mukaan, jota yleensä sovelletaan perintöoikeuteen, eli sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen hän on.

Lapsen elatukseen sovellettava lainsäädäntö määräytyy elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaan.

Yleissääntö on, että elatusvelvoitteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa lapsella on asuinpaikka. Jos lapsi ei voi saada elatusapua elatusvelvolliselta asuinvaltion lain mukaan, sovelletaan sen valtion lakia, jossa tuomioistuin sijaitsee. Jos lapsi ei voi saada elatusapua elatusvelvolliselta kummankaan lain mukaan ja molemmat asianosaiset ovat saman valtion kansalaisia, sovelletaan kyseisen valtion lakia.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

Oikeutta solmia avioliitto käsitellään kohdassa 3.3. Avioliittoa pidetään muodollisesti pätevänä, jos se on pätevä siinä maassa, jossa se on solmittu (tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain 1 luvun 7 §).

Avioliiton oikeusvaikutukset voidaan jakaa kahteen pääryhmään, henkilökohtaisiin ja puolisoitten varallisuussuhteita koskeviin (ks. kohta 3.6.). Avioliiton henkilökohtaisiin oikeusvaikutuksiin kuuluu ennen kaikkea puolisoitten keskinäinen elatusvelvollisuus. Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa puolison

perintöoikeutta, puolison nimen ottamista ja velvollisuutta elättää puolison lapsia ei pidetä avioliiton oikeusvaikutuksina vaan sovellettava lainsäädäntö määräytyy esimerkiksi perintöön ja nimeen sovellettavien lainvalintasääntöjen mukaan.

Puolison elatukseen sovellettava lainsäädäntö määräytyy elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaan.

Yleissääntö on, että elatusvelvoitteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa elatusvelvollisella on asuinpaikka. Jos jompikumpi puolisoista vastustaa tämän lain soveltamista ja avioliittoon liittyy läheisemmin toisen valtion laki (erityisesti sen valtion laki, jossa he viimeksi asuivat yhdessä), sovelletaan tämän toisen valtion lakia.

Avioeroon sovelletaan tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan Ruotsin tuomioistuimissa Ruotsin lakia. Saman pykälän 2 momentin mukaan tästä poiketaan, jos molemmat puoliset ovat vieraan valtion kansalaisia eikä kumpikaan heistä ole asunut Ruotsissa ainakaan vuoteen.

Ruotsin aineellisessa oikeudessa ei tunneta **asumuseroa** tai **avioliiton mitätöimistä**, eikä niitä koskevia lainvalintasääntöjäkään siis ole. Tietyistä avioliittoa, lapseksiottamista ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun asetuksen 9 §:n mukaan pohjoismaisissa suhteissa tuomioistuin soveltaa asumuseroon omaa lakiaan.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Puolisoiden varallisuussuhteisiin sovellettava laki määräytyy puolisoitten varallisuussuhteita koskevista kansainvälisistä kysymyksistä annetun lain perusteella. Lain 3 §:n mukaan puoliset tai tulevat puoliset voivat kirjallisella sopimuksella valita, että heidän varallisuussuhteisiinsa sovelletaan joko sen maan lakia, jossa ainakin toinen heistä sopimusta tehtäessä asui, tai sen maan lakia, jonka kansalainen ainakin toinen heistä sopimusta tehtäessä oli. Jos puoliset eivät ole tehneet pätevää lainvalintasopimusta, sovelletaan puolisoitten varallisuussuhteita koskevista kansainvälisistä kysymyksistä annetun lain 4 §:n mukaan sen maan lakia, jonka he ottivat avioituessaan asuinpaikakseen. Jos molemmat puoliset ovat sittemmin ottaneet asuinpaikakseen jonkin toisen valtion ja asuneet siellä vähintään kaksi vuotta, sovelletaan sen valtion lakia. Jos molemmilla puolisoilla on avioliiton aikana aikaisemmin ollut asuinpaikka siinä valtiossa tai jos molemmat puoliset ovat sen valtion kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia kuitenkin heti, kun siitä on tullut heidän asuinpaikkansa.

Puolisoiden varallisuussuhteita koskevista kansainvälisistä kysymyksistä annetun lain 5 §:n mukaan lainvalintasopimus on pätevä, jos se on sen lain mukainen, jota sovelletaan puolisoitten varallisuussuhteisiin, kun oikeustoimi tehdään. Jos lainvalintasopimus tehdään ennen avioliittoa, se on pätevä, jos se on sen lain mukainen, jota aletaan soveltaa, kun avioliitto solmitaan. Lainvalintasopimusta pidetään muodollisesti pätevänä myös, jos se täyttää sen valtion lain muotovaatimukset, jossa se tehdään tai jossa puolisoilla on sopimusta tehtäessä asuinpaikka.

Pohjoismaisista suhteista on erityisiä säännöksiä tietyistä avioliittoa, lapseksiottamista ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetussa asetuksessa.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Testamenteja ja perintöjä koskevista lainvalintasäännöistä säädetään toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4 päivänä heinäkuuta 2012 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 650/2012. Asetuksen lainvalintasääntöjä sovelletaan riippumatta siitä, onko asiassa kansainvälinen liittymä jäsenvaltioon tai johonkin muuhun valtioon.

Testamentin muodollista pätevyyttä koskevista erityissäännöistä säädetään kuitenkin perintöä kansainvälisissä tilanteissa koskevan lain (*Lagen (2015: 417) om arv i internationella situationer*) 2 luvun 3 §:ssä. Tähän kansalliseen lakiin on sisällytetty testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista vuonna 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen määräykset. Testamentin katsotaan olevan muodoltaan pätevä, jos se täyttää sen paikan lain muotovaatimukset, jossa testamentin tekijä teki sen tai jonka kansalainen testamentin tekijä oli testamentin tehdessään tai kuollessaan. Kiinteää omaisuutta koskevaa testamenttimääräystä pidetään muodoltaan pätevänä myös, jos se täyttää sen paikan lain muotovaatimukset, jossa omaisuus sijaitsee. Sama koskee testamentin peruuttamista. Peruuttaminen on myös pätevä, jos se täyttää jonkin sellaisen lain muotovaatimukset, jonka mukaan testamentti on muodoltaan pätevä.

3.8 Kiinteä omaisuus

Esineoikeuden lainvalintasäännöt koskevat ainoastaan tietyt tapauksia, jotka liittyvät laivoihin ja ilma-aluksiin, rahoitusvälineisiin ja laittomasti maasta vietyihin kulttuuriesineisiin, ja tilanteita, joita säännellään pohjoismaisella konkurssisopimuksella ja maksukyvyttömyysasetuksella.

Sekä kiinteän että irtaimen omaisuuden kaupan tai panttauksen esineoikeudelliset vaikutukset ratkaistaan sen maan lain mukaisesti, jossa omaisuus on kaupan tai panttauksen tekoalueella. Sen maan lain mukaisesti ratkaistaan myös, millaisia esineoikeuksia ylipäänsä voi olla, millä tavoin kyseinen esineoikeus syntyy ja lakkaa, mitkä ovat muotovaatimukset ja mitä kolmansiin kohdistuvia oikeuksia tietty esineoikeus tuo.

Oikeuskäytännössä on todettu ulkomaisista vakuusoikeuksista, että jos myyjä tiesi vakuusoikeuden syntyessä, että esine siirretään Ruotsiin (eikä vakuusoikeus ole siellä voimassa), myyjän olisi pitänyt sen sijaan hankkia vakuus, joka täyttää Ruotsin lainsäädännön vaatimukset. Ulkomaisella vakuusoikeudella ei myöskään voi olla oikeusvaikutuksia, kun omaisuuden siirtämisestä Ruotsiin on kulunut aikaa. Ulkomaisella velkojalla katsotaan olleen aikaa joko hankkia uusi vakuus tai periä saatavansa.

3.9 Maksukyvyttömyys

Ruotsalaisessa konkurssissa sovelletaan Ruotsin lakia sekä menettelyyn että muihin konkurssioikeudellisiin kysymyksiin, kuten konkurssiin asettamisen edellytyksiin.

Toiseen Pohjoismaahan liittyviin tapauksiin sovellettavaa lakia koskevat erityissäännöt, jotka perustuvat vuonna 1933 tehtyyn pohjoismaiseen konkurssisopimukseen ja on sisällytetty Ruotsin lainsäädäntöön vuonna 1981 annetuilla säädöksillä. Suomeen liittyvissä tapauksissa sovelletaan kuitenkin maksukyvyttömyysasetusta (ks. edellä), ja Islantiin liittyvissä tapauksissa sovelletaan vuonna 1934 annetun aiemman lainsäädännön säännöksiä.

Pohjoismaisen konkurssisopimuksen yleissääntö on, että sopimusvaltiossa toteutettava maksukyvyttömyysmenettely käsittää omaisuuden, joka kuuluu toisessa sopimusvaltiossa olevalle velalliselle. Esimerkiksi kysymyksiin velallisen oikeudesta hallita omaisuuttaan ja siitä, mitä kuuluu konkurssipesään, sovelletaan yleensä sen valtion lakia, jossa maksukyvyttömyysmenettely toteutetaan.

Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa asetuksessa on erityisiä säännöksiä suhteista muihin EU:n jäsenvaltioihin.

Päivitetty viimeksi: 13/04/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.